

MATIĆA

Goranska ljepotica

Otvoren puni profil
autoceste Rijeka – Zagreb

Uspješan nastup HMI-a na Interliberu -
zagrebačkom sajmu knjiga

Održani 5. Susreti hrvatskih
književnika u Rovinju

ISSN 1330-2140

9 771330 214009

Ovih dana globalne krize, diljem svijeta, pa i u Hrvatskoj, čuju se pozivi na štednju i građanima i državi. Bit će izuzetno važno vidjeti kako će se to odraziti na skori državni proračun RH za iduću godinu. A u sklopu njega i na ovu, našu kuću, HMI. No i na ostale državne ustanove koje se bave iseljeništvom i

hrvatskim manjinama izvan Hrvatske: MVPEI, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, gradska poglavarstva, kulturne i obrazovne ustanove itd. U sklop tih razmišljanja o budućnosti ide svakako i eventualni ulazak Hrvatske u EU, koja će i na ovom polju imati neka svoja pravila i zahtjeve. Smatram dakle izuzetno važnim djelovanje novoosnovanoga saborskog Odbora za Hrvate izvan RH, s čijim sam predsjednikom dr. Ivanom Bagarićem razgovarao u rujanskom broju *Matice*. Među ostalim, kaže on: "... Izrada strategije koja bi imala za cilj sustavno uključivanje (i trajno praćenje) hrvatskog naroda u sve tokove hrvatskog društva bila bi najbolji odgovor Vlade....Hrvatski bi sabor trebao konsenzusom donijeti jedan takav dokument. Moram iskazati svoje zadovoljstvo da je gotovo očito kako u Saboru pitanje Hrvata u svijetu više nije političko pitanje... Uvidom u materijale EU vidljivo je da oni sustavno razrađuju mnogostrukie odnose s dijelovima svojih naroda u svijetu..."

Treba se dakle pozitivno nadati da će rad spomenutog odbora donijeti rezultate koje je pred sebe postavio, na dobrobit svih nas. Inače, u srijedu 12. studenoga počinje 31. međunarodni sajam knjiga i učila INTERLIBER na kojemu sudjeluje HMI kao organizator i MVPEI kao pokrovitelj, i to izložbom nakladničke djelatnosti iz hrvatskog iseljništva, zemalja u kojima žive hrvatske autohtone manjine te iz Bosne i Hercegovine. U kontekstu knjiga i izdavaštva ne smijemo propustiti spomenuti ni nedavno u Matici održanu vrlo uspješnu promociju 4. dijela knjige o uglednim hrvatskim znanstvenicima u svijetu, a pred nama je za koji tjedan, točnije, 24. studenoga, također ovdje u Matici značajni Forum hrvatskih manjina iz susjednih zemalja. Govoreći o manjincima i medijima, posebno me obradovao poziv iz uredništva "Hrvatskog glasnika" za sudjelovanje na seminaru u Pečuhu (Mađarska) potkraj studenoga. Naime, spomenuto će glasilo biti domaćin 2. po redu seminara za predstavnike tiskanih medija hrvatske nacionalne manjine na području manjinskog informiranja u europskim zemljama i za njihove medijske suradnike.

Ovo ide tragom dogovora na 1. seminaru održanom u Kotoru, o čemu smo opširno već pisali. Očito da je ta povijesna samoinicijativa zajednice pala na plodno tlo i već donosi neke konkretne rezultate, na čemu iskreno čestitam.

I na kraju, želio bi vas sve pozvati da se odazovete na novu anketu HMI-a na našoj web stranici o povratničkoj motivaciji iseljenih Hrvata.

Urednik

In these days of global crisis there are calls across the world, and in Croatia, for citizens and national administrations to cut costs. It will be very important to see what the ramifications of these calls will be on next year's soon-to-be-adopted national budget. And in that regard how that will affect our house, the CHF, and other national institutions that work with the emigrant communities and Croatian minorities abroad: the foreign ministry, the science, education and sports ministry, city halls, cultural and educational institutions and so forth. Croatia's possible accession to the EU also falls into the frame of these considerations, which will also have rules and demands of its own in this area. I feel, therefore, that the activities of Parliament's newly formed Committee on Croats Abroad are exceedingly important, and interviewed the committee's chairman Ivan Bagarić in the September issue of *Matica* magazine. Among other things he said: "... the drafting of a strategy that would have as its goal the systematic inclusion (and permanent monitoring) of Croats in all of the activities of Croatian society would be Government's best response ... Croatian Parliament should adopt such a document by consensus. I must state my satisfaction that it is practically evident that the issue of Croats abroad is no longer a political one in Parliament ... When one looks at the EU materials it is evident that they systematically elaborate many kinds of relationships with parts of their nations abroad..."

One ought, therefore, to entertain positive hopes that the work of the committee will produce the results it has set its target on, to everyone's benefit. Wednesday, 12 November, will see the opening of the 31st INTERLIBER international book and education aids fair, where the CHF as organiser and the foreign ministry as sponsor are staging an exhibition of the publishing activity in the Croatian communities and the indigenous Croatian minorities abroad, and in Bosnia & Herzegovina. In the context of books and publishing we should not forget to mention the recently held very successful promotion of the 4th volume of a book dealing with Croatian scientists abroad, and that in a few weeks, more precisely on 24 November, also here at CHF headquarters, a forum will be held pooling Croatian minorities in neighbouring countries. Speaking of minorities and the media, I was particularly encouraged by a call from the editorial board of the *Hrvatski glasnik* (Croatian Herald) to participate at a seminar in Pecs (Hungary) in late November. The publication will, namely, be the host of the 2nd seminar for representatives of Croatian minority print press media in the field of providing information to minorities in European countries and for their media associates.

This is in the vein of the agreement reached at the first seminar, held in Kotor, of which we have already written in detail. It is evident that this historic initiative from the community has fallen on fertile soil and is already producing concrete results, which we sincerely applaud.

And, in closing, I would call upon you all to participate in the new CHF survey on emigrant Croatian returnee motivation at our Internet site.

The Editor

Mjesečna revija HRVATSKE MATICE ISELJENIKA /
Monthly magazine of the
Croatian Heritage Foundation

Godište / Volume LVII
Broj / No. 11/2008.

Ravnateljica HMI / Director CHF
Danira Bilić

Glavni urednik / Chief Editor
Nenad Zakarija

Izvršni urednik / Executive Editor
Hrvoje Salopek

Marketing
Ivana Rora

Lektor / Language Editor
Tomislav Salopek

Uredništvo / Editorial Staff
Željka Lešić, Vesna Kukavica

Tajnica / Secretary
Snježana Radoš

Dizajn i priprema / Layout & Design
Krunoslav Vilček

Tisak / Print: Vjesnik, Zagreb

Fotografija na naslovnici: Silvano Ježina (Novi list)

SADRŽAJ

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA

- 6 Rudi Mijač počasni konzul RH iz Punta Arenasa posjetio HMI
- 7 Predstavljena knjiga Ugledni hrvatski znanstvenici u svijetu (4.)
- 9 Rovinjski susreti književnika hrvatskih manjina
- 16 Prikupljanje i prezentacija povijesne građe krčkih iseljenika
- 18 Gostovanje klape "Filip Dević" u Kaliforniji
- 19 HMI na zagrebačkom Interliberu

DOMOVINA

- 11 Modernizacija hrvatske drvne industrije
- 12 Novosti oko gradnje Crkve hrvatskih mučenika na Udbini
- 34 Uz otvaranje punog profila autoceste Rijeka - Zagreb
- 38 Hrvatsko selo Koričani u srednjoj Bosni
- 52 Novosti iz Državnog arhiva u Zagrebu

SVIJET

- 4 Obljetnica Hrvatske katoličke misije u Münchenu
- 14 Turneja Zagrebačkog folklornog ansambla po Južnoj Americi
- 23 Godišnja Konvencija Australsko-hrvatskog kongresa
- 26 Berlin – Beč: Časna sestra Nikolina Pejić
- 30 Razgovor sa spisateljicom Anom Blažeković iz Argentine
- 37 Humanitarna priredba "Hrvatske žene" iz Chicaga
- 41 Glazbenici iz iseljeničtva osnovali Band Aid
- 45 Njemačko-hrvatsko društvo dodijelilo nagradu Franjo Basić
- 46 Marijana Zovko, kantautorica duhovne glazbe iz Njemačke

- 48 Švicarska: Prva Hrvatska večer u Baaru
- 49 Održan 22. odrasli TAMFEST HBZ-a
- 57 Obljetnica Ontarijske federacije odsjeka HBZ

AKTUALNO / ZANIMLJIVO

- 22 Uspješna iseljenička obitelj Erceg iz Australije
- 24 Uz 30. obljetnicu mučkog ubojstva Brune Bušića
- 27 Povratnik iz Njemačke Ante Dundović otvorio lovački muzej
- 28 Hrvatski učitelji iz australske Victorije posjetili Hrvatsku
- 40 Jubilarni koncert fra Šite Ćorića u zagrebačkoj Dubravi
- 42 Razgovor sa spisateljicom Julijanom Matanović
- 50 Predstavljamo pjesnikinju Barbaru Pribanić Junković iz Australije
- 56 Davor Ivičević s Visa od 1966. živi u Australiji
- 58 Ivanka Paul – priznata hrvatska pjesnikinja iz Pariza

STALNE RUBRIKE

- 8 Manjinske vijesti
- 10,33 Vijesti HR
- 36 Vijesti BiH
- 44 Kultura: Hrvatska i svijet
- 48 Iseljeničke vijesti (WEB HMI)
- 60 Nove knjige
- 62 Glazba+
- 64 CRORAMA
- 66 Športske vijesti

KOLUMNJE

- 13 Globalna Hrvatska (Vesna Kukavica)
- 36 Govorimo hrvatski (Sanja Vulić)
- 54 Iz pera bivšeg gastarbajtera (Emil Cipar)

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA

Trg Stjepana Radića 3, pp 241
10002 Zagreb, Hrvatska / Croatia
Telefon: +385 (0)1 6115-116
Telefax: +385 (0)1 6110-933
E-mail: matica@matiss.hr Web: www.matis.hr

GODIŠNJA PRETPLATA / ANNUAL SUBSCRIPTION

(zračnom poštom / airmail)
SAD / USA 60 USD, Kanada / Canada 65 CAD,
Australija / Australia 80 AUD,
Novi Zeland / New Zealand 60 USD,
Južna Afrika / South Africa 60 USD,
Južna Amerika / South America 60 USD
(običnom poštom / regular mail)
Europa / Europe 25 EUR, Hrvatska / Croatia 100 kn

DEVIZNI RAČUN BROJ /

FOREIGN CURRENCY ACCOUNT:
Acc. No. 702000-VAL-9100000-132344-273
Privredna banka Zagreb, Račkog 6

ŽIRO RAČUN ZA UPлатU U KUNAMA /

DOMESTIC CURRENCY ACCOUNT (IN KUNA):
Acc. No. 2390001-1100021305
Hrvatska poštanska banka

MATICA - most hrvatskoga zajedništva

Želite li primati MATICU kao dar koji će stizati na Vašu kućnu adresu? Jedino što trebate učiniti jest poslati nam popunjenu narudžbenicu i uplatiti na naš račun odgovarajući novčani iznos koji pokriva troškove slanja. MATICA će potom svaki mjesec stizati u Vaš dom. Naručite, čitajte i preporučite MATICU Vašoj rodbini i prijateljima, kako biste aktivno sudjelovali u ostvarivanju MATIČINE misije: biti čvrsti most između Hrvatske i Hrvata diljem svijeta.

Ime i prezime / Name and surname

Adresa / Address

Grad / City

Država / State

Pošt. broj / Zip Code

Tel.

Fax.

E-mail

Datum / Date

Misijska proslava u Münchenu i glazbeni spektakl u Sindelfingenu

Vikend, 8. i 9. studenoga, bio je za Hrvate u južnoj Njemačkoj u znaku dviju važnih duhovnih i kulturnih priredaba, kojima je nazočila i ravnateljica HMI-a Danira Bilić. Svečanim misnim slavljem obilježena je 60. obljetnica HKM-a München, a u Sindelfingenu je održan glazbeni spektakl "Lijepom našom"

Kardinal Bozanić predvodi svečano misno slavlje u prepunoj crkvi sv. Mihaela

Svečano misno slavlje u povodu 60. obljetnice postojanja Hrvatske katoličke misije (HKM) München u nedjelju 9. studenoga predvodio je zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić u punoj crkvi sv. Mihaela u glavnom gradu Bavarske. U koncelebraciji su bili ravnatelj dušobrižništva za Hrvate inozemstvu vlč. Ante Kutleša, delegat za hrvatsku pastvu u Njemačkoj fra Josip Bebić, u ime nadbiskupa Reinharda Marxa prelat dr. Sebastian Anneser, domaćin voditelj misije fra Tomislav Dukić, fra Bernardo

Dukić, fra Luka Livaja te još četrnaest redovničkih i biskupijskih, hrvatskih i njemačkih svećenika.

PROPOVIJED KARDINALA BOZANIĆA

Slavlje je započelo ophodom kroz crkvu tijekom kojega su sinjski alkari nosili hrvatski i bavarski barjak. Misnomu slavlju, među ostalima, pribivali su i ministar znanosti, obrazovanja i športa dr. Dragan Primorac, generalni konzul RH u Münchenu Vladimir Duvnjak, konzul BiH-a u Münchenu Nikica Džambo te ravnateljica Hrvatske matice iseljenika Danira Bilić.

Kardinal je u svojoj propovjedi istaknuo kako misijska proslava govori o 60 godina redovitog pastoralnog života za vjernike katolike Hrvate u gradu Münchenu i okolici. "Ova nas proslava sama od sebe vodi do godine 1948. koja se uzima kao početak organiziranog pastoralnog života za katolike Hrvate u Münchenu kad je ovdje osnovana Hrvatska katolička zajednica zalaganjem svećenika dr. Ivana Vitezića iz Krčke biskupije. Poslije je djelovao svećenik dr. Stjepan Kukolja iz Zagrebačke nadbiskupije, a onda je ovamo poslan fra Dominik Sušnjara, franjevac Franjevačke provincije Presvetoga Otkupitelja sa sjedištem u Splitu, koji je dao poseban pečat i u pravome smislu organizirao pastoral ne samo u Münchenu i Bavarskoj nego je kao nadušobrižnik promovirao je hrvatski pastoral u čitavoj Njemačkoj. Danas slavimo 60 godina redovitog dolaženja na nedjeljnu misu Hrvata katolika u ovom gradu. To dolaženje na misu, euharistiju na hrvatskom jeziku, to redovito okupljanje vjernika katolika Hrvata jest ono što je očuvalo naš narod u ovom gradu i ovoj pokrajini. To danas slavimo. I zato danas Bogu zahvaljujemo."

Misnom slavlju su nazočili i mnogi uglednici

Napisao i snimio: **Adolf Polegubić**

HRVATSKI I KATOLIČKI IDENTITET

Kardinal Bozanić je dodao kako nije bilo lako tijekom tih 60 godina te kako je bilo raznih pritisaka koji su dolazili od režima u našoj domovini. "Ali naš je čovjek zajedno sa svećenicima išao naprijed i stalno je čuvao zajedništvo, koje je na osobiti način osjećao u Katoličkoj crkvi", kazao je kardinal Bozanić. "Danas se govori o zajedništvu. Na europskom kontinentu danas se govori i o europskom zajedništvu. Danas to ponavljaju i kod nas i u domovini i oni koji su nam ne tako davno priječili zajedništvo s ostalim, osobito zapadnim svijetom. Oni koji su, mogli bismo reći, otkrili Europu posljednjih godina. Oni se danas često hvale i znaju reći da je Katolička crkva euroskeptična. Ova zajednica ovih 60 godina govori obratno. Katolička je crkva uvijek bila otvorena, otvorena za katoličko i europsko zajedništvo. Ona je to i danas. Ali nije podanički otvorena. Ona je otvorena svjesna svoga identiteta i svjesna da hrvatski narod danas na putu prema europskoj zajednici treba sačuvati

i svoj hrvatski i svoj katolički identitet", istaknuo je na kraju kardinal Bozanić.

Misno slavlje, koje je završilo hrvatskom himnom, uveličao je misijski zbor zajedno s misijskom ženskom vokalnom skupinom "Lira" i muškom misijskom klapom "Croatia" pod vodstvom s. Nikoline Bilić i ravnanjem Florijana Šibenika.

U večernjim je satima u dvorani Münchenske filharmonije "Gasteig" održan prigodni koncert koji je javno sniman za emisiju "Lijepom našom", pod geslom "Slava Bogu na visini, pjeva Hrvat u tuđini". Među ostalima, nazočne je pozdravio ministar Dragan Primorac koji je prenio pozdrave predsjednika Hrvatske vlade dr. Ive Sanadera.

U bogatom duhovno-kulturnom programu nastupile su sekcije misijske folklorne skupine "Fra Andrija Kačić Miošić", koja postoji već 40 godina, Madeleine Priski, Kristina Šop, misijska ženska vokalna skupina "Lira", dječji misijski zbor "Hrvatski slavuji", misijska muška klapa "Croatia", "Slavonski dukati" i Marija Pavković Snaša, Anđela Kolar,

Dani Stipanićev te Krunoslav Kićo Slabinac. ■

ENG The weekend of November 8th and 9th was for the Croatians of southern Germany marked by two key spiritual and cultural events. A holy mass was held to mark the 60th anniversary of the Croatian Catholic Mission in Munich, while the musical spectacle *Lijepom našom* (Across Our Beautiful Homeland) was staged in Sindelfingen.

Sinjski alkari s hrvatskom i bavorskom zastavom

Glazbeni spektakl "Lijepom našom" u Sindelfingenu

Glazbeni spektakl "Lijepom našom" javno je snimljen u subotu 8. studenoga u Gradskoj dvorani u Sindelfingenu u organizaciji Hrvatske katoličke zajednice (HKZ) Sindelfingen i Hrvatske radiotelevizije.

Na početku programa voditelj HKZ-a Sindelfingen fra Marinko Vukman želio je svima dobrodošlicu. Brojnu je publiku zatim pozdravio gradonačelnik Sindelfingena dr. Bernd Vöhringer, koji je pritom istaknuo kako je hrvatska zajednica u Sindelfingenu aktivna i pridonosi razvoju i napretku toga grada "Mercedesa". Sve je pozdravila i hrvatska konzulica u Stuttgartu Jadranka Belamarić koja je podsjetila kako u Baden-Württembergu danas živi više od 80 000 Hrvata te kako su jako dobro integrirani u novu sredinu.

Ravnateljica Hrvatske matice iseljenika Danira Bilić kazala je kako je vrlo važno sačuvati spone s domovinom, ali i duhovnu povezanost s Bogom. "Crkva je znala prepoznati potrebe svojih vjernika, te im je od početka pružala potporu. Stoga hrvatske misije i zajednice diljem svijeta u tome smislu imaju vrlo važnu ulogu", istaknula je. Sve je po-

Ravnateljica HMI-a Danira Bilić pozdravlja publiku u Sindelfingenu

zdravio i glavni ravnatelj Hrvatske radiotelevizije Vanja Sutlić.

U bogatom duhovno-kulturnom programu, koji je znalački vodio Branko Uvodić, nastupili su misijski pjevački zbor mladih "Salve angeli", misijska folklorna skupina "Vila Velebita" koja slavi 30. obljetnicu djelovanja, Tamburaška skupina "Diaspora", Misijska folklorna skupina "Zvonimir", Tamburaški sastav "Plavi Dunav", misijski dječji zbor te brojni estradni umjetnici koji su dan prije nastupili u Münchenu. Od priredbe je prikupljeno 5.000 eura za pomoć siromašnim studentima i osobama s posebnim potrebama u domovini.

Glazbeni spektakl "Lijepom našom" okupio je brojne estradne zvijezde

Nikad ostvarena majčina želja

Devet godina nakon majčine smrti petnaestogodišnji Rudi napušta Split i odlazi 1957. s rođakom u Punta Arenas - daleki, njemu potpuno nepoznati, rodni grad svoje majke

Rudi Mijač sa suprugom u ugodnom razgovoru s ravnateljicom HMI-a Danirom Bilić (foto: Ž. Paro)

Nedavno je u Hrvatskoj boravio Rudi Mijač, počasni konzul RH iz Punta Arenasa u Čileu. U sklopu svog boravka posjetio je i Hrvatsku maticu iseljenika, gdje je konzula, koji je bio u pratnji supruge, primila ravnateljica HMI-a Danira Bilić. Gospodin Mijač je našao i malo vremena za kraći razgovor za njegov, kako kaže, omiljeni časopis.

U razgovoru smo saznali kako naš gost ima izuzetno zanimljivu životnu priču. Njegova majka Lucija Kusanović rođena je u Punta Arenasu 1908. godine. Roditelji su bili rodom iz Praznica na otoku Braču. Tijekom posjeta domovini mlada je Lucija upoznala ljekarnika Zlatka Mijača, za kojeg se uskoro, godine 1938., udaje. Godine 1941. rodio se Rudi, kao drugo dijete Mijačevih. Tijekom rata mladi bračni par pokušava iseliti u Punta Arenas, no to nije bilo moguće. Nakon rata situacija u vezi s tim nije bila ništa bolja – nije se moglo dobiti putovnice. “Iako smo u Čileu imali rodbinu, Jugoslavenske su vlasti namjerno postavljale

nemoguće uvjete za iseljenje. Dozvole bi dali primjerice samo majci i sestri, zatim samo ocu i meni itd. znajući da obitelj neće htjeti otputovati razdvojena. Na- posljetku, majka je umrla 1948. čekajući uzaludno povratak u Čile i čekajući desetak godina da vidi svoje roditelje i braću. Pokopana je u rodnim Praznicama”, priča nam Rudi Mijač. Ni nakon majčine smrti nisu odustajali od svog nauma da odu iz Jugoslavije. Na kraju petnaestogodišnji Rudi odlazi 1957. s rođakom u Punta Arenas - daleki, njemu potpuno nepoznati, rodni grad svoje majke. “Putovali smo vlakom iz Zagreba u Đenovu, odande brodom za Buenos Aires, a zatim u Čile i Punta Arenas na jugu”, pojašnjava Mijač. Dječaka je prihvatila rodbina s majčine strane. Mladi se doseljenik nakon školovanja ženi i započinje graditi karijeru kao stočarski farmer. “Imao sam u vlasništvu i u najmu velike površine pašnjaka na kojima sam uzgajao do 3 200 ovaca. Četrdeset godina sam se bavio ovčarstvom – proizvodnjom vune i mesa. Sad sam u mirovini. Godine 1994. Imenovan sam počasnim konzulom RH. Imam dva sina, arhitekta Rudolfa i liječnika Nelsona te petero unučadi”, zado-

voljno ističe naš čileanski gost.

Na pitanje što bi izdvojio iz svojeg djelovanja kao počasni konzul, kaže da su mnogi ljudi hrvatskog podrijetla u Čileu zainteresirani za stjecanje hrvatskoga državljanstva. “Nakon poznate procedure preko mog konzulata više od 700 osoba dobilo je hrvatsko državljanstvo. Također želim istaknuti da je uz moju pomoć na studij u Hrvatsku otišlo više od 30 Čileanaca hrvatskog podrijetla. A zanimljivo je kako ih je dvadesetak ostalo živjeti u Hrvatskoj. Mnogi su ovdje zasnovali obitelj i, na moju veliku radost, naučili perfektno hrvatski”, zadovoljno će Mijač i dodaje kako uporno radi i na gospodarskom povezivanju s Hrvatskom.

Ovaj posjet domovini već mu je peti otako je Hrvatska samostalna. “Kad dođem u Hrvatsku uvijek posjećujem rodbinu i moje Čileance koji su se ovamo preselili”, na kraju razgovora rekao je konzul Mijač i dodao: “Nikako ne puštam običi majčin grob u Praznicama. Ondje položim suho cvijeće iz njezina rodnog Punta Arenasa u znak njene neostvarene želje za povratkom i nikad ostvarenim susretom s najmilijima u Čileu.” ■

ENG Rudi Mijač, an honorary Croatian consul in Chile's Punta Arenas, was recently in Croatia. Mr. Mijač found the time for an interview for what he refers to as his favourite magazine.

Mijačevi s voditeljicom Odjela za školstvo HMI Ledom Kanajet Šimić (foto: H. Salopek)

Napisao: **Hrvoje Salopek**

Vrhunska postignuća naših znanstvenika u svijetu

Prof. Dražen Vikić-Topić istaknuo je da se u Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa od 2004. intenzivno bave povratkom naših znanstvenika iz svijeta, a s onima koji su ostali, žele suradnju

U organizaciji HMI-a, Hrvatsko-američkog društva i Farmaceutsko-biokemijskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, u Matici je 22. listopada predstavljeno dvojezično izdanje knjige grupe autora Ugledni hrvatski znanstvenici u svijetu, četvrti dio.

O knjizi su govorili ravnateljica HMI-a Danira Bilić, predsjednica HADF-a Marina Ljubišić, prof. dr. sc. Karmela Barišić, prodekanica FBF-a, prof. dr. sc. Dražen Vikić-Topić, državni tajnik MZOŠ-a, koji je istaknuo da se u Ministarstvu od 2004. intenzivno bave povratkom naših znanstvenika iz svijeta, a s onima koji su ostali, s njima žele suradnju.

“Zahvaljujući Herakovoj knjizi u kontaktu smo s njima”, rekao je državni tajnik i dodao kako se do sada u domovinu vratilo već 100 znanstvenika zahvaljujući ministrovu programu povratka koji je pokrenuo 2000. godine. Potom je govorio akademik Dragan Dekaris, akademik Vladimir Paar nadahnuo je govorio o trojici znanstvenika iz knjige: Zdenku Rengelu, Krešimiru Veseliću i Josephu Schlessingeru koji su emotivno vezani za Hrvatsku, a također je najavio 7. Herakovu knjigu o znanstvenicima, koja je u pripremi, te prof. dr. sc. Zvonimir Maksić, recenzent knjige i urednik, prof. dr. sc. Janko Herak. Glavni je izdavač Hrvatsko-američko društvo, Zagreb, a suradne su ustanove HMI i Farmaceutsko-biokemijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, uz potporu MZOŠ-a i Zaklade HAZU.

U ime Hrvatske matice iseljenika i svoje osobno ime sve nazočne pozdravila je Matičina ravnateljica Danira Bilić. “Tema

Vesna Kukavica prigodom predstavljanja govornika

o vrhunskim postignućima naših znanstvenika u globalnoj znanstvenoj zajednici tijesno je vezana uz temu suradnje znanstvenika iz domovine i iseljeničstva i te kako je za Maticu aktualna. Ovaj knjižni niz dr. Heraka najpouzdaniji je put do kvalitetne znanstvene suradnje stručnjaka iz domovine i inozemstva. Zbog tog je razloga Matica od početka podržala Herakov projekt i knjižni niz, točnije, još od 1997. – kada je u njegovu pilot-projektu i objavljena knjiga ‘Ugledni hrvatski znanstvenici iz Amerike’, i to u 2 dijela”, istaknula je, među ostalim, ravnateljica Bilić i dodala: “Matica će i dalje podupirati projekt Janka Heraka o uglednim hrvatskim znanstvenicima u svijetu, zahvaljujući kvalitetnom partnerstvu Hrvatsko-američkog društva i Farmaceutsko-biokemijskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Čestitam prof. dr. Janku Heraku na uredničkom i autorском angažmanu punih deset godina tijekom kojih je sakupio i objavio u 6 knjiga više od 50 životopisa hrvatskih znanstvenika koji su obilježili dvadeseto stoljeće. Čestitam na novoj knjizi i pozi-

vam na nastavak suradnje!”

Knjiga sadržava osam stručnih radova iz pera afirmiranih stručnjaka, koje je okupio urednik dr. Janko Herak, o svjetskim znanstvenim karijerama: Vlaste Bonačić-Koutecky, ugledne znanstvenice iz područja kvantne kemije; Željka J. Bošnjaka, profesora fiziologije i anesteziologije na Medicinskom koledžu države Wisconsin; Miroslava Gačića, vodećeg znanstvenika u području fizičke oceanografije Jadranskog mora; Stevena Živka Pavletića, specijalista hematologije-onkologije; Zdenka (Zed) Rengela, biologa koji je zadužio svjetsku agronomsku znanost; Josepha Schlessingera, vodećeg svjetskog znanstvenika u području biomedicine; Marka Turine, poznatog kardiokirurga i znanstvenika i, naposljetku, Krešimira Veselića, znanstvenika iz područja primijenjene matematike. ■

ENG A bilingual edition of the book *Ugledni hrvatski znanstvenici u svijetu, četvrti dio* / *Distinguished Croatian Scientists in the World, Part Four* was promoted at CHF headquarters on 22 October, by host CHF, the Croatian-America Society and the University of Zagreb's Faculty of Pharmaceutics and Biochemistry.

Napisala: **Željka Lešić**, Snimio: **Žorži Paro**

POČAST ISTAKNUTOMU BOKELJSKOM HRVATU

ZAGREB - Hrvatski predsjednik Stjepan Mesić primio je dugogodišnjeg ravnatelja Arhiva u Kotoru Miloša Miloševića u povodu promocije njegove knjige "Iz prošlosti Boke kotorske" koja je održana u Zagrebu. Istaknuti bokeljski Hrvat Miloš Milošević ugledni je polihistor, pjesnik, glazbenik i autor više od dvije stotine znanstvenih radova vezanih uz povijest Boke kotorske, a za svoj bogati istraživački rad odlikovan je Redom Danice s likom Katarine Zrinski. Uz Miloševića, sastanku su nazočili i viceadmiral Ilija Radović,

predsjednik Bokeljske mornarice u Zagrebu Josip Đurović i urednica "Hrvatskog glasnika" iz Kotora Tamara Popović.

POČASNI HRVATSKI KONZUL U BITOLI POSJETIO HMI

ZAGREB - U svoj drugi ovogodišnji posjet Zagrebu stigao je dr. Branko Maretić, počasni hrvatski konzul u Bitoli. Maretić, rođeni Splićanin, već tri desetljeća kao zubar radi u Bitoli, a prije imenovanja bio je predsjednik Društva "Marko Marulić" i bitolskog ogranka Zajednice Hrvata Makedonije. Počasni konzulat Republike Hrvatske otvorio je prije dvije godine, u listopadu 2006., predsjednik Mesić. Počasni konzul Maretić 7. studenoga posjetio je i Hrvatsku maticu iseljenika koja već niz godina ima izvrsne odnose sa Zajednicom Hrvata u Makedoniji i podupire skoro ostvarenje njihovih manjinskih prava u toj prijateljskoj zemlji. Srdačan razgovor ravnateljice HMI-a Danire Bilić i konzula dr. Branka Maretića otvorio je vrata Matičinim projektima u gradovima u kojima žive Hrvati, članovi ZHRM-a i probudio nadu u kvalitetniji kulturni život hrvatske zajednice u Makedoniji.

PONOVNI UKOP BISKUPA JANUSA PANNONIUSA ČESMIČKOGA

MAĐARSKA - Ponovni ukop posmrtnih ostataka bivšega pečuškoga biskupa Janusa Pannoniusa Česmičkoga, velikana naših krajeva, humanista, latinskog pjesnika i slavonskoga bana, održan je 21. listopada u katedrali u Pečuhu. U ime nazočnih biskupa iz Hrvatske mons. Antuna Škvorčevića, mons. Josipa Mrzljaka, mons. Đure Hranića te generalnog tajnika HBK mons. Vjekoslava Huzjaka, nazočne je na svečanom činu pozdravio

predsjednik Hrvatske biskupske konferencije đakovačko-osječki nadbiskup Marin Srakić. "Osim toga što nas povezuje zajednička kulturna baština povezuju nas ljudi i njihova djela koja također prelaze granice nacija i država. Među njih spada velikan srednjega vijeka, kojim se ponosi Pečuška biskupija i Hrvatska (Slavonija), čijim se imenom diči prastaro pečuško sveučilište, osnovano davne, 1367. godine, a to je Janus Pannonius Česmički", istaknuo je nadbiskup Srakić.

GODIŠNJI KONCERT HKPD "MATIJA GUBEC" IZ TAVANKUTA

VOJVODINA - Godišnji koncert folklornog i tamburaškog odjela HKPD-a "Matija Gubec" iz Tavankuta održan je 26. listopada 2008. u Domu kulture u Tavankutu. U bogatom programu najprije su nastupili najmlađi članovi Društva i izmamili osmijehe i veliki pljesak brojnih posjetitelja. Domaćini su nastupili s koreografijama bunjevačkih, baranjskih, slavonskih, ličkih i mađarskih plesova. Publiku je posebno oduševio nastup gostiju KUD-a "Ante Zanimović" iz Kaštel Kambelovca koji su nastupili s poznatim plesom 'kaštelanska četvorka' i drugim plesovima iz svojega kraja. Njihovo gostovanje rezultat je suradnje koja na obostrano zadovoljstvo traje već neko vrijeme i koja je ovom prigodom rezultirala i predstavljenom plesnom koreografijom.

ODRŽANI VII. DANI BALINTA VUJKOVA U SUBOTICI

VOJVODINA - Dani Balinta Vujkova - dani hrvatske knjige i riječi, održani su po sedmi put u Subotici od 23. do 25. listopada. Manifestacija je započela nastupom učenika u HKC-u "Bunjevačko kolo" pod nazivom "Narodna književnost u školi" i tom je prigodom predstavljena knjiga igrokaza za djecu "Mali diplomat". U Gradskoj je knjižnici predstavljena knjiga velikog sakupljača narodnih pripovjedaka Balinta Vujkova pod nazivom "Šaljive narodne pripovijetke". Održan je i znanstveni skup o radu Balinta Vujkova i o lirici Hrvata iz Podunavlja. Ove godine Organizacijski je odbor ustanovio Nagradu za životno djelo u području književnosti i na prigodnoj svečanosti u Gradskoj vijećnici ona je uručena uglednom subotičkom književniku Lazaru Merkoviću. Nakon dodjele nagrade uslijedio je koncert klappe Adrion iz Makarske. Kao posebni program u Gradskom muzeju u Subotici otvorene su dvije izložbe: "Split Marulićeva doba" i izložba radova u keramici hrvatskih umjetnika nastalih na simpoziju "Svijet keramike" u Arandelovcu. Izložbe je organizirao Generalni konzulat RH u Subotici.

ZLATKA GIELER NA ČELU ZIGH-a

AUSTRIJA - Znanstveni institut gradišćanskih Hrvata (ZIGH) na nedavno održanoj generalnoj sjednici izabrao je mr. Zlatku Gieler za novu predsjednicu. Time je dugogodišnja predsjednica Hrvatskoga kulturnoga društva iz Gradišća preuzela funkciju predsjednice ZIGH-a od Agniece Csenar-Schuster, koja je 12 godina vodila institut. Csenar-Schuster se u budućnosti kani jače baviti jezičnom problematikom gradišćanskih Hrvata. Za vrijeme njezina predsjedanja izdana je velika gramatika gradišćanskohrvatskoga jezika, pokrenut je časopis "Znanstveni zbornik" i na internetu je pokrenut elektronički časopis itd.

Povezivanje s književnicima hrvatskih manjina

Književnici su se publici predstavili ulomcima iz svojega pjesničkog i književnog stvaralaštva na hrvatskom, ali i jeziku svoje nove domovine

Već petu godinu zaredom, ovaj put od 9. do 11. listopada, održavaju se u Rovinju susreti književnika hrvatskih manjina s književnicima u Hrvatskoj. Susreti su održani uz materijalnu potporu Hrvatske matice iseljenika, Ministarstva kulture i Grada Rovinja, a u prostorima HKD-a "Franjo Glavinić" otvorio ih je rovinjski dogradonačelnik Marino Budicin. Na otvaranju su se prigodnim govorima nazočnima obratili akademik Dubravko Jelčić i predsjednik Matice hrvatske Igor Zidić. Mira Dujela iz Rima, glavna urednica dvojezičnog časopisa "Insieme – Zajedno" predstavila ga je tom prigodom kao glasilo Saveza hrvatskih zajednica u Italiji. Uz Marija Sošića, člana HKD-a "Franjo Glavinić", koji je, uz rovinjski ogranak Matice hrvatske, organizator Susreta, prisutne je pozdravila i predsjednica ogranka Olivera Dundović, a u ime Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija Ivice Čulina. U popratnome glazbenom programu nastupili su članovi zbora "Franje Glavinića", a zatim su Olivera Dundović, Dolores Petrinić i Rudolf Ujčić predstavili književnike Antoniju Baksa-Srnel, Mariju Banko, Suzanu Glavaš, Roberta Hajszana, Ljubicu Kolarić-Dumić, Zdravka Luburića, Nevenku Nekić, Dubravku Pušeka, Milicu Steković i Ljerku Totch-Naumova. Književnici su se publici predstavili ulomcima iz svojega pjesničkog i književnog stvaralaštva na hrvatskom, ali i jeziku svoje nove domovine.

Na znanstvenom skupu u okviru Susreta govorio je akademik Dubravko Jelčić koji je predložio da HKD "Franjo Glavinić" postane bibliografski centar. Robert Hajszan govorio je o najstarijemu

glagoljskom tekstu pronađenom u Gradišću, Ljubica Kolarić-Dumić o protjerivanju Hrvata iz Srijema, Nevenka Nekić

o Katarini Livljanić, Zdravko Luburić o duhu i sili između literature i politike u Njemačkoj, Branimir Crljenko o jeziku karaševskih Hrvata u Rumunjskoj, Domagoj Ante Petrić o nepriznatim hrvatskim manjinskim piscima, a o Anti Ciligi izlagao je Ninoslav Mogorović.

Posljednjega dana Susreta sudionici su posjetili Čakavsku kuću u Žminju. Recital žminjskih učenika i pjesnikinja oživio je stihove osnivača Čakavskog sabora Zvane Črnje, praćen prigodnim govorom tajnika Ferdinanda Tončinića i ravnateljice Osnovne škole Mirande Damjanić Roce.

Skup je organiziran pod pokroviteljstvom Ministarstva kulture, Hrvatske matice iseljenika i Matice hrvatske. ■

ENG A meeting of emigrant writers with their colleagues in Croatia was held in Rovinj for the fifth year running, this time from October 9 to 11. The gathering was organised under the patronage of the Ministry of Culture, the Croatian Heritage Foundation and the Matrix Croatica.

Ferdinand Tončinić pozdravlja goste u Čakavskoj kući u Žminju

Napisala: **Ana Bedrina**

BOZANIĆ: UNATOČ ZLU KOJE UZIMA MAHA, POBIJEDIT ĆE LJUBAV

ZAGREB - Posjetom grobljima, paljenjem svijeća i polaganjem vijenaca i cvijeća 1. studenoga diljem Hrvatske obilježen je blagdan Svih svetih, a na Dušni dan sjećanje na mrtve. Na svečanome euharistijskom slavlju u crkvi Krista Kralja na zagrebačkom groblju Mirogoju nadbiskup zagrebački kardinal Josip Bozanić istaknuo je kako svetkovina Svih svetih ispunjava radošću i nadom jer zlo, koje postoji i uzima maha, nema glavnu riječ i jer kršćanska objava kaže da će ljubav Božja na kraju pobijediti. Nakon misnoga slavlja kardinal je izmolio molitvu održavanja ispred Središnjega križa na Mirogoju, oko kojeg su se okupile stotine vjernika i gdje gore tisuće svijeća. Kardinal Bozanić pomolio se i na grobu prvoga hrvatskog predsjednika Franje Tuđmana.

BUSH: ULAZAK HRVATSKE I ALBANIJE U NATO POVIJESNI KORAK ZA REGIJU

WASHINGTON - Ulazak Hrvatske i Albanije u NATO povijesni je korak za jugoistočnu Europu, rekao je američki predsjednik George W. Bush na prigodnoj svečanosti u Bijeloj kući, na kojoj je potpisao dokument o ratifikaciji Protokola o pristupanju Hrvatske i Albanije u NATO savez. Ulazak u NATO Hrvatskoj i Albaniji donosi stabilnost i sigurnost, naglasio je. "SAD i njegovi saveznici stajat će zajedno u obrani ostalih članica saveza. Kada se Hrvatska i Albanija jednom priključe NATO-u, njihovi narodi moraju znati da, ako bilo koja zemlja zaprijeti njihovoj sigurnosti, sve članice Saveza bit će na njihovoj strani", naglasio je Bush u prigodnom govoru. Glavni tajnik NATO-a Jaap de Hopp Schefer, u svom je govoru odao priznanje Bushu za "neumorne napore kako bi NATO učinio većim i uspješnijim savezom". Veleposlenica Grabar Kitarović posebno je istaknula doprinos hrvatske zajednice u SAD za američku potporu ulasku Hrvatske u NATO. Predstavnici organizacije američkih Hrvata sudjelovali su na svečanosti potpisivanja Protokola u Bijeloj kući.

IKEA U HRVATSKOJ OD 2011.

ZAGREB - Vodeći svjetski maloprodajni lanac namještaja Ikea otvorit će svoj centar sredinom 2011. u Rugvici kraj Zagreba, gdje će se zaposliti 250 radnika. Kupcima će se na 30 000 četvornih metara nuditi 10 000 različitih proizvoda, a vrijednost je te investicije 50 milijuna eura. No, uz Ikeinu trgovinu, otvorit će se i veliki trgovački centar s dodatnih 250 trgovina na 230 000 četvornih metara prostora, sa 6 000 parkirnih mjesta i 2 000 zaposlenih. Vrijednost centra penje se na 250 milijuna eura, što znači da će u nepune dvije i pol godine u neposrednoj blizini Zagreba samo na jednom mjestu biti uloženo oko 300 milijuna eura!

HRVATSKO-IZRAELSKI ODNOSI SU NA VRHUNCU

JERUZALEM - Kao posebni gost izraelskoga predsjednika Shimona Peresa hrvatski premijer Ivo Sanader u Tel Avivu je bio glavni govornik na međunarodnoj konferenciji "Novi svijet, novi mir". Sanader se susreo s predsjednikom Shimonom Peresom, kojeg je informirao o hrvatskim nastojanjima u približavanju euroatlantskim integracijama. "Predsjednik mi je čestitao na skorom ulasku Hrvatske u NATO i potvrdio da Hrvatska ima vrlo visok ugled u svijetu, pa i ovdje u Izraelu", kazao je hrvatski premijer. Sanader je ocijenio da su odnosi Hrvatske i Izraela izuzetno dobri i prijateljski. "Mogu reći da su na vrhuncu, a treba još iskoristiti to da se unaprijede, uz ekonomsku, i znanstvena i kulturna suradnja", rekao je hrvatski premijer. Sanader se u Jeruzalemu susreo i s izraelskim premijerom Ehudom Olmertom, te s potpredsjednicom vlade Tzipi Livni, a od jeruzalemskoga gradonačelnika Urija Lupolianskog primio je odličje Najviši viteški red grada Jeruzalema.

OTVORENA RETROSPEKTIVNA IZLOŽBA DUŠANA DŽAMONJE

ZAGREB - Umjetnik koji je 1961. potresao Venecijanski bijenale svojim djelom s nagorenim čavlom postavši svjetski slavan - Dušan Džamonja - otvorio je svoju veliku svečarsku izložbu u Muzeju za umjetnost i obrt u Zagrebu na kojoj predstavlja svoju darovnicu glavnom gradu. Kiparu čije su skulpture izražavale svu strašnu kob žrtava Drugoga svjetskog rata, koji je, prema Giuliju Carlu Arganu, stvarao "izravnu ili neizravnu sliku kozmosa" i koji je među rijetkim hrvatskim umjetnicima stvorio svjetski vrijednu apstrakciju, poštovanje su došli odati mnogi - među kojima su bili potpredsjednica Vlade Jadranka Kosor i ministar kulture Božo Biškupić. Publika je doslovce naćikčala i dvije gornje muzejske galerije čekajući otvorenje izložbe sa 170 radova (što je polovica) iz darovnice koju je kipar još davno poklonio Zagrebu.

NASTAVAK RASTA GRAĐEVINSKIH RADOVA

ZAGREB - Građevinski radovi u Hrvatskoj u kolovozu ove godine povećani su u odnosu na isti prošlogodišnji mjesec 2 posto, čime je nastavljen rast građevinskih radova u Hrvatskoj započet potkraj prošle godine. Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, u razdoblju od siječnja do kolovoza ove godine građevinski radovi u Hrvatskoj veći su 11,2 posto u usporedbi s radovima u istom prošlogodišnjem razdoblju. Usporedbe radi, građevinski radovi u kolovozu 2007. bili su veći 2,6 posto u odnosu na isti mjesec prethodne godine, dok je porast za prvih osam prošlogodišnjih mjeseci iznosio 3 posto.

Modernizacija hrvatske drvne industrije

Očekuje se snažnije povezivanje s austrijskim partnerima, a neke hrvatske tvrtke i same su krenule u modernizaciju i ulaganje u ekološke energente budućnosti

Posljednjih godina uglavnom smo svjedoci slabog ili eventualno pojedinačnoga kapitalnog ulaganja u pojedine industrijske grane, među koje se ubraja i drvna industrija. No, akcije koje su se počele provoditi u zadnjim mjesecima pokazatelj su kako su konačno i institucije prepoznale važnost ovog sektora, posebno u području primarne prerade i potencijalnog energenta budućnosti u obliku drvne biomase.

Akcija Hrvatske gospodarske komore "Drvo je prvo" mogla bi, ako se pokaže dovoljno volje industrije, znanosti, ali ponajviše politike, uroditi snažnijim povezivanjem gospodarskih i znanstvenih subjekata, posebno po uzoru na Austriju. Austrija je, naime, putem sličnih akcija koje i dalje traju, uspjela povezati kompanije iz drvne branše i Centar kompetencije osnovan upravo za to područje, što je rezultiralo suradnjom vrijednom 4 milijuna eura godišnje.

Ovakav primjer jedan je od pokazatelja u kojemu bi smjeru trebala ići i Hrvatska, koja svojom kvalitetnom drvnom građom i sve snažnijim pokušajima jačanja drvne industrije želi postati prepoznatljiva na globalnome tržištu. Pozitivno je i to što austrijske kompanije s područja biomase, jednog od alternativnih izvora energije, imaju želju ulagati u Hrvatsku, odnosno povezati svoje znanje i tehnologiju s hrvatskom kvalitetnom sirovinom, i prenijeti to znanje na hrvatske tvrtke. No, dok se čeka konkretan potez institucija, neke hrvatske kompanije odlučile su i same napraviti korak naprijed.

Jedna od vodećih hrvatskih tvrtki iz područja drvne industrije i izrade namještaja Finvest Corp pustila je u pogon novu koraonicu koja bi trebala pridonijeti još efikasnijem poslovanju ove tvrtke iz Gorskog kotara. Riječ je o koraonici za tanku i kratku oblovinu tako da će sada, imajući u vidu važnost biomase,

Panorama Gerova u Gorskome kotaru

sirovine otkoravati sami, i to jedini i prvi u Hrvatskoj. Instalirana je posebna linija otkoravanja za tanku oblovinu radi dobivanja kvalitetne sječke koja, kako je prije napomenuto, služi za proizvodnju drvnih peleta bez udjela kore. Dobivena kora osnovno je gorivo za bioenerganu snage 9 megavata. Istodobno, sva tanka oblovina koja nije prikladna za pilansku preradu usitnjava se u drobilici i priprema za proizvodnju peleta. Osim toga, Finvest Corp jedini u Hrvatskoj upotrebljuje i 'reducirer' trupaca i trenutačno je jedini takvog tipa u Hrvatskoj.

Ova kombinacija novoinstaliranih strojeva pomoći će ne samo u boljoj

produktivnosti dvaju pilanskih sektora u Gerovu već i onomu o čemu se ovih dana u drvnj industriji najviše priča, a to je kvalitetno gospodarenje drvnim ostacima u smislu 100-postotnog iskorištenja drvne mase. Drvni ostaci služe za proizvodnju drvnih peleta koje se već sada smatraju biogorivom budućnosti. Ovim procesima Finvest Corp daje naglasak na uporabu biomase kao obnovljivog izvora energije, kao i samog naglasaka na ekologiju.

Tvrtka Finvest Corp tvori jedinstveni proizvodni ciklus od rezanja pilanskih trupaca i izrade elemenata, preko drvenih kostura i masivnog i pločastog namještaja do proizvodnje finalnoga tapeciranog namještaja, i to u Čabru, Tršću, Gerovu i Prezidu. Zapošljavaju više od 600 radnika, a finalnog proizvoda - sjedećih garnitura - proizvode više od 20 000 komada godišnje, od čega se čak 40 posto izvozi na tržište Europske unije.

Nadamo se da će ovakvih primjera uskoro biti i više. ■

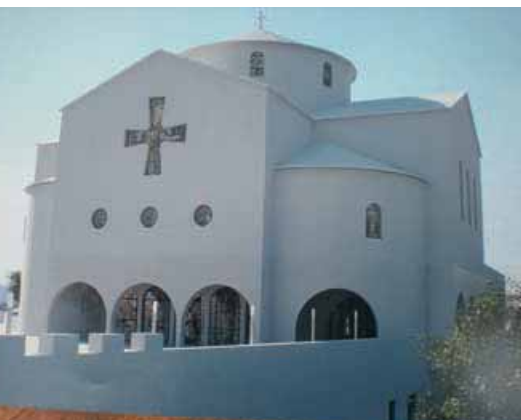

Jesu li konačno institucije prepoznale važnost drvne industrije, posebno u području primarne prerade i potencijalnog energenta budućnosti u obliku drvne biomase?

Napisao: **Luka Capar**

Prekid radova i promjena projekta

Crkva na Udbini neće se graditi prema prvotnome projektu arhitekta Nikole Bašića, nego prema novom arhitektice Marine Balin Fadejev koji je inspiriran starokršćanskom crkvom sv. Križa iz Nina

Novi projekt arhitektice Marine Balin Fadejev

Zadnje vrijeme o Crkvi hrvatskih mučenika (CHM) na Udbini u medijima se pisalo dosta konfrontirajućih tonova između autora čije je arhitektonsko-urbanističko rješenje prihvaćeno kao najbolje, arhitekta Nikole Bašića, i investitora Gospičko-senjske biskupije.

Kronološki gledano, prvi je ideju gradnje memorijalnog centra na Udbini inicirao gospičko-senjski biskup Mile Bogović. Ideja je nicala od uspostave gospičko-senjske biskupije 25. srpnja 2000., a sazrela za proslave 510. obljetnice Krbavske bitke 9. rujna 2003., kada je i službeno otvorena akcija za gradnju CHM-a. Ideju su prihvatile sve značajne ustanove u Hrvatskoj, a pokroviteljstvo nad gradnjom preuzeli su Hrvatski sabor i Hrvatska biskupska konferencija. Formiran je i Glavni odbor za gradnju CHM-a koji je u travnju 2004. raspisao natječaj za gradnju. Na natječaj se javilo 28 rješenja, a ocjenjivački je sud najboljim proglasio rad renomiranoga hrvatskog arhitekta Nikole Bašića. Odluku ocjenjivačkog suda prihvatio je i Glavni odbor za gradnju CHM-a. Slijedili su poslovi izrade projektne dokumentacije i natječaj za izvođača radova.

Svečano polaganje temeljnog kamena obavljeno je 9. rujna 2005., a poslove izvođenja radova dobila je tvrtka Megrad iz Zagreba koja u dvije godine postavlja temelje Crkve koji se počinju vidno nazirati. Treba naglasiti da se u financiranje izgradnje u znatnom udjelu uključilo i hrvatsko iseljništvo.

Budući da je došlo do neprimjerene razlike između projektantove početne procjene troškova i troškova koje su iskazali natjecatelji za izvođenje građevinskih radova, Hrvatska biskupska konferencija tražila je osnivanje posebnog odbora. Postalo je jasno da bi troškovi u konačnici bili bliži najvišoj ponudi od 152 milijuna nego najnižoj od 67 milijuna. Iako je Bašićev projekt javnost, nenavikla na rješenja koja nisu u duhu tradicionalne sakralne arhitekture, postupno počela prihvaćati, bilo je sve jasnije da će doći do razilaženja između projektanta i investitora. Pogotovo kada je naglašen Bašićev zahtjev za punom slobodom u kreiranju unutarnjeg i vanjskog uređenja.

Autor Bašić 12. studenoga 2007. piše investitoru da, ukoliko se njegov projekt ne može ostvariti da ga se bez ikakvih obveza oslobodi od daljnjeg sudjelovanja, a 20. studenoga stajalište precizira zaključkom da neće braniti investitoru da se novi koncept crkve razvije na već izvedenoj tlocrtnoj matrici. Investitor je taj prijedlog i prihvatio te je pokrenut po-

Svečano polaganje temeljnog kamena obavljeno je 9. rujna 2005. godine

Stari projekt Crkve hrvatskih mučenika na Udbini autora Nikole Bašića

stupak izrade novoga idejnog i glavnog projekta na temelju novoga projektnog programa. Glavni je odbor 15. svibnja prihvatio prekid rada na prvom projektu i ovlastio investitora da napravi drugi projekt, a 3. lipnja prihvaćen je idejni projekt arhitektice Marine Balin Fadejev iz tvrtke Konstruktor iz Zagreba.

Njezin je projekt inspiriran crkvom sv. Križa iz Nina. Križ je u tom projektu postao temeljno obilježje onih kojima se želi odati poštovanje i zahvalnost, što je i u duhu samog smisla crkve hrvatskih mučenika i cijelog projekta.

Arhitekt Bašić i Društvo povjesničara umjetnosti Hrvatske, reagirali su u javnosti pismom upućenom hrvatskom premijeru dr. Ivi Sanaderu, kao i konferencijom za tisak da bi "zaštitili" dignitet struke i svojega člana, no iz svega iznesenog investitor ima ne samo pravo nego i obvezu da racionalno vodi gradnju te da ne dopusti da unutarnje uređenje prijeđe granice dopuštenog. ■

ENG Construction of the Croatian Martyrs church in Udbina, designed by architect Nikola Bašić, has been halted as a result of an inappropriate disproportion in the costs of construction work. The more economical project by architect Marina Balin Fadejev, inspired by the church of the Holy Cross (Sveti Križ) in Nin, was recently approved.

Skupa školarina, još skuplja neinformiranost

Na zagrebačkom Sajmu stipendija sudjelovalo je 35 institucija s nadom kako će mobilnost naše akademske zajednice porasti priključenjem RH europskom programu za razmjenu studenata i nastavnika Erasmus, koji okuplja više od 2.100 visokoobrazovnih institucija iz 31 zemlje

Optimističan početak 21. stoljeća obilježen je zadivljujućim rastom broja mobilnih studenata na globalnoj razini. U prošloj akademskoj godini 2,7 milijuna studenata studiralo je izvan svoje zemlje, što je porast od 55% u usporedbi s 1,74 milijuna u zadnjoj godini 20. stoljeća. Profesor Luc Soete sa sveučilišta u Maastrichtu upozorava kako više nije pravedno da se omogućuje slobodan pristup visokom obrazovanju jer u većini zemalja bogati postaju sve bogatiji, što zapravo dovodi do nejednakosti za sve u području obrazovanja. SAD je svjetski lider u međunarodnom obrazovanju jer privlači 28% svih mobilnih studenata u svijetu. Nakon SAD-a slijede zemlje EU kao što su V. Britanija s 12%, Njemačka s 11% i Francuska s 10%, te Australija s 9% međunarodnih studenata, javlja EUobserver. Akademska mobilnost omogućuje prijenos i razmjenu znanja i iskustva u visokom obrazovanju, što je prijeko potrebno za unapređenje kvalitete studiranja. Na taj način akademska mobilnost pozitivno utječe i na razvoj gospodarstva i društva u cjelini. U tome procesu sudjeluju brojni studenti hrvatskoga podrijetla iz iseljeničtva na više od 3.000 sveučilišta u SAD-u, Kanadi, Čileu, Argentini, Australiji i Novome Zelandu, kao i oni rođeni u gastarbjterskim obiteljima u europskim zemljama poput Jagode Marinić koja si je izvrsnim studiranjem germanistike, anglistike i politologije u Heidelbergu osigurala niz stipendija: Peter Suhrkamp Stipendium 2002; Stipendium der Kunststiftung Baden-Württemberg 2003.

No, u domovini je slika posve drukčija. Hrvatska trenutačno ima dramatično nizak postotak mobilnosti studenata. Samo 0,02% naših studenata studira u inozemstvu, a njih samo 0,3% uključeno je u programe akademske razmjene. U zemljama EU 2,9% studenata studira izvan svoje zemlje, dok je postotak svih međunarodnih studenata u studentskoj populaciji Unije oko 6,7%, pojašnjava predsjednik Instituta za razvoj obrazovanja (IRO) Ninoslav Šćukanec, koji četvrtu godinu zaredom organizira Sajam stipendija. Ponuda Sajma stipendija, održanog u NSK-u u Zagrebu 22. listopada 2008., na kojemu je predstavljeno više od 75 programa s oko 1.200 stipendija i drugih oblika novčane potpore hrvatskim građanima za visoko obrazovanje u Hrvatskoj i inozemstvu, od sada možete pretraživati na prvom nacionalnom internetskom portalu o stipendijama www.stipendije.info. Stipendije imaju ključnu ulogu u uklanjanju financijskih prepreka u visokom obrazovanju te izravno utječu na povećanje broja visokoobrazovanih. Na Sajmu je sudjelovalo 30 uglednih hrvatskih i inozemnih institucija, među kojima su visoka učilišta, javna uprava, strana veleposlanstva i kulturni centri, te predstavnici brojnih hrvatskih i inozemnih tvrtki,

Piše: **Vesna Kukavica**

zaklada i nevladinih udruga. Cilj Sajma stipendija jest povećati mobilnost naše akademske zajednice i priključiti se programu EU-a za razmjenu studenata i nastavnika Erasmus, koji okuplja više od 2.100 visokoobrazovanih institucija iz 31 europske zemlje, ali ne i Hrvatske, čiji se ulazak očekuje 1. siječnja 2010., a do tada ćemo imati segmentirano sudjelovanje u tom programu, rekao je Radovan Fuchs, državni tajnik za visoko školstvo u ime pokrovitelja Sajma MZOŠ-a.

Svrha je Sajma omogućiti svima jednak pristup visokom obrazovanju. Školarine se u Hrvatskoj kreću od 5.500 do 10.000 kuna. Ako uzmete u obzir da 55% hrvatskih studenata sami financiraju školovanje, a 8% je u subvencioniranom smještaju,

zaključujemo da je visoko obrazovanje dostupno samo onima koji to mogu platiti, istaknuo je N. Šćukanec.

Visoko obrazovanje u SAD-u najpopularnije je odredište za međunarodne studente. U akademskoj godini 2006./07. na visokoškolskim ustanovama u SAD-u studiralo je 539 hrvatskih državljana (52% na dodiplomskoj razini, a 48% na poslijediplomskoj razini), a mnogi su od njih upisani na prestižna američka sveučilišta poput Harvarda, gdje je u prošloj akademskoj godini studiralo čak 15 studenata iz Hrvatske, od kojih je većina za svoj studij uspjela osvojiti i stipendiju. Ovi podaci mnogo govore o sposobnostima hrvatskih studenata, kojima je potrebno omogućiti prigodu da se putem akademske razmjene i mobilnosti dokažu i u drugim kulturološkim sredinama te da iskoriste resurse koji trenutačno nisu dostupni u Hrvatskoj. IRO se zalaže za akademsku mobilnost u svrhu stjecanja znanja i stručnosti na inozemnim visokoškolskim institucijama te za njihovu uspješnu implementaciju u Hrvatskoj. Taj je institut zaslužan za poboljšanje informiranja i besplatnog savjetovanja pojedinca i institucija o mogućnostima studiranja i stipendiranja u Hrvatskoj i inozemstvu.

Nažalost, ni hrvatska visoka učilišta, ali ni državne institucije, poput MZOŠ-a, nemaju egzaktno podatke o tome koliko naših studenata studira vani. Podaci o mobilnosti temelje se na procjenama, ističe predsjednik IRO-a N. Šćukanec. Ta skandalozna činjenica, kao i stanoviti problemi s Bolonjskim procesom, koji nije ispunio taj jedan od temeljnih zadataka – informiranost studenata, pridonose slabšom rezultatu koji mobilnost naših studenata svrstava među najniže u Europi. ■

ENG Browse the Fair's offer of 1,200 scholarships and other forms of financial support for higher education in Croatia or abroad available to Croatian nationals at the first national scholarships Internet portal, www.stipendije.info.

Koncerti za pamćenje

Naši su folklorasi u svim zemljama prihvaćeni s istinskim oduševljenjem, što se moglo i očekivati s obzirom na bogat program: cjelovečernji koncerti, radionice, susreti s hrvatskim iseljenicima...

ZFA ispred teatra El Circulo, Rosario

Hrvatska sveta misa u crkvi Iglesia Santa Margarita de Alacoque, Buenos Aires

Zagrebački folklorni ansambl dr. Ivana Ivančana (ZFA) 9. listopada ove godine otputovao je na svoju veliku južnoameričku turneju kroz Argentinu, Urugvaj, Čile i Peru, u trajanju od gotovo mjesec dana. Turneja je organizirana u suradnji Hrvatske matice iseljenika i hrvatskih zajednica te diplomatskih misija RH u tim zemljama, uz novčanu potporu Ministarstva kulture RH i Gradskog ureda za obrazovanje, kulturu i sport Grada Zagreba.

Ovaj izvanredni amaterski folklorni ansambl prihvaćen je u svim zemljama s istinskim oduševljenjem, što se moglo i očekivati s obzirom na program koji su pripremili: cjelovečernje koncerte hrvatskih plesova i pjesama, folklorne i tamburaške radionice, a sudjelovali su i u svetim misama u hrvatskim crkvama.

ARGENTINA

Svoj dolazak u Argentinu ZFA može zahvaliti nekolicini divnih ljudi, zaljubljenicima u hrvatski folklor okupljenima oko glavnog organizatora Jurice Gadze: Mirku Hasenaju, Andjelku Jurumu, Tomislavu Pavičiću, Guillermu Terrazasu, Ljilji Vlaho i drugima koji su s velikim entuzijazmom i ljubavlju uspjeli ostvariti ovo gostovanje. A sadržaja je bilo zaista

napretek. Već prvoga dana nakon dolaska ansambla u Argentinu u četvrtak 9. listopada održana je u Centro Juvenil Croata u Buenos Airesu zajednička folklorna radionica ZFA i članova hrvatskih folklornih društava koja djeluju u tome gradu. Radionicu su vodili prof. Andrija Ivančan, umjetnički voditelj ZFA, i maestro Marijan Makar. Domaćini su idućega dana uzvratili podukom iz plesanja argentinskog tanga za članove ZFA, što je bio uistinu lijep uvod u buduća zajednička druženja i začetak stvaranja prijateljstva hrvatske mladosti iz Zagreba i Buenos Airesa.

Članovi ZFA bili su u petak 10. listopada pozvani na prijam u Gradsko vijeće Buenos Airesa, gdje su u nazočnosti Mire Martinec, veleposlanice RH u Argentini, te čelnika hrvatskih udruga, sudjelovali u predstavljanju hrvatske kulture.

U Buenos Airesu je ZFA održao dva koncerta: u "Teatro El Globo" i u "Colegio Mallinckrodt" pred doslovce

prepunim gledalištima, doživjevši istinske ovacije. Domaćini kažu: ovo su bili koncerti za pamćenje "Rasplakala sam se nekoliko puta za vrijeme nastupa. Bilo je toliko emocija. Plesači su bili vrlo dobri, a nemam riječi za orkestar... To je vrlo mnogo značilo za naše ljude", napisala nam je Ljilja Vlaho.

U crkvi "Iglesia Santa Margarita de Alacoque" svirači i plesači ZFA odjeveni u narodne nošnje slavili su svetu misu na hrvatskom jeziku u nazočnosti iznimno velikoga broja hrvatskih iseljenika.

Nakon Buenos Airesa ZFA je održao koncert u Teatro El Circulo u tristotinjak kilometara udaljenom Rosarioju, zahvaljujući organizaciji počasnog konzula RH Dražena Jurage i članova Hrvatskoga doma Rosario.

URUGVAJ

Iz Rosarioja ansambl noćnim autobusom putuje natrag do Buenos Airesa i prelazi hidrogliserom preko rijeke La Plata do

Montevideo – detalj s koncerta u Auditorio Sodre "Nelly Goitino"

Napisala: **Srebrenka Šeravić**

Snimke: **Zagrebački folklorni ansambl**

Hrvatska zastava i ansambl na pozornici u Iquiqueu

luke Colonia u Urugvaju. Ondje ih dočekuje počasni konzul RH u Urugvaju dr. Eduardo Antonich, ujedno i glavni organizator boravka u toj zemlji u ime hrvatske krovne udruge Hogar Croata.

Tijekom dva dana boravka u Montevideu održali su tamburašku radionicu za članove Tamburaškog orkestra 'Hogar Croata' te iznimno uspješan i dobro posjećen koncert održan u Auditorio Sodre "Nelly Goitino". ZFA je sudjelovao i u svečanoj proslavi jubilarne, 80. obljetnice osnutka Hrvatskoga doma (Hogar Croata) u Montevideu.

ČILE

Nezaboravan let zrakoplovom preko Anda i... turneja se nastavlja gostovanjem u Čileu. Za početak, u glavnome gradu te zemlje, u Santiagu, u organizaciji HFA "Baština", koji pripada Corporacion Cultural Chileno-Croata "Domovina" i njezinim čelnim ljudima, predsjedniku Estebanu Marinkoviću i Tatijani Arzić. Zahvaljujući potpori ugledne fondacije "Andronico Lukšić", Veleposlanstvu RH, te uglednim hrvatskim institucijama i pojedincima održan je veličanstven koncert u teatru "La Cúpula" u Santiagu pred gotovo 900 posjetitelja među kojima je bio i znatan broj diplomata drugih zemalja. ZFA je održao i folklornu radionicu za članove folklorne skupine "Hrvatska baština".

Ansambl napušta Santaigo i nakon 25 sati vožnje autobusom, pretežno kroz pustinju Atacama, stiže u Antofagastu u

kojoj živi mala, ali vrlo dobro organizirana hrvatska zajednica okupljena u udruzi Hrvatski sokol. Počasni konzul RH u Antofagasti dr. Pedro Marinov i organizator gostovanja Yerko Zlatar priredili su dva izvrsno posjećena koncerta: u "Stadium Hrvatski sokol" i u "El Teatro Municipal". Sudeći po ovacijama na kraju obaju koncerata i "bisovima" koje je tražila publika, plesači i svirači ZFA svojim su izvrsnim predstavljanjem hrvatske tradicijske kulture, plesovima, pjesmama, glazbom i nošnjama, te svojom radošću i vedrinom osvojili srca stanovnika Antofagaste.

Zagrebački su folklorasi posjetili i Iquique u sjevernom dijelu Čilea zahvaljujući tamošnjoj hrvatskoj zajednici i njezinu uglednom članu Hrvoju Ostojiću. U Iquiqueu je održan nastup za tamošnju hrvatsku zajednicu i posebne uzvanike u salon de Convenciones "ZOFRI", a nakon toga i na pozornici ispred Hemocilo Teatro Municipal de Iquique.

PERU

Ponovno dugo putovanje autobusom, kroz pustinju prema granici Perua, a zatim daljnjih tridesetak sati cestom nazvanom 'Panamericana' do Lime. Ansambl dočekuju članovi hrvatskoga kluba Dubrovnik i započinje sedmodnevni boravak u Limi, ispunjen druženjem s domaćinima, razgledima znamenitosti ovoga grada, izletima u podnožje Anda i na obalu Tihog oceana. Održan je i veličanstven koncert u teatru "Santa Ursula"

Dolazak na domjenak u Hrvatski dom u Iquiqueu

pred golemim auditorijem i predstavnicima diplomatskoga zbora. Za besprijekornu organizaciju u Limi zaslužan je predsjednik hrvatskoga kluba Dubrovnik Franjo Kurtović, a uz njega ugledni članovi hrvatske zajednice Marko Burin i Luka Baraka, te svećenik Drago Balvano- vić. Pjesmom na hrvatskoj misi u crkvi 'Vicaria Episcopal Croata' u Limi završena je turneja ZFA na južnoameričkom kontinentu. ■

ENG The Dr. Ivan Ivančan Zagreb Folklore Ensemble (ZFA) kicked off its big tour of South America on 9 October of this year. The one-month tour will see the ensemble visit Argentina, Uruguay, Chile and Peru.

Oduševljena publika skandira na kraju koncerta

Fotografija s domaćinima u Limi

Dragocjena povijesna građa krčkih iseljenika

Dio prikupljene građe, u osnovi izuzetno vrijednih dokumenata vremena, predstavljeno je javnosti u povodu ovogodišnjeg Dana iseljenika otoka Krka u Franjevačkom samostanu na otočiću Košljunu

S izložbe u povodu Dana iseljenika otoka Krka u Franjevačkom samostanu na otočiću Košljunu

Prikupljanje dokumenata o iseljavanju, životu u tuđini i povezanost s rodnim krajem, odnosno svojim podrijetlom, zadaća je projekta koji provodi riječka podružnica Hrvatske matice iseljenika. Cilj je da se sva prikupljena građa obradi i sačuva. Prikupljanje građe započeto je s iseljenicima otoka Krka, i to s područja New Yorka, jer tamo živi vrlo brojna krčka zajednica. Dio prikupljene građe, u osnovi izuzetno vrijednih dokumenata vremena, predložen je javnosti u povodu ovogodišnjeg Dana iseljenika otoka Krka u Franjevačkom samostanu na otočiću Košljunu. Autorica izložbe je Vanja Pavlovec, voditeljica riječke podružnice Matice. Na izložbi su bili predstavljeni dokumenti, fotografije i predmeti koji govore o iseljenicima i njihovu društvenom životu, koje su donirali iseljenici.

Iseljavanje s kvarnerskih otoka pre-

ma Sjevernoj Americi započelo je već sredinom 19. st. No, značajnije skupine otočana napuštaju svoje domove potkraj toga istog stoljeća i pridružuju se velikom iseljeničkom valu koji je zahvatio cijelu Europu. Tijekom 20. st. iseljavanje je bilo kontinuirano. U gotovo svim mjestima Hrvatskoga primorja i kvarnerskih otoka nije bilo obitelji iz koje bar netko nije iselio, a da ne spominjemo obitelji iz kojih su svi mlađi članovi napustili rodno mjesto. Takva je sudbina obilježila značajni dio hrvatskih područja pa tako i Krk te otoke cresko-lošinjskog arhipelaga. Uglavnom se iseljavalo u SAD, a luka dolaska bila je New York, u kojem su se otočani u najvećem broju i zadržali. Većina ih je bila vična moru i nalazila poslove na brodovima, u obalnoj plovidbi, luci ili pak u građevinarstvu.

OMIŠLJANI OSNIVAJU SVOJU ŠEŠAJDU

Živjeli su u istim kvartovima i radili na istim ili sličnim poslovima, te su vrlo

brzo, po ugledu na druge brojnije etničke zajednice, počeli osnivati dobrotvorna društva s osnovnom zadaćom da pomažu svoje članove u slučajevima bolesti ili nesreće. Ta društva nazivaju *šešajdama*, pohrvaćeni oblik engleske riječi *society*. Tako se bilježi da su prvu fraternalističku organizaciju osnovali već 1895. u New Yorku iseljenici cresko-lošinjskog arhipelaga i nazvali je Dobrovoljnim društvom *Anchora* koje je i danas aktivno.

Krčani pak, i to Omišljani, te iste, 1895. osnivaju najstariju fraternalističku organizaciju, *Društvo sv. Nikole*, čiji su članovi bili isključivo mornari iz Omišlja. Kasnije Društvo učlanjuje i ostale otočane različitih zanimanja. No, najmasovnije, pa i najznačajnije bratsko društvo za ono doba, osnivaju iseljenici otoka Krka 1900. pod nazivom *Austrijsko dobrotvorno društvo sv. Nikole od otoka Krka*, a raspadom Austro-Ugarske, mijenjaju naziv u *Hrvatsko dobrotvorno društvo sv. Nikole od otoka Krka*.

Obitelj Justinić 1924. u New Yorku

Napisala: **Vanja Pavlovec**

Zelena karta Petra Milovčića 1938.

Iz zapisnika, jer su se redovito sastajali i uredno vodili, može se rekonstruirati njihova aktivnost. Vidljivo je da 1903. Društvo ima 56 članova, te je taj broj tijekom vremena narastao do 200. Možda iz današnje perspektive to ne izgleda mnogo, ali valja imati na umu da su Omišljani već imali svoje društvo, a na pomolu je bilo osnivanje i drugih zavičajnih društava Krčana. Članovi su se isprva sastajali u hrvatskoj crkvi na Manhattanu, a potom u Astoriji. Osim bolesničke pripomoći, organizirali su zabave i društveni život, ali su slali i dobrotvornu pomoć na Krk. Društvo je kupilo tri grobnice s više grobnih mjesta na groblju Calvary za pokop članova te uredilo grobne spomenike. Godine 1971. Društvo prestaje s djelovanjem. Ostala je bogata dokumentacija te je odlučeno, ponajprije zahvaljujući dr. Bartolu Mataniću iz New Yorka, vrsnom poznavatelju povijesti iseljavanja, da se arhiva Društva pohrani u Franjevačkom samostanu na Košljunu. I taj dio građe bio je prikazan na izložbi.

DRUŠTVO DOBRINJACA

Jedno od brojnih zavičajnih društava jest i ono koje su osnovali Dobrinjci. Dorothy Marsich, kći Ivana Drpića jednog od utemeljitelja, poklonila je svu dokumentaciju zavičajnog Društva Dobrinj: akt o registraciji, zapisnike, članske knjižice, klupsku zastavu, fotografije...

Darovani su i dokumenti Društva Dubašnica, osnovanog 1940., koje je i danas aktivno. Fotografije koje svjedoče

Pravila društva

o društvenom ili obiteljskom životu, putovnice od kojih je najstarija ona izdana 1906. godine Dumici Žuvić i njezino dvoje djece iz Omišlja, samo su neki od izložaka koju su posjetitelji mogli razgledati. Zatim i dozvole za putovanje za pomorce, matrikule, putne karte... Jedan od iseljenika je i Anton Justinić, iz okolice Dobrinja, koji 1910., u dobi od 17 godina stiže na Ellis Island, i postaje vrijedan i ugledan član krčkih iseljeničkih društava u New Yorku. I on kao i mnogi drugi ostaje vezan za rodnu grudu i, kad god treba, skuplja pomoć i šalje donacije na Krk. Zadivljujuće je, rukom napisano,

Matrikula Antona Justinića 1910.

U putovnici Petra Milovčića otisnuti su i korisni savjeti za iseljenike:

Kad polaziš u svijet, ne prodavaj svojih nekretnina. Može Ti danas-sutra trebati... U novoj zemlji budi radin i ispravan; pokoravaj se zakonima i vlastima; ne govori zlo o toj zemlji, a na svoju zemlju ne zaboravljaj. Ne primaj posao koji Te ponižava i ne radi za manju plaću od tamošnjih ostalih radnika, pa će te poštovati i tražiti radnici i poslodavci... Budi pošten i ponosi se da si sin naroda slavnoga, koji ima dostojno mjesto u svijetu. Poštuj tuđe a svojim se diči. Uči jezik zemlje u kojoj si, jer ćeš lakše tako proći, ali ne zaboravljaj svoj materinski i sa svojom djecom razgovaraj samo na materinskom jeziku bez obzira na to jesu li djeca rođena u starom kraju ili u novoj zemlji. Ako je u Tvom mjestu škola ili crkva, šalji djecu u tu školu i crkvu, a, ako ih nema, sam uči svoju djecu jeziku i dobrim običajima svoga kraja.

pismo 97-godišnje Puntarke Karmele Žic Andrijić, koje nam je poslala unatrag tri mjeseca iz Floride, o tome kako su Puntari u New Yorku osnovali 1933. karitativno društvo 'Domorodač'. Klub tijekom 25 godina djelovanja nesebično prikuplja i šalje pomoć u rodno mjesto, pogotovo nakon Drugoga svjetskog rata. Pridonijeli su obnovi Narodnog doma, škole, crkve, groblja, gradnji Zdravstvene stanice i čitaonice u Krku.

Krčani u New Yorku mogu se pohvaliti brojnim zavičajnim i karitativnim društvima koje su osnovali tijekom jednoga stoljeća – ukupno 14. Veći dio njih prestao je djelovati, ali oni se i dalje okupljaju redovito u posebnim prigodama njegujući društveni život u preostalim klubovima u kojima ostvaruju bitne značajke svoje tradicije i kulture.

Izložba je poticaj da se nastavi s prikupljanjem građe, što su iseljenici i njihova rodbina na otoku Krku zdušno podržali. Za sljedeći iseljenički dan, koji će se druge godine održati u gradu Krku, valja očekivati da će se fundus o iseljenim Krčanima obogatiti novim donacijama. ■

ENG The CHF branch office in Rijeka has recently presented a collection of historical material on emigrants from the island of Krk living in New York on the occasion of this year's Krk Island Emigrants' Day, held at the Franciscan monastery in Košljun near the town of Punta.

Nezaboravni nastupi u San Pedru i Los Angelesu

U stanci koncerta, svoje stihove je kazivala i Gabriela Brajevich, rodom iz Splita, koja već 40-ak godina živi u San Pedru, a koja je prije dolaska u SAD i sama bila članica "Filipa Devića"

Klupa Filip Dević ispred Hrv. kulturnog centra s Brankom Bezić Filipović i Gabrielom Brajevich

Niko Hazdovac predaje nagradu Philipu Boskovichu

Muška klupa "Filip Dević" iz Splita gostovala je od 23. do 30. listopada u Kaliforniji na poziv društva "Croatian Cultural Center" iz San Pedra i njene predsjednice Alxious Bailey. Posjet 'devičevaca' organiziran je uz svesrdnu pomoć splitskog ureda Hrvatske matice iseljenika.

Za vrijeme sedmodnevnog gostovanja u SAD-u, klupa je zabilježila niz zapaženih nastupa. Tako je održan koncert u dvorani "Croatian Cultural Center" u San Pedru. Tom prigodom publici je prezentiran dio golemog opusa klape, izražen putem izvornih dalmatinskih pjesama, preko skladanih dalmatinskih pjesama, do zabavnih skladbi u klapskoj obradbi. U stanci koncerta svoje stihove kazivala je i Gabriela Brajevich, rodom iz Splita, koja već 40-ak godina živi u San Pedru, a koja je prije dolaska u SAD i sama bila članica "Filipa Devića". Nakon koncerta pjevalo se do kasno u noć u društvu oduševljenih hrvatskih iseljenika.

Klupa je nastupila i na gala-večeri održanoj u velikoj dvorani Američko-hrvatskog pastoralnog centra sv. Ante u Los Angelesu, organiziranoj u povodu

dodjele nagrada za životno djelo trojici zaslužnih Hrvata. Nagrade je dodijelila Hrvatska narodna udruga, koja okuplja sva hrvatska društva s područja grada, a na čijem je čelu je predsjednik dr. Mirko Giaconi. Priredbi su nazočili Kolinda Grabar-Kitarović, hrvatska veleposlanica u SAD-u, i Ante Barbir, generalni konzul RH u Los Angelesu, koji je došao i na koncert u San Pedro, prethodne večeri. Nagrade su dobili Philip Boskovich, Leo Majich i Msgr. Srećko Diomartić. Priredbu je uveličalo i folklorno društvo "St. Anthony's Kolo Group" iz Los Angelesa, izvedbom pjesama i plesova iz sjeverne Hrvatske.

Svoje gostovanje klupa je zaključila nastupom u "Dalmatian-American Clubu" u San Pedru, na Godišnjoj modnoj reviji, održanoj u čast nedavno preminule Milene Bogdanovich, jedne od najelegantnijih članica kluba, koja je bila dobrotvorka i potomak obitelji osnivača riblje industrije u San Pedru, a porijekom s otoka Biševa. ■

ENG The Filip Dević men's a cappella klupa out of Split was on tour in California from 23 to 30 October at the invitation of San Pedro's Croatian Cultural Center and its president Alxious Bailey. The band's visit was organised with the enthusiastic support of the Split branch office of the Croatian Heritage Foundation.

Za životno su djelo nagrađeni

Philip Boskovich (Los Angeles, 1915.) jedan je od najuspješnijih farmera Južne Kalifornije, čiji se proizvodi prodaju po cijeloj Americi. Bio je jedan od velikih donatora za vrijeme Domovinskog rata. Nagradu mu je uručio Niko Hazdovac, dopresjednik Udruge.

Leo Majich (Los Angeles, 1934.) diplomirao je ekonomiju na Loyola University i bio je jedan od vodećih menadžera angažiran u građevinarstvu. Primljen je u Red vitezoa sv. Jurja, što je najveće priznanje Katoličke crkve za služenje crkvi i općem dobru. Za vrijeme Domovinskog rata bio je predsjednik Hrvatske narodne udruge i pomagao je borbu za hrvatsku neovisnost. Nagrada mu je dodijeljena posthumno, a primila ju je njegova supruga Eva Majich, koju joj je uručio Vido Artuković, dopredsjednik Udruge.

Msgr. Srećko Diomartić (Zlarin, 1914.) u Šibeniku je završio gimnaziju, a teološki studij u Splitu i Zagrebu. U Los Angelesu živi od 1950. godine. Osim toga što je napunio 93 godine života, ujedno je napunio i 70 godina svećeništva. Još je vitalan i vrlo aktivan. Nagradu mu je uručio dr. Mirko Giaconi, predsjednik Udruge.

Hrvatska čeka “Bezimenu”

Matičina izložba knjiga na 31. Interliberu, održanom u Zagrebu od 12. do 16. studenoga, posebno je izdvojila izdanja hrvatskih autora koji pišu u Njemačkoj, Švicarskoj, Austriji, Lihtenštajnu i Luksemburgu

Prigodom predavljanja knjige
Jagode Marinić *Die Namenlose*

Vječ prvoga dana 31. Interlibera vladala je velika živost na najvećem hrvatskom knjižnom sajmu pa tako i štandu HMI-a, koja predstavlja autore iz iseljenštva. U Kongresnoj dvorani Zagrebačkoga velesajma 12. studenoga priređena je svečanost otvorenja 31. međunarodnog sajma knjiga i učila Interliber te četvrtoga po redu Sajma glazbe i multimedije. Na svečanosti su bili predstavnici Vlade, Ureda predsjednika Republike, Grada Zagreba među kojima je bila ravnateljica HMI-a Danira Bilić, te predstavnici gospodarskih i znanstvenih institucija kao i diplomatskog zbora, a oba je sajma otvorio ministar kulture mr. Božo Biškupić. Matičina ravnateljica predstavila je bogatu iseljeničku nakladničku djelatnost ministru kulture mr. Biškupiću, ističući ponosno kako se Matičin projekt *Hrvatske knjige izvan Hrvatske* odvija na zado-

voljavajući način, o čemu svjedoče brojni naslovi. Ove se godine na Interliberu, uz iseljeničke naslove, predstavlja 84 ino-

Matičin štand posjetio je i ministar Božo Biškupić (na slici s ravnateljicom HMI Danirom Bilić)

zemna izlagača. Samo su tijekom prošle godine u Hrvatskoj, rekao je Biškupić objavljena 7203 nova naslova knjiga, a od toga 6501 knjiga u svome prvome izdanju, što pokazuje da je knjiga tražena. Ministar kulture nazvao je Interliber najvećim hrvatskim književno-knjižnim događajem, dodajući kako želi da se on u budućnosti još proširi te da postane najvećim sajmom u ovome dijelu Europe, uključujući i srednju i jugoistočnu Europu. Ovogodišnja zemlja partner na Interliberu je Izrael, koji upravo obilježava 60. obljetnicu neovisnosti države.

JAGODA MARINIĆ: MISLI SRCEM, A OSJEĆA MOZGOM

Rijeke posjetitelja stizale su na 31. Interliber, na kojem je s velikim uspjehom 13. Studenog predstavljena knjiga Jagode Marinić *Die Namenlose* (*Bezimena*). Jedni će je nazvati hrvatskom spisateljicom, a drugi njemačkom spisateljicom hrvatskih korijena. Ona je Jagoda Marinić i objavila je tri knjige na njemačkom

Napisala: **Vesna Kukavica** Snimio: **Ratko Mavar**

12. - 16. 11. 2008.

Boris Perić, Danira Bilić, Jagoda Marinić, Kristina Krepela i Vesna Kukavica

jeziku, a njezin roman *Die Namenlose* predstavljen je kao najuspješnije književno ostvarenje *Njemačke Croatice* u protekloj godini. Ta je mlada autorica na Interliberu potpisala ugovor za prijevod spomenutog romana na hrvatski jezik, potvrdila je ravnateljica HMI-a Danira Bilić, istaknuvši kako djeca hrvatskih iseljenika koja su se izvrsnim obrazovanjem i osobnim talentom pokazala osobito kreativnim u književnosti neopisivo mnogo pridonose multikulturalnosti društava u kojima žive.

- Promovirajući u Zagrebu Jagodin roman *Bezimena* na njemačkome jeziku u zemlji njezinih roditelja, mi u HMI-u dijelimo ponos Jagodinih najbližih, koji su s tisućama hrvatskih građana sedamdesetih godina u Njemačkoj našli slobodu i kruh za svoje obitelji.

Uz čestitke autorici Marinić ravnateljica HMI je posjetiteljima predstavila Matičin projekt *Hrvatske knjige izvan Hrvatske* na 31. Interliberu. Uz ostalo, Danira Bilić je istakla kako je *Njemačka Croatia* glavna tema ovogodišnje Matičine *Izložbe nakladničke djelatnosti iz hrvatskoga iseljeništva i zemalja u kojima žive hrvatske autohtone manjine te BIH*, koju je Matica priredila u suorganizaciji s pokroviteljem Ministarstvom vanjskih poslova i europskih integracija, poglavito s Upravom za iseljeništvo na čelu s Dragutinom Kneževićem. Njemačkim se jezikom, podsjetila je Danira Bilić, služi gotovo 130 milijuna izvornih govornika, među kojima je, prema procjenama, 700.000 Hrvata. Budući da Hrvati i građani hrvatskoga podrijetla žive pola stoljeća u zemljama njemačkoga govornoga područja i imaju razvijenu nakladničku

djelatnost na tim geografskim širinama, logičan je interes Matice za *njemačkom Croatiacom*. Matičina izložba knjiga na 31. Interliberu posebno je stoga izdvojila u svojoj zagrebačkoj prezentaciji izdanja hrvatskih autora koji pišu u Njemačkoj, Švicarskoj, Austriji, Lihtenštajnu i Luksemburgu. U cjelini Matičina izložba donosi pregled iseljeničkih knjiga sa 180 novih naslova iz raznih područja ljudske djelatnosti i 66 časopisa, i na hrvatskome jeziku, i na jezicima domicilnih zemalja u kojima žive Hrvati i građani hrvatskoga podrijetla, kazala je Matičina ravnateljica Bilić.

O samom romanu Jagode Marinić govorio je Boris Perić koji će ga i prevesti na hrvatski jezik, a hrvatskoj publici bit će dostupan sljedeće godine u sunakladništvu AGM i HMI-a. *Bezimena* je roman koji hrvatskoj književnosti nedostaje, a u njemačkoj književnosti ocrtava spisateljske trendove koji nisu česti. Radnja je manje bitna razina, dok naglasak autorica stavlja na književno-tehničku izradu i strategiju pisanja. Pripovjedačica, *Bezimena*, ima traumu koja nije precizirana i potrebno ju je iščitavati između redaka. Dijalog vode dnevno "ja" koje funkcionira kao emotivno osakaćena razina, noćno "ja" koje se još sjeća prave egzistencije te treća pripovjedna instanca koju čini sama priča. Pripovjedačica, citirao je Perić pisca Gustava Meyrinka, misli srcem, a osjeća mozgom. Mlada autorica pročitala je nekoliko ulomaka romana na njemačkom jeziku, a hrvatsku varijantu publici je interpretirala glumica Kristina Krepela.

Uz promociju romana i potpisivanje ugovora s prestižnim hrvatskim naklad-

nikom AGM, Jagoda Marinić održala je i predavanje na njemačkom jeziku na Filozofskom fakultetu u Zagrebu studentima germanistike na temu *Junge Literatur in Europa 2008*.

POSEBNOST U PROJEKTU

Matičina je pozornost usmjerena i na starije hrvatske iseljeničke zajednice, koje su u posve drukčijem položaju u odnosu na većinski njemački jezik i stvaraju svoja djela u *nimškom oceanu* pola tisućljeća poput gradišćanskih Hrvata u Austriji. Njihova je nakladnička djelatnost na materinskom jeziku vrlo bogata i raznovrsna, a među produktivnije nakladnike ubrajaju se Znanstveni institut u Željeznom, Panonski institut u Pinkovcu, Hrvatski kulturni i dokumentarni centar i Hrvatsko kulturno društvo u Željeznom. Hrvatska je autohtona manjina u Austriji, dakle ne ona migracijska, posljednjih desetljeća, nakon više stoljeća ugrožena u svojem opstanku i mogla bi se, unatoč davnashnjim vapajima preporoditelja, slavnoga pjesnika, Mate Meršića Miloradića, "utopit u nimškom oceanu". Jezik ima središnje značenje kod svake manjine i neupitno je da planetarna višejezična zajednica bez premca, Europska unija, treba njegovati to bogatstvo različitosti. O tome će posjetitelji naše izložbe na Interliberu više informacija saznati iz izloženih godišta tjednika s najstarijom tradicijom na panonskome tlu *Hrvatskih novina*.

NOVA MATIČINA IZDANJA

Posjetitelji Interlibera sa zanimanjem su pratili svečano predstavljanje knjige studija, eseja i kritika *Izlaz iz iluzija* autorice

Jagoda Marinić

Uručenje Nagrade HMI "Silvije Strahimir Kranjčević"

Brojni posjetitelji Interlibera prisustvovali su 15. studenoga uručenju Nagrade HMI "Silvije Strahimir Kranjčević" i to Vladi Franjeviću iz Lihtenštajna za pjesništvo te Dragici Rajčić iz Švicarske za prozno stvaralaštvo. Laureati Vlado Franjević (poezija) i Dragica Rajčić (proza) stvaraju svoja djela na hrvatskom i njemačkom jeziku, slijedeći suvremene literarne poetike zemalja u kojima žive. Na 31. Interliberu čitali su svoja nagrađena literarna ostvarenja na hrvatskom jeziku. Nagradu laureatima uručila je ravnateljica HMI Danira Bilić, a Vanja Pavlovec, koja je osmislila natječaj govorila je o njihovu stvaralaštvu.

dr. sc. Branke Kalogjera, koju je objavio HMI uz financijsku potporu Ministarstva kulture. Knjigu su predstavili ravnateljica HMI Danira Bilić; autorica dr. sc. Branka Kalogjera; hrvatsko-američki književnik i prevoditelj dr. sc. Vladimir Goss; hrvatsko-njemačka književnica Jagoda Marinić i hispanistica mr. Željka Lovrenčić.

Profesorica engleske književnosti, američke kulture i civilizacije sa Sveučilišta u Rijeci dr. Branka Kalogjera usmjerena je na proučavanje korjenike pisaca u dijaspori. Njezina knjiga studija, eseja i kritika pod zajedničkim nazivom *Izlaz iz iluzija* ima svojevrstu draž inovacije. Prvo: probleme hrvatske književnosti u dijaspori iščitava na nov način koji je naspram onoga što je do danas poznato i priznato u toj domeni - alternativan; drugo: to je iščitavanje podjednako zanimljivo i za teoretičara književnosti i prosječnog čitatelja; treće: svi su tekstovi pisani načinom koji je koherentan i logički, što znači da se teorija i praksa prožimaju i čine stručno i znanstveno utemeljenu cjelinu. A ta se cjelina sastoji od nekoliko poglavlja među kojima je teško neko posebno istaknuti, jer u svakom od njih autorica prilazi određenom autoru i njegovom djelu na specifičan način, odvajajući patetično i baštinsko od umjetničkog i stilski dotjeranog.

Autoričino kritičko preispitivanje Novakovicheve kratke priče ili autobiografije Louisa Sanjeka pokazuje nov stil razmišljanja o književnosti u kojem autorica preispituje napisano unutar svoje metodološke paradigme, na temelju čega

nastaje seriozna i znanstveno utemeljena analiza iz koje proizlaze originalni i inovativni sudovi o književnom stvaralaštvu pisaca hrvatskog podrijetla, koji se izražavaju podjednako dobro na engleskom, španjolskom ili hrvatskom jeziku. Autoričina analitička promišljanja vode nas prema interpretacijama romana Draga Šaravanja, V.P. Gossa i Juana Mihovilovića, memoarskoj prozi Katarine Tepesh, poeziji Franka Pervana, Nasje Bošković Meyer, ali isto tako i putopisu Ante Trešića Pavičića te autobiografijama Louisa Sanjeka i Dunje Ožanić.

Knjiga Branke Kalogjere vrijedan je i neosporan književno-teorijski, esejistički i književnopovijesni uradak, kojim autorica i nadalje, slijedom svojih prijašnjih knjiga, širi spoznaje u kontekstu književnog stvaralaštva pisaca hrvatskog podrijetla na drugim svjetskim jezicima, istakla je promotorica mr. sc. Željka Lovrenčić.

KOJOJ KNJIŽEVNOSTI PRIPADAJU PISCI IZMEĐU DVIJU DOMOVINA?

- Kojoj književnosti pripadaju pisci koji su porijeklom Hrvati a pišu ili na hrvatskom ili na nekom drugom jeziku u "novim" domovinama - pitanje je s Jagodom Marinić iz Njemačke i dr. sc. Kalogjera problematizirao na Matičinoj tribini na 31. Interliberu i promotor dr. sc. Vladimir Goss. Mislim da se radi o nepotrebnom pitanju, nastavio je Goss, jer pisce treba

Matičin štand na Interliberu

Dr. Branka Kalogjera

vrednovati ne po temama kojima se bave, ili jeziku kojim pišu već po "uspjehosti estetskog oblikovanja teksta" (Borben Vladović), odnosno da li su pisci ili ne, da li zadovoljavaju kriterije koje postavlja književna kritika da bi se njihova djela mogla smatrati lijepom književnošću. Pri tom nema nikakove razlike glede mjesta rođenja ili boravka, ili jezika kojim se piše. Isti se kriterij primjenjuje na Aldousa Huxleya, Ismaila Kadare, ili Jakuba Kadrija. Pa ipak, Huxley je *engleski* pisac, kroničar engleske više srednje klase, Kadare *albanski* pisac komunističkog pakla Albanije, Kadri *turski* intelektualnih krugova iz vremena stvaranja moderne države. Huxley nije mogao pisati na turskom, Kadare na engleskom, Kadri na albanskom. Dobro primjećuje Josip Novakovich kad kaže da je *američko-hrvatski* pisac, gdje crtica označuje onu *diferenciju specifičnu* koja ga razlikuje od američko-talijanskog, američko-ukrajinskog ili američko-američkog pisca. I tu leži ključ pravog odgovora. Pisac je pisac ako je pisac bez obzira na jezik kojim se služi (Irci su izgubili jezik ali James Joyce je *irski* pisac na engleskom jeziku, za mene su rekli da sam američki pisac na hrvatskom jeziku). A pisac je ako zadovoljava estetske kriterije koji se, budimo iskreni, i nisu puno promijenili od vremena Aristotela jer se niti bit ljudske duše nije promijenila, rekao je dr. Goss. ■

ENG The CHF's exhibition at the 31st Interliber book fair held in Zagreb from 12 to 16 November spotlighted the publications of Croatian authors writing in Germany, Switzerland, Austria, Liechtenstein and Luxembourg.

“Ovdje želimo sagraditi svoj dom”

“Kao što su nas naši roditelji učili o hrvatskoj kulturi, tradiciji, jeziku i mi hrvatsku svijest prenosimo na našu djecu”, naglasila je Mira Erceg

Mira i Vlado za posjeta zagrebačkom jezeru Bundeck (foto: D. Lešić)

Bračni par Mira i Vlado Erceg iz Australije nedavno su došli u posjet domovini Hrvatskoj, te kući svih iseljenih Hrvata, HMI, gdje smo priredili intervju za njihovu i našu Maticu. Naši vjerni čitatelji Mira i Vlado malo su bili iznenađeni na ideji o intervjuu, jer, kako vele, oni su obični ljudi i što će se onda o njima pisati. No, pisati se ima dosta, jer su oni uistinu iznimno aktivni i vrijedni članovi uzorne hrvatske zajednice u Geelongu koju sam imala prigode posjetiti prije četiri godine.

Obitelj Erceg često dolazi u voljenu domovinu Hrvatsku i uvijek s velikim nestrpljenjem i žarom broje dane do dolaska u Hrvatsku. Posebice je Mira uzbuđena, jer toliko voli Hrvatsku da bi najradije ovdje živjela. “Kada dođem na hrvatsko tlo, osjećam da sam došla svojemu rodu. Roditelji nas uče korijenima, no, kada dođem u Hrvatsku, ovdje istinski osjećam da sam sa svojim narodom i vrlo sam sretna ovdje”, iskreno će Mira. Iako je obitelj situirana i dobro

živi u Geelongu, prisutna je nostalgija za domovinom koja je stalno u njihovim srcima i mislima.

GRADNJA KUĆE U PETRČANIMA

Kako bi bili što više vezani uz Hrvatsku, odlučili su ovdje sagraditi kuću i imati svoj dom. Kupili su veliku parcelu u Petrčanima kod Zadra, zavičaju Mirinih roditelja i ovih dana imaju razgovore oko gradnje, jer je lokacijska dozvola nedavno dobivena. Upravo je to i ubrzalo njihov dolazak u Hrvatsku, jer kuću planiraju sagraditi do ljeta. “Već se sada veselimo ljetovanju s našom velikom obitelji, a kako nam je kuća uvijek puna rodbine i prijatelja, znam da će tako biti i ovdje u Hrvatskoj”, vele supružnici koji su dolazak u Hrvatsku isplanirali do detalja. Ponajprije su došli u Zagreb posjetiti rodbinu i prijatelje, nakon čega su se zaputili u Slavoniju, Josipovac kod Osijeka, gdje je Vladina rodbina, a potom su krenuli put Jadrana, Mirinoj obitelji u Petrčane.

Obitelj Erceg pripada tipičnoj iseljeničkoj obitelji u Australiji. Mira je rođena

u Australiji, gdje su joj roditelji Luka i Anica Šare došli tragajući za boljim životom. Oboje su iz Donjeg Zemunika i kao mladi ljudi došli su u “obećanu zemlju”, gdje su se 1967. godine vjenčali. Vladini su roditelji rodom iz BiH. Ponajprije su bolji život tražili u Slavoniji, u Josipovcu kod Osijeka, a zatim su se 1970. uputili u Australiju, želeći djeci pružiti više.

“Naši su nas roditelji uvijek podučavali običajima hrvatskoga naroda. Iako sam rođena u Australiji, uvijek sam se borila da me drugi shvaćaju kao Hrvaticu, a ne Australku”, veli Mira koja se s Vladom vjenčala 1987. godine. Vlado je, nakon što je izučio zidarski zanat, ubrzo otvorio svoju tvrtku. “To je građevinska firma po sistemu ključ u ruke i u nju smo uključeni supruge i ja, a radnike uzimamo prema potrebi i obujmu posla. Jednog dana, vjerujem, uključit će se i naša djeca”, veli Vlado i nastavlja: “Imamo petero djece: sina Nikolu (20) i kćeri Emu (18), Vesnu (17), Jadranku (14) i Antoniju (10) godina. Iako su rođeni u Australiji, njihova su imena morala biti hrvatska da ne zaborave svoje hrvatske

Supružnici Erceg s djecom

Napisala: **Željka Lešić**

Prigodom posjeta uredništvu Matice
(foto: H. Salopek)

korijene. Kao što su naši roditelji nas učili o hrvatskoj kulturi, tradiciji, jeziku i običajima, i mi želimo tu hrvatsku svijest prenijeti svojoj djeci. Iako mnogi iz njihova susjedstva ne znaju hrvatski jezik niti čitati niti pisati, oni znaju", kaže nam Vlado.

"Mi želimo da naša djeca njeguju svoje podrijetlo, pa smo vrlo aktivni u hrvatskoj zajednici Geelonga. Kao Hrvatica sam toliko ponosna što plešem folklor sa svojom djecom da sam čak lani s njima i HKUD-om "Lado" iz Geelonga otišla na turneju Hrvatskom i BiH, koju je Matica izvrsno organizirala", ističe Mira i nastavlja: "Mi smo si, hvala Bogu, mogli priuštiti mnogo odlazaka u Hrvatsku sa svojom djecom. Njima se, kao i nama, Hrvatska jako sviđela. Vladi nije bilo dovoljno da naša djeca uče o Hrvatskoj samo iz knjiga, već da ju osobno dožive. Odlučili smo stoga sagraditi i kuću ovdje, tako da uvijek imaju svoje mjesto u Hrvatskoj i da im se Hrvatska ne čini toliko daleka."

AKTIVNI U HRVATSKOJ ZAJEDNICI GEELONGA

Osim u HKD-u "Lado", članovi obitelji aktivni su i u HKD-u "Kardinal Alojzije Stepinac", gdje uz redovita druženja sudjeluju i u humanitarnim akcijama. Vlado je posebno aktivan u nogometnom klubu juniora North Geelong Croatia, gdje je predsjednik kluba. U istome

klubu pet godina igra i kći Jadranka. Zanimljivo je da Jadranka uspješno igra u muškoj ekipi i, po riječima mnogih, jedna je od najboljih igračica. Obitelj je često prati na nogometnim turnirima. "Naša Jadranka baš ne voli igrati nogomet s djevojkama jer su one usporenije. Voli žustri nogomet, jer je fajterica", veli Vlado napominjući kako je Jadranka poželjela dres hrvatske reprezentacije, kao poklon iz Hrvatske. "Djeci smo kupili hrvatske suvenire, jer ih s ponosom nose, a sebe smo obradovali s nekoliko slika naših poznatih naivaca", kažu supružnici, koji za posjeta Hrvatskoj žele obići što više gradova, a posebno se raduju posjetu Međugorju. "Toliko je ovdje lijepo da uživamo u svakome provedenom trenutku. Teško nam je vratiti se natrag, no sretni smo što ćemo uskoro ponovno doći, jer ćemo i ovdje imati svoj dom", istaknula je Mira. ■

ENG Mr. And Mrs. Vlado and Mira Erceg of Australia recently visited the CHF. The couple are very active members of the Croatian community in Geelong. They have passed their love of everything Croatian to their children.

ISELJENIČKE VIJESTI

Godišnja Konvencija Australsko-hrvatskog kongresa

Pozdravnim riječima predsjednika Australsko-hrvatskog kongresa (AHK) Stjepana Asića i koordinатора konferencije Mladih naraštaja Tanje Polegubić započela je s radom konvencija Australsko-hrvatskog kongresa i konferencija Mladi naraštaji, koja je održana 18. i 19. listopada u Hrvatskom domu u O'Connor u Canberri. Riječ je o sedmom po redu zajedničkom skupu AHK-a. Simbolično je bilo to da se skup održao u Canberri, glavnom gradu Australije, mjestu gdje se nalazi i veleposlanstvo RH.

U veleposlanstvu u subotu navečer organizatori konferencije 'Mladi naraštaji' pripremili su veličanstveni skup pod naslovom "Croatia Party". Tema je večeri bila "svi smo mi ambasadori Hrvatske". Prisutnima se obratio prigodnim riječima otpravnik poslova veleposlanstva RH Ljubinko Matešić.

Razrješenjem dužnosti dosadašnjega Kontinentalnog odbora AHK na konvenciji izabran je novi koji glasi: predsjednik

Stjepan Asić, dopredsjednik Mate Tkalčević, tajnica Melita Božin, zamjenica tajnice Jasna Putica i rizničar dr. D. Culić.

Na zajedničkoj sjednici AHK i organizacije Mladi naraštaji prihvaćena je zajednička Izjava za javnost, koja glasi: Ojačati rad organizacije Mladi naraštaji organiziranjem "Hrvatske fešte" (Croatia Party), po mogućnosti u hrvatskim konzularnim predstavništvima u Australiji, kao vrsta pro-

mocije Hrvatske u smislu: "svi smo mi njezini predstavnici"! Nastaviti s lobiranjem na ostvarenju vitalnih ciljeva koji mogu pomoći i koristiti hrvatskoj zajednici u Australiji. Obraniti Hrvatsku zajednicu od nepoželjnih napada u javnim medijima. Poboljšati veze među hrvatskim zajednicama u Australiji i ojačati veze s Hrvatskom, promocijom aktivnosti kao što su Hrvatske svjetske igre. (Stjepan Asić)

Hrvatski rodoljub i intelektualac

Godine 1975. s krivotvorenim putnim ispravama Bušić napušta Hrvatsku i odlazi u Francusku, a potom u Englesku. Redovito surađuje u svim emigrantskim glasilima, uporno radeći na jedinstvu domovinske i iseljene Hrvatske

Među hrvatskim velikanima koji su svoj svekoliki životni vijek podarili borbi za građanska i ljudska prava, za nacionalno oslobođenje i slobodnu Hrvatsku, ponosno stoji lik Brune Bušića, mučki ubijenog 16. listopada 1978. u Parizu. Vraćajući se na prenoćište k svojem prijatelju Petru Brnadiću na adresi Rue de Belleville 57, na samom ulazu u zgrade koja je bila uvučena u dvorište, atentator je iz mraka ispalio na Bušića pet hitaca iz pištolja "Astra" kalibra 7,65 mm, od kojih su dva bila smrtonosna. Učinio je to pripadnik ili plaćenik jugoslavenske tajne policije po naredbi jugokomunističkoga vrha zato što je Bruno Bušić među hrvatskom emigracijom uživao veliku popularnost.

SVJEDOK REPRESIVNOG OKRUŽENJA

Bušić je rođen 6. listopada 1939. u zaseoku Bušića Draga u Vinjanima Donjim kod Imotskoga. Osnovno je školovanje polazio u rodnome mjestu, a gimnazijsko u Imotskom i Splitu. Živio je i odrastao u vremenu i prostoru u kojemu je bio svjedokom represivnoga državnog i društvenog okruženja te i sam bio žrtvom toga poretka. Tijekom godine 1955. bio je dvaput zatvaran, a 1957. i izbačen iz gimnazije, navodno zbog sudjelovanja u osnivanju Tajne organizacije Hrvatske inteligencije. To su činjenice, uz ostalo, nedvojbeno odredile Bušićev mladenački pogled na društvenu svijest i domoljublje, što se lijepo iščitava iz njegovih proznih tekstova iz toga razdoblja, ali je isto tako iz njih vidljivo da mu je nedostajala temeljita spoznaja o povijesnim činjenicama, koja mu je bila uskraćena obra-

Napisao: **Ante Laušić**

Bruno Bušić mučki je ubijen 16. listopada 1978. u Parizu

zovnim putem u danima redovita školovanja. Stoga je, ispravno reče J. Jurčević, “za potpunu humanističku i nacionalnu izgradbu B. Bušića bilo razdoblje od 1957.-1967. g. u kojem nije objavio niti jedan tekst, ali se akademski obrazovao i uključio u znanstveni rad na temi koja je bila presudna za njegovu sudbinu”. U tom je, desetogodišnjem razdoblju Bušić završio Ekonomski fakultet u Zagrebu (1964.), a iduće se godine zaposlio u Institutu za historiju radničkog pokreta u Zagrebu kojemu je ravnateljem bio dr. Franjo Tuđman, sve do kraja života vjerni prijatelj Brune Bušića.

Biskup Bogović predvodio misu zadušnicu

U povodu 30. obljetnice ubojstva hrvatskoga publicista, novinara i emigranta Brune Bušića gospičko-senjski biskup dr. Mile Bogović predvodio je u četvrtak 16. listopada misu zadušnicu u crkvi sv. Marka u Zagrebu. Govoreći u propovijedi o smislu i vrijednosti žrtve, biskup Bogović je Bušićevu žrtvu ocijenio doprinosom općeljudskom i hrvatskom dobru. “U današnje vrijeme kad se manipulira žrtvama, treba govoriti o vrijednosti žrtve”, rekao je, napomenuvši kako Bog ne prima žrtvu prodahnutu mržnjom. Ocijenio je kako je normalno da tamo gdje ima Kainova duha stradaju nedužni, pa je tako, ustvrdio je, stradao i Bruno Bušić. “Krv mučenika je sjeme kršćana”, napomenuo je biskup Bogović i dodao kako u Bušićevu žrtvi gledamo sjeme svoje Hrvatske. Prema njegovim riječima, ako izgubimo smisao za žrtvovanje, obezvrjeđujemo žrtvu. “Iz odgoja naše mladeži nastoji se izbaci svaki osjećaj solidarnosti”, rekao je, pozivajući na poštovanje žrtava i u Bleiburgu i u Jasenovcu, izvještava Hina. (IKA)

ZLOGLASNA KAZNIONICA U STAROJ GRADIŠKI

U kolovozu iste godine Bušić biva uhićen zbog, kako stoji u optužnici, čitanja iseljeničkog tiska i “neprijateljske propagande” i osuđen na deset mjeseci zatvora. Ponovno se vraća u Institut u kojemu nalazi obilje pisane izvorne građe za svoj znanstveni i publicistički rad. Nakon zabrane Hrvatskog književnog lista u kojemu je Bušić bio jedan od urednika, potkraj 1969. napušta Hrvatsku u koju se ponovno vraća i zapošljava u uredništvu Hrvatskog tjednika. Od 1969. Do 1971., dakle u događajima koji su poznati pod nazivom Hrvatsko proljeće, Bušić se potvrđuje kao novinar i znanstvenik, o čemu govori nekoliko znanstvenih radova i više od šezdeset rasprava, članaka, prikaza i ocjena o tadašnjoj hrvatskoj nabrušenoj društvenoj i političkoj zbilji, po čemu je postao jedna od najkarizmatičnijih osoba Hrvatskog proljeća. Neposredno nakon Karađorđeva (12. prosinca 1971.) biva uhićen i na suđenju, zajedno s dr. Franjom Tuđmanom i ostalima osuđen je na dvije godine strogog zatvora, koje je odležao u najzloglasnijoj

Bušićev grob na Mirogoju

kaznionici za hrvatske političke zatvorenike Stara Gradiška.

Godine 1975. s krivotvorenim putnim ispravama Bušić napušta Hrvatsku i odlazi u Francusku, a potom u Englesku. Redovito surađuje u svim emigrantskim glasilima što ih je izdavala hrvatska emigracija, uporno radeći na jedinstvu domovinske i iseljene Hrvatske. U iseljeništvu izlazi najvažnije Bušićevo djelo Hrvatski ustaše i partizani (1977.) u kojemu autor razmišlja o nužnosti jednoga preduvjeta koji se mora ispuniti u hrvatskom narodu da bi se ostvarile višegodišnje težnje i borba za hrvatsku samobitnost, a to je općenacionalna pomirdba i organizacijsko okupljanje većine iseljenih Hrvata na projektu hrvatske državotvorne ideje. Za ostvarenje te ideje predlagao je Bušić pak ponajprije mirni i demokratski put, ali, znajući totalitaristički karakter postojećeg sustava, bio je svjestan da će biti nužne i druge metode borbe.

Dakle, svekoliko Bušićevo djelovanje u domovini i iseljeništvu bilo je usmjereno na očuvanje hrvatskog identiteta u slobodnoj i samostalnoj državi Hrvatskoj za koju se i u stihovima zaklinje:

*STAVLJAM RUKU na Hrvatsku i
kunem se
da neću nikada uzalud napisati
njeno ime.
Ako vidite da sam se iznevjerio
Hrvatskoj i njenom narodu,
odsijecite mi ruku.*

Zbirka pjesama “Bard i mučenik hrvatskog državotvorja”

U spomen na 30. obljetnicu ubojstva Ante Brune Bušića iz tiska je nedavno izašla knjiga naslovljena “Bard i mučenik hrvatskog državotvorja”, u nakladi Imotske krajine iz Imotskog. Priređivač knjige Mladen Vuković već je u uvodnome proslavu knjizi naznačio da njome želi dati umjetnički hommage pjesniku Brunu, o kojemu bi se dala sastaviti i posebna knjiga s epskim pjesmama. U spomenutoj je knjizi skupljeno, uz pet Bruninih pjesama, 37 domoljubnih pjesama (među njima je 25 prvotisaka) iz pera 33 autora iz Hrvatske i inozemstva (BiH, Švedska, Južnoafrička Republika): od dokumentarne poeme Borislava Arapovića, preko rodoljubnih akrostihnih soneta do refleksivnih i intimističnih pjesama u slobodnome slogu.

“Časne sestre su vjernicima kao majka djetetu”

“Od početka svojeg redovništva bila sam najprije 11 godina u Beču, deset godina u Berlinu, a evo me sada ponovno pet godina u Beču. Kako vidite, i moj je život, poput života naših radnika, cijelo vrijeme gastarbajterski”, rekla je pomalo nostalgično časna sestra Nikolina

Časna sestra Nikolina Pejić

Kada se prije nekoliko godina na razini Berlinske biskupije donosila i donijela odluka o promjeni adrese Hrvatske katoličke misije i njezinom spajanju s njemačkom župnom zajednicom sv. Sebastijana, došlo je ujedno i do smanjenja osoblja Misije. Tako su se neko vrijeme za desetak tisuća hrvatskih vjernika u Berlinu brinula tek dva svećenika. Misija je tada ostala i bez časnih sestara i ta činjenica vjernicima i danas nakon nekoliko godina, teško

pada. Jedna od njih, časna sestra Nikolina Pejić koja je 2003. godine napustila Berlin, nedavno je boravila u njemačkome glavnom gradu te za nedjeljnoga misnog slavlja u crkvi sv. Sebastijana zaspivala na orguljama i zapjevala s članovima crkvenog zbora.

“Sad živim u Beču i djelujem u Hrvatskoj katoličkoj misiji. Ja sam školska sestra franjevka Bosansko-hrvatske provincije. Časna sestra sam već 27 godina. Inače sam iz Jajca, župa Podmilačje”, rekla nam je časna sestra Nikolina i ispričala nam je kratko put svojega redovničkog djelovanja: “Od početka svojega redovništva bila sam najprije 11 godina u Beču. Onda sam premještena u Berlin i ondje sam provela deset godina. Evo me sada ponovno pet godina u Beču. Kako vidite, i moj je život, poput života naših radnika, cijelo vrijeme gastarbajterski.”

A kako joj je bilo u Berlinu, zapitkujemo časnu sestru Nikolinu dok je pozdravljaju i naš razgovor prekidaju brojni berlinski Hrvati koji su je upoznali kao djeca ili odrasli ljudi pa se, poput nas i raduju ovom dragom susretu. “Tih mi je deset godina ovdje bilo predivno. S našim ljudima ovdje sam živjela i proživjela i radost i žalost, upoznala njihove dobre strane i nevolje. Tu ima dobrih, prekrasnih ljudi koje uvijek nosim u svojem srcu i drago mi je doći među njih. Vjerski život i duhovni rad vani je specifičan. Zato se to i zove Misija. Vjernici dolaze iz stotinu župa. U Beču su primjerice naši ljudi iz 150 različitih župa. Zato je to posebno, tu vršimo vjersku, duhovnu misiju. Kada smo mi časne sestre otišle iz Berlina, to je bilo kao da ste uzeli majku iz obitelji. Rastanak je bio težak. Otišla sam teška srca. U Beču su me predivno primili, a i ja sam se brzo prilagodila jer sam vedre prirode. Tamo imamo četiri

Posjetu časne Nikoline iz Beča veselili su se posebno crkveni pjevači sa kojima je za nedjeljnog misnog slavlja, zaspivala i zapjevala sa kora crkve svetog Sebastiana

časne sestre i četiri fratra. Računa se da je tamo oko 35 tisuća Hrvata”, riječi su naše drage časne sestre, 49-godišnje Nikoline Pejić za posjeta berlinskim prijateljima.

“U veljači su stigle prve sestre franjevke Bosansko-hrvatske provincije sa sjedištem u Sarajevu, koje će djelovati u našoj zajednici i biti na korist naših radnika i njihovih obitelji u Zapadnom Berlinu”, stoji pod godinom 1974. u Kronici HKM-a Berlin. Časne sestre ovdje su provele 30 godina pa ne začuđuje da vjernicima nedostaje njihovo duhovno djelovanje i da se vesele svakoj pojavi i posjetu naših časnih, nadajući se jednoga dana njihovu mogućem povratku u Berlin. Bilo bi to ispunjenje velike, zajedničke želje svih vjernika. ■

ENG Sister Nikolina Pejić, who worked there up to 2003, recently visited the Croatian Catholic mission in Berlin. She has been working in Vienna for the past five years.

Napisala i snimila: **Sonja Breljak**

Antin muzej postao mamac za turiste

“Svi su oduševljeni prostorom i muzejskim postavom i izlošcima, kao i malim zooškim vrtom u blizini našega obiteljskog Lovačkog muzeja, u kojem imamo nekoliko vrsta plemenitih životinja”, govore nam supružnici Ante i Slavica Dundić

U Grabovcu na području Općine Šestanovac u Splitsko-dalmatinskoj županiji lani je javnosti predstavljen privatni Lovački muzej s oko 700 zanimljivih izložaka. Muzej, čiji je vlasnik povratnik iz Njemačke Ante Dundić, smješten je u njegovoj rodnoj obnovljenoj kući. Da je riječ i o zanimljivoj turističkoj ponudi, potvrđuje i svakodnevni posjet mnoštva gostiju ne samo iz Hrvatske i iz inozemstva. U to smo se i mi ovih dana uvjerali kad smo posjetili Dundiće te razgledali njihov zanimljiv Lovački muzej prepoznajući eksponate, preparirane dijelove mnogih životinja gotovo sa svih kontinenta, najviše iz Europe, Azije, Afrike..., sve sami rariteti.

“Razgledanje muzejskih eksponata je besplatno. Svi su oduševljeni prostorom i muzejskim postavom i izlošcima, kao i malim zooškim vrtom u blizini našega obiteljskog Lovačkog muzeja, u kojem imamo nekoliko vrsta plemenitih životinja”, govore nam supružnici Ante i Slavica Dundić, koje u stopu prati njihova lijepa šestogodišnja unučica Antonija.

Doznali smo kako je Ante i strastveni lovac te da se sa životinjama družio tako reći od djetinjstva. I njegov je muzej po mnogočemu jedinstven, posebice lovačka izložba trofeja divljači, no Dundić je poznati dalmatinski lovac za kojega ističu kako, kao pojedinac, ima najjaču zbirku trofeja muflona u cijeloj Europi, vjerojatno i u svijetu. “U muzeju sam javnosti izložio sve trofeje od početka svojeg bavljenja lovom”, ukratko će Dundić.

Istaknuo je kako je više od 30 godina radio u Njemačkoj, najviše u Bavarskoj, te da je u obnovu, odnosno izgradnju obiteljske kuće i uređenje okoliša, namještaj Lovačkog muzeja i svoj mali zooški vrt u Grabovcu uložio sve što je zaradio u inozemstvu. “Ljubav prema životinjama

naslijedio je od oca, djeda i pradjeda, ali ne i za muzejske izložke životinja. O tome sam najviše naučio dok sam radio u Njemačkoj te posjećujući slične muzeje diljem cijele Europe, putujući s lovačkim skupinama po svijetu, odakle sam donosio trofeje životinja, primjerice, kozoroga, muflona... Inače, moj Lovački muzej s dvjema izlozbama postavljen je u dvjema prostorijama u kojima se posjetitelji mogu upoznati gotovo sa svim vrstama životinja”, priča nam ushićeno Ante.

On svojim primjerom potvrđuje kako se voli Zabiokovlje, odakle su se narastaji desetljećima i stoljećima iseljavali u potrazi za radom da bi mogli egzistirati. Mladiće i djevojke i iz Grabovca, te i iz njegova okruženja, put je najčešće gotovo u njihovoj punoj životnoj snazi odvodio u zapadnoeuropske zemlje, ali i na daleke kontinente poput Australije, Argentine, Kanade, Novog Zelanda... Zajedničko im je to što su održavali redovite kontakte s rodnim mjestom i svojom domovinom te što nikada nisu zaboravili svoje korijene kojima su se vraćali i završavali ostatak života, uglavnom nakon što bi u tuđini ostvarili pravo na mirovinu. ■

Lovački muzej Ante Dundića u Grabovcu

ENG A private hunting museum featuring some 700 fascinating exhibits was opened to the public last year in Grabovac, a settlement in the Municipality of Šestanovac in Split-Dalmatia County. The museum is owned by Ante Dundić, a former emigrant to Germany, and is situated in the house he was born in.

Detalji muzejske postave

Početak vrlo bliske suradnje

“U svibnju su počele pripreme za posjet Hrvatskoj, uz napomenu da smo prije putovanja istražili što želimo postići, a to je, među inim, da Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa pošalje učitelje-asistente koji će raditi s našim učiteljima i djecom u Australiji”

Australsko izaslanstvo primila je ravnateljica HMI-a Danira Bilić

Kao što smo u prošleme broju javili, u posjetu Hrvatskoj bilo je izaslanstvo učitelja iz australske savezne države Victorije. Tijekom boravka u Zagrebu gosti su posjetili i HMI, pa sam zamolio za razgovor najprije Katicu Perinac, inače začetnicu ove ideje o posjetu.

Predsjednica sam Udruge učitelja hrvatskog jezika u Victoriji, nastavnica hrvatskog u školi “Holly Family” u Geelongu, a također sam i koordinatorka hrvatskoga jezika u *Saturday School of Modern languages* za North Geelong Secondary Collegeu.

Ideja o dolasku u Hrvatsku i suradnji s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i športa traje više od deset godina. Cijelo to vrijeme slali smo dopise na razne ustanove radi uspostave suradnje kako bismo poboljšali rad učitelja i nastavu hrvatskog jezika u Victoriji. Obratili smo se i generalnom konzulu u Melbourneu gos-

podinu Rašiću, koji je prihvatio tu ideju i obećao pomoći. U svibnju ove godine počelo je organiziranje radnog posjeta, uz napomenu da smo prije putovanja istražili što želimo postići, a to je, među inim, da Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa pošalje učitelje-asistente koji će raditi s našim učiteljima i djecom. To je jedna od važnih komponenata za očuvanje hrvatskog jezika u Australiji, jer imamo učitelje druge i treće generacije koji su učitelji po zanimanju, ali njihov hrvatski nije na razini učitelja koji su možda jučer došli iz Hrvatske.

Smatramo da je važno da ti učitelji-asistenti dođu i rade s našima, da organiziraju radionice za učitelje i učenike kako bi hrvatski jezik opet postao središte naše zajednice, te da više djece dođe učiti hrvatski. To je bio jedan od razloga posjeta.

U razgovor se uključila još jedna učiteljica, Lili Cvetković, profesorica njemačkog jezika koja predaje u školi u predgrađu Melbournea Keilor Downs, ali i u Victorijskoj školi modernih jezika.

ka. Zamolio sam je da objasni što je to Subotnja škola modernih jezika, inače pojam specifičan za Australiju.

— Ta škola daje mogućnost učenicima iz više od 60 zemalja da uče jezik svojih predaka, među njima i hrvatski. U Melbourneu postoji pet centara u raznim predgrađima u kojima se predaje hrvatski. Poduka se nudi subotom prije podne do 12. razreda. Sada imamo oko 650 učenika. Oni se obično odlučuju u 11. i 12. godini za hrvatski, jer na maturi dobivaju dodatne bodove za strani jezik, pa postoji bolja mogućnost za upis na fakultet.

Dobro, vratimo se Vašemu posjetu Hrvatskoj i razlozima!

— Druga je ideja bila razgovarati o dopisnoj školi hrvatskog jezika. Naime, mnogi bi mladi učili hrvatski jezik, ali ne mogu dolaziti na subotnju nastavu zbog praktičnih razloga. Također se može dogoditi da u budućnosti, zbog smanjenja broja učenika, izgubimo akreditaciju, a to ne želimo. Zato smatramo da je vrlo važno napraviti plan i program rada za dopisnu školu diljem Australije.

Treći razlog dolasku jest činjenica da su svi naši izvori nastavnih materijala zastarjeli.

Ja sam proučila razne kataloge iz Hrvatske kako bih vidjela što bi nama zapravo trebalo.

Naime, hrvatski se više ne podučava kao materinski jezik, nego kao drugi, ili strani jezik.

Znači, sve što mi imamo mora se modificirati kako bi naša nastava bila kreativna i učenici uključeni u nju. Ministarstvu smo dali listu, tj. naš izbor odgovarajućih materijala.

Četvrti je razlog kako bi stručno osoblje iz Hrvatske došlo u Australiju i organiziralo seminar učitelja putem praktičnih radionica, bez teorije. Dakle, razvoj govornih i pisanih vježbi za naše učitelje i učenike koji ih mogu odmah primijeniti.

Peti je razlog vidjeti kako bi naši najbolji maturanti mogli biti nagrađeni. Mi ih nagrađujemo, međutim, smatramo da i država Hrvatska treba sudjelovati tako da jednog ili dva maturanta koji su dobili najbolje ocjene na državnom ispitu dovedu u Hrvatsku. Ili na tečaj hrvatskog jezika, ili na ljetni ili zimski kamp ili na što takvo.

I na kraju, željeli bismo uspostaviti razmjenu učitelja između Hrvatske i Australije, odnosno države Victorije. No, to se ne može dogoditi bez sporazuma između dviju država. On je već jednom bio napravljen, ali zbog nama nepoznatog razloga nije bio potpisan. Isto tako bi moglo doći do razmjene učenika, sportskih natjecanja itd.

No, što je najvažnije, želimo imati stalni kontakt s Ministarstvom, koji se ne bi prekidao kao što je to bilo prije. Isto tako, želimo kontakt i s drugim institucijama.

Koje ste još ustanove, osim Ministarstva posjetili?

— Bili smo u Ministarstvu vanjskih poslova, ovdje u HMI-u, na Filozofskom fakultetu, posjetili smo škole, razgovarali smo s novim direktoratom za sport i Hrvatskim sportskim savezom za mlade. To je nešto novo, osnovano prošle godine. Bili smo u Splitu, na tamošnjemu Filozofskom fakultetu. Bili smo u katoličkim školama, a posjetili smo i turističko-ugostiteljsku školu u Dubrovniku, jer smatramo da bi bila moguća razmjena učenika s našim tehničkim koledžima sličnoga profila.

S vama je došlo i nekoliko Australaca?

— Da. Frank Merlino, ravnatelj Victorian School of languages, otac Gerrard Keith, ravnatelj triju župa u Geelongu i ravnatelj osnovne škole Holly Family u Geelongu, te Brian Evereth, također ravnatelj Holly Family u Geelongu.

Prilično brojna delegacija. Tko je platio troškove puta?

— Mi sami iz svojeg džepa, osim što nas je Ministarstvo odvelo na Plitvička jezera, u Dubrovnik i Split. Oni su platili putne troškove.

A Udruga učitelja, zajednica...

— Udruga postoji gotovo 30 godina, ima 30 članova-učitelja i bavi se pro-

midžbom hrvatskog jezika, organizira maturalne svečanosti, seminare za učitelje, književne i pjesničke natječaje itd. No nema novaca za ovako skupe projekte. A ja ne bi imala ni srca pitati. Nije novac u pitanju. A što se zajednice tiče, mogli smo to učiniti, ali na kraju krajeva mi sve ovo možemo staviti na naš porez. Nama je važno da smo mi uspjeli, a rezultata ima!

Kakvih?

— Pa, evo ovdje je tzv. početni dokument o suradnji s Ministarstvom, u kojemu se kaže da je Ministarstvo odlučilo u veljači iduće godine poslati na dvije godine jednu ili dvije iskusne osobe, učitelje-asistente, koji će u Geelongu i Melbourneu raditi s nama. Zatim, Ministarstvo prepoznaje važnost modernih informatičkih tehnologija, pa će proučiti metode koje se primjenjuju u Victorijskoj školi jezika i surađivati u tom pravcu.

HMI upravo razvija sustav učenja hrvatskog jezika na daljinu, te je i tu suradnja dogovorena. Mi ćemo im poslati primjere dopisne škole za talijanski, njemački i druge jezike u Victoriji, kako bi oni mogli razviti svoj program.

Što se pisanih i usmenih materijala tiče, Ministarstvo je obećalo da će s ovim učiteljima koji nagodinu stižu, stići i primjereni materijali, na osnovi popisa koji smo im dali. Što se usavršavanja učitelja tiče, smatraju da bi se seminar u Victoriji

mogao održati u prvoj polovini iduće godine. Ministarstvo podržava i naše prijedloge o suradnji škola i učenika, te da će dodijeliti novčane potpore za to, ali mi moramo doći s nekim konkretnim prijedlozima.

Što se sportske suradnje tiče, u razgovoru s Hrvatskim školskim sportskim savezom pojavila se ideja da bi se moglo organizirati neko natjecanje jednom godišnje, na kojem bi mogli sudjelovati i naši učenici. Razgovarali smo u Ministarstvu također i o pjesničkim, odnosno literarnim radovima, natjecajima i suradnji na tom polju, ne samo za Victoriju nego i za cijelu Australiju. U HMI-u smo razgovarali o sudjelovanju u njihovom dječjem literarnom natjecanju "Zlatna ribica". Najvažnije od svega je da je, nadamo se, ovo početak jedne vrlo bliske suradnje od koje će naši učenici imati najviše koristi.

I na kraju, vjerujete li da će se sve ovo izgovoreno i dogovoreno i ostvariti?

— Pa znate, prije dolaska sumnjala sam, no sada mogu reći da su osobe s kojima smo se susretali stručne i profesionalne. I zato smatram da će se dogovoreno provesti u djelo. ■

ENG A delegation of teachers from the Australian federal state of Victoria visited Croatia recently. They visited CHF headquarters during their trip to Zagreb and gave a statement for Matica magazine.

Lada Kanajet Šimić iz HMI-a s gostima Katicom Perinac i Frankom Merlinom

“Nisam mogla vjerovati u čudo koje mi se dogodilo”

“Pišem uglavnom pripovijetke iz svakodnevnog života. Zapravo ja gledam život, vidim bilo što da se događa na ulici, možda nekakva glupost i stvorim iz toga pripovijetku”

Ana Blažeković i Joza Vrljićak

Ana Blažeković (1924.) hrvatska je iseljenička književnica i prevoditeljica iz Argentine. Piše romane i pripovijetke na španjolskom jeziku. Pripadala je skupini hrvatskih ratnih izbjeglica koji su 1945. izbjegli iz Hrvatske u Argentinu. Članica je Društva argentinskih pisaca od 1977. Zamolili smo je za kraći razgovor.

Gospođa Blažeković kako ste došli u Argentinu?

— Ja sam zapravo ratna izbjeglica. Bila sam među ljudima koji su se 1945. povlačili pred partizanima. Bili su to teški dani, dok smo se konačno uspjeli ukrcati u brod za Argentinu. Došavši u Argentinu ubrzo sam se zaposlila. Znala

sam šiti, kao krojačica radila sam cijelo vrijeme, dok nisam otišla u mirovinu.

Pričajte nam kako ste počeli pisati.

— Dok sam radila, istodobno sam učila, svidio mi se španjolski jezik. Mnogo sam čitala, kad god sam imala prigodu, naučila sam jezik i došla sam do toga da bih pisala. Najprije sam se pitala: ‘Na kojem jeziku da pišem, tko će me čitati na hrvatskom’, i sama sebi odgovarala: ‘Ovdje gotovo nitko..., nema tko... mi Hrvati, niti imamo vremena niti smo dovoljno povezani međusobno.’ Onda sam si rekla: ‘Ja sam ovdje među Argentinincima, oni govore španjolski jezik i oni će me čitati.’ Tako sam odlučila pisati na španjolskom. Bila sam udana. Kad sam ostala udovica, godine 1975., posla sam u argentinske književne radionice. Ondje su polaznici pred publikom čitali svoje uratke. Jednom je došao mladi izdavač Juan Carlos Gimenez kojem se jako sviđao moj rad. Zamolio me da mu dam nekoliko primjeraka svojih tekstova kako bi ih mogao promovirati. Gospodin Gimenez je moje tekstove davao na čitanje i slao prijateljima. Ubrzo zatim ljudi su počeli pisati i njemu i meni s pohvalama i lijepim riječima.

Zatim ste ostali bez vida. To Vas, na svu sreću, nije omelo u pisanju, zar ne?

— Tako je. Ima već osam godina kako sam izgubila vid. Odmah sam počela učiti pisati na zvučnom kompjutoru. Uzela sam svoje stare pripovijetke, koje sam pisala i čitala po tim radionicama, i tipkajući polako, slovo po slovo, stvorila sam materijal za knjigu.

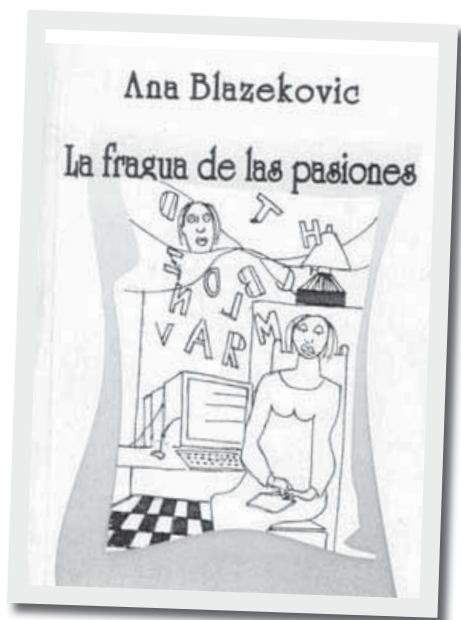
Je li ta knjiga objavljena?

— Da. Kad sam Gimenezu, koji je tada već bio moj prijatelj, pokazala ma-

terijale, rekao je: ‘Ja ću ti izdati knjigu.’ I tako smo naposljetku objavili knjigu pod naslovom “La fragua de las pasiones”, na hrvatskom: “Viganj strasti”. Nakon izdanja te knjige, dogodilo se čudo: Kako je Gimenez u vezi s književnicima i spisateljima diljem svijeta, poslao je tu knjigu na sve strane, po Argentini i po svijetu. Počela su dolaziti pisma od književnika iz cijele Argentine, iz Kube, iz Meksika... Svagdje su objavili da je riječ o izvanrednoj knjizi. Primila sam najmanje stotinu pisama s velikim pohvalama. U to vrijeme nisam mogla vjerovati u čudo koje mi se dogodilo.

Jeste li još koju knjigu objavili nakon tog ‘čuda’?

— Ne, ali uskoro hoću. Riječ je o romanu pod naslovom “La Campana” (hrv. “Zvono”). To je priča vezana uz Hrvatsku povijest koja se događa u mojem rodnom

Naslovnica knjige za koju je gđa Blažeković dobila sjajne pohvale književnika iz cijelog svijeta

bjelovarskom kraju za vrijeme Prvoga svjetskog rata. Tada su austrougarske vlasti za potrebe vojske oduzimale zvona po selima, a zatim su ih talili i proizvodili oružje za rat. Kada je završio rat, ljudi iz sela nisu se imali komu obratiti za pomoć da im se vrati to njihovo dobro. Nove vlasti nisu htjele niti čuti o zahtjevu seljaka. Onda su oni odlučili sami sebi postaviti zvono, na svoj račun. Nakon malo vremena imali su zvono, ali ga nisu imali kamo objesiti, jer tada je bio nestao i zvonik. Onda su odlučili sagraditi kapelu... Mislim da je roman jako zanimljiv jer istodobno dok se ti ljudi dogovaraju i dok počinju graditi kapelu, događaju se važne stvari u svijetu. Oni komentiraju to međusobno, čitaju novine i doživljavaju sve te događaje: svjetske i domaće. Tada je ubijen Stjepan Radić i sve se opisuje usput: zvono, gradnja kapele, politički događaji i nezadovoljstvo novim vlastima. Kapela je dovršena godine 1936. Tada sam imala jedanaest godina... Uglavnom to je ideja, neću dalje pričati, jer se nadam da će ljudi imati prigodu čitati moj roman, ako Bog da.

Inače, poznati ste po pisanju pripovijetaka...

— Da, pišem uglavnom pripovijetke iz svakodnevnog života. Zapravo ja gledam život, vidim bilo što da se događa na ulici, možda nekakva glupost i stvorim iz toga pripovijetku. Moje pripovijetke potječu iz svakodnevnog života, ali su jako komične i mnogo se koristim ironijom. To se jako sviđa mojim čitateljima.

Preveli ste i jednu knjigu s hrvatskoga na španjolski...

— Da, prevela sam dramu Tomislava Bakarića. Do tog je prijevoda došlo ovako: U jedno vrijeme surađivala sam s Ivom Kravićem, argentinskim glumcem i izdavačem hrvatskog porijekla. On je smatrao da bi se ovdje možda otvorilo kazalište u kojem bi se izvodile drame hrvatskih autora, zato je želio imati dramu od nekog hrvatskog pisca prevedenu na španjolski. On mi je predložio nekoliko naslova. Sve sam pročitala i odlučila se za "Smrti Stjepana Radića" Tomislava Bakarića. Ta mi tema mnogo znači, jer sam je proživjela kao dijete. O

Kada je Ana Blažeković prije osam godina izgubila vid, odmah je počela učiti pisati na zvučnom kompjutoru

tome se često pričalo jer ljudi nisu mogli zaboraviti Stjepana Radića. Dramu sam prevela, a njezina je promocija održana u Hrvatskome narodnom kazalištu u Zagrebu i ja sam bila prisutna. To je bio veliki događaj za mene. ■

ENG An interview with Ana Blažeković (1924), an emigrant Croatian writer and translator living in Argentina. She was part of a group of Croatian wartime refugees that fled Croatia for Argentina in 1945. She is a member of the Argentinean writers' society.

WEB portal Hrvatske matice iseljenika:

Anketa o povratničkoj motivaciji iseljenih Hrvata

Hrvatska matica iseljenika podupire sve inicijative koje za svoj cilj imaju povezivanje Hrvata i građana hrvatskog podrijetla putem raznih projekata u domicilnim zemljama, kao i moguću motivaciju povratka iseljenika, osobito mladih. Pretpostavka je kako će upravo oni, zahvaljujući ljubavi za matičnu zemlju, iz svijeta pružiti najnovija znanja, vještine, invenciju...

U Hrvatskoj danas živi oko 4.300.000 ljudi, a procjenjuje se da barem još toliko Hrvata i njihovih potomaka živi u iseljeništvu, stoga je vrlo važno da se ostvari živi kontakt. Razmišljanja prikupljena ovom web anketom bit će izuzetno korisna u kreiranju budućih, i nadamo se zajedničkih, planova.

Molimo stoga da anketu, koja se nalazi na WEB portalu HMI-a (www.matis.hr), ispunite i pošaljete, a isto tako molimo da anketu prosljedite svima onima za koje smatrate da bi ih ova tema zanimala.

Također, ako nemate dovoljno znanja hrvatskog jezika za ispunjavanje ankete, možete je ispuniti na engleskom ili španjolskom jeziku.

osnivač stalne godišnje nagrade "Josip Juraj Strossmayer" i Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, pokrovitelj nagrade, dodjeljuju ovu nagradu radi poticanja znanstvenog stvaralaštva na području društvenih, humanističkih, medicinskih, prirodnih, tehničkih i informacijskih znanosti kao i za izdavački pothvat godine.

Odbor za dodjelu nagrade u sastavu: akademik Tomislav Raukar, predsjednik i članovi: akademik Hrvoje Babić, mr. Juraj Centner, akademik Žarko Dadić, akademik Nedjeljko Fabio, akademik Vladimir Goldner, akademik Božidar Liščić, Katja Luka Kovačić, akademik Slavko Matić, prof. dr. sc. Željko Potočnjak i akademik Petar Šimunović dodijelio je u okviru Međunarodnog sajma knjiga INTERLIBER 2008. nagradu

Josip Juraj Strossmayer

sljedećim autorima i djelima objavljenim u 2007. godini

Za najuspješnija znanstvena djela na hrvatskom jeziku:

♦ *za društvene znanosti*

dr. sc. Milan Pelc: "Renesansa", nakladnik Naklada Ljevak d.o.o., Zagreb

♦ *za humanističke znanosti*

prof. dr. sc. Žarko Muljačić: "Problemi manjinskih jezika u romanskim državama u Europi", nakladnik Maveda d.o.o., Rijeka

♦ *za prirodne znanosti*

prof. dr. sc. Nikola Mirošević: "Razmnožavanje loze i lozno rasadničarstvo", nakladnik Golden Marketing – Tehnička knjiga d.d., Zagreb

♦ *za medicinske znanosti*

prof. dr. sc. Zijad Duraković: "Gerijatrija – medicina starije dobi", nakladnik C.T. – poslovne informacije d.o.o., Zagreb

♦ *za tehničke znanosti*

prof. dr. sc. Branislav Jajac: "Teorijske osnove elektrotehnike" svezak I, II, III nakladnik Graphis d.o.o.

♦ *za informacijske znanosti*

prof. dr. sc. Mario Žagar: „Unix i kako ga iskoristiti“, nakladnik Fakultet elektrotehnike i računarstva, Zagreb

Povelju za najuspješniji izdavački pothvat dobili su:

♦ *za društvene znanosti*

Spomen – područje Jasenovac, za djelo Jelke Smreke i Đorđa Mihovilovića "Poimenični popis žrtava koncentracijskog logora Jasenovac 1941.-1945."

♦ *za humanističke znanosti*

Disput d.o.o., Zagreb, za djelo Michel de Montaigne "Sabrana djela Michela de Montaignea"

♦ *za prirodne znanosti*

Institut „Ruđer Bošković“, za djelo grupe autora i glavne urednice dr. sc. Andreje Ambriović Ristov "Metode u molekularnoj biologiji"

♦ *za medicinske znanosti*

Naklada Ljevak d.o.o., Zagreb, za djelo prof. dr. sc. Tomislava Šoše, prof. dr. sc. Željka Sutlića, prof. dr. sc. Zdenka Staneca i prof. dr. sc. Ivane Tonković "Kirurgija"

♦ *za tehničke znanosti*

Graphis d.o.o., Zagreb, za djelo dr. sc. Krešimira Meštrovića „Sklopni aparati srednjeg i visokog napona“

♦ *za informacijske znanosti*

Fakultet elektrotehnike i računarstva Sveučilišta u Zagrebu, za djelo prof. dr. sc. Maria Žagara „Unix i kako ga koristiti“

Zagrebački velesajam i Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti čestitaju dobitnicima!

HRVATSKA DOBILA DATUM ZA ZAVRŠETAK PREGOVORA

BRUXELLES - Prvi je put Europska komisija objavila dokument u kojem se navodi konkretni datum - kraj 2009. godine - za završetak tehničkih pregovora s Hrvatskom. U dokumentu se ocjenjuje napredak Hrvatske na svim područjima i konstatira napredak koji se kreće u formulacijama od ograničenog do dobrog i značajnog. Riječ je, nedvojbeno, o dosad najpozitivnijem izvješću o Hrvatskoj koje otvara vrata za završetak tehničkih pregovora. "Pod uvjetom da Hrvatska ispunji sve potrebne uvjete, Komisija smatra da je završnu fazu pregovora moguće dostići do kraja 2009. Imajući to u vidu, Komisija prilaže indikativni raspored za završetak tehničkih pregovora do kraja 2009. ako se ispune uvjeti", stoji u strategiji proširenja. Europski povjerenik za proširenje Olli Rehn, koji je predstavio dokumente, rekao je da je to "ohrabrenje za Hrvatsku, ali ne i 'bianco' ček". "Lopta je na hrvatskoj strani", kazao je Rehn, ističući važnost nastavka borbe protiv organiziranoga kriminala i korupcije te restrukturiranja brodogradilišta.

UHIĆENI OSUMNJIČENI ZA TEŠKO UBOJSTVO PUKANIĆA I FRANJIĆA

ZAGREB - U akciji Balkan Express, kako je policija nazvala operativnu akciju koja se provodi nakon ubojstva Ive Pukanića i Nike Franjića, kaznena prijava za teško ubojstvo podignuta je protiv pet osoba. Od pet prijavljenih za teško ubojstvo i udruživanje, troje hrvatskih državljanina dovedeno je u Istrajni centar Županijskog suda u Zagrebu, a dvojica su u bijegu i za njima je raspisana tjeralica. Policija je privela još dvije osobe osumnjičene da su pružale pomoć počiniteljima nakon kaznenoga djela - 54-godišnjeg državljanina Crne Gore i 25-godišnjeg državljanina Republike Srbije. Oni su se 29. listopada oko 17 sati susreli s počiniteljima ubojstva u blizini granice sa Srbijom, kada su svi uhićeni.

MEĐUNARODNI ZNANSTVENI SKUP MARIN DRŽIĆ: 1508. - 2008.

ZAGREB - Nakon Dubrovnika i Siene, velika proslava 500. obljetnice rođenja Marina Držića nastavljena je u Zagrebu, u palači HAZU, u kojoj je održan međunarodni znanstveni skup "Marin Držić: 1508. - 2008.". Na trodnevnom simpoziju sudjelovalo je 35 držičologa - književnih povjesničara, jezikoslovaca i teatrologa. Otvarajući skup, akademik Milan Moguš, predsjednik HAZU, istaknuo je kako je Držić poznat i priznat renesansni pisac svrstan uz bok najboljih. Nazvavši Držića meštom od pera čije riječi i danas, iako nedovoljno, odzvanjaju hrvatskim i svjetskim kazališnim prostorom jednako svježe i snažno kao i prije 500 godina, predsjednik Vlade Ivo Sanader istaknuo je da je Držić naš suvremenik po tome što je kritizirao licemjerje, lažnu vrlinu, snobovštinu i lakovjernost. Predstavljen je i zbornik radova o Marinu Držiću "Putovima kanonizacije", u kojem su na 900 stranica sakupljeni odabrani radovi hrvatskih držičologa od 16. stoljeća do naših dana.

PREMINUO KARIKATURIST ICO VOLJEVICA

ZAGREB - Istaknuti slikar i karikaturist Ismet-Ico Voljevica nakon duge i teške bolesti preminuo je 4. studenoga u 87. godini. Otac legendarnoga karikaturnog lika Grga proslavio se kreirajući uvijek nove, aktualne i svježije Grgine zgode na stranicama brojnih domaćih listova, koje su vješto i dosjetljivo komentirale sve što se u društvu događalo. Ico Voljevica rodio se u Mostaru 18. srpnja 1922. U Sarajevu je završio gimnaziju, a arhitekturu studirao na Sveučilištu u Zagrebu. Prvo zaposlenje dobio je u sarajevskom kinu "Dubrovnik" 1943. godine kao crtač natpisa filmova i aranžer. Nastavivši studij u Zagrebu, počeo je surađivati u humorističnom tjedniku "Kerempuh" (1948.), gdje je tri godine objavljivao glasovitu karikaturu "Grga" koju je nastavio objavljivati u "Vjesniku", a potom u "Večernjem listu" od 1962. godine.

CROATIA AIRLINES KUPUJE JOŠ ČETIRI NOVA ZRAKOPLOVA

DUBROVNIK - Croatia Airlines, hrvatski nacionalni zračni prijevoznik, potpisao je ugovor s Airbusom o čvrstoj nakani za kupnju četiriju zrakoplova A319 koja će se priključiti rastućoj floti srednjeg doleta, objavio je u Dubrovniku glavni direktor Croatia Airlinesa Ivan Mišetić. Novozrakoplovi dolaze u flotu koja već sadržava osam zrakoplova iz obitelji A320. U Dubrovniku je, naime, završen dvodnevni međunarodni zrakoplovni skup na kojemu se razgovaralo o budućnosti i izazovima civilnoga zračnoga prometa na području jugoistočne Europe. Flota Croatia Airlinesa sastoji se trenutno od 12 zrakoplova - četiri Airbusa A320, četiri Airbusa A319, dva nova zrakoplova Dash 8-Q400 i dva zrakoplova ATR42, koji potkraj tjedna izlaze iz flote.

SLOVENIJA BLOKIRA PREGOVORE HRVATSKE I EU

BRUXELLES - Hrvatska je na Međuvladinoj konferenciji o pristupanju u Bruxellesu zatvorila pregovore samo u poglavlju 'Vanjski odnosi', dok za otvaranje pregovora u četirima poglavljima i zatvaranje još jednoga nema još konsenzusa među zemljama članicama zbog blokade Slovenije. Sve zemlje članice, osim Slovenije, dale su pristanak za otvaranje pregovora u četiri poglavlja - 'Sloboda kretanja kapitala', 'Regionalna politika i koordinacija strukturnih instrumenata', 'Sloboda, pravda i sigurnost' i 'Okoliš' - te za zatvaranje pregovora u poglavlju 'Transeuropske mreže'. Za poglavlje 'Vanjski odnosi' odbor slovenskog parlamenta za europske poslove dao je pristanak još u prošlom sazivu prije parlamentarnih izbora. Izostanak slovenskoga pristanka objašnjava se "proceduralnim i političkim razlozima". U francuskom predsjedništvu EU-a ističu da su u stalnom kontaktu s obiju strane da bi se pronašlo rješenje.

Vrijedilo je čekali

1970. - 2008.

Na trasi autoceste izgrađeno je ukupno pet mostova, 13 tunela, 24 vijadukta, 45 podvožnjaka i 26 nadvožnjaka.

Prva je dionica od Rijeke do Kikovice, u dužini od desetak kilometara, otvorena davne, 1971. godine

Autocesta Rijeka – Zagreb s punim pravom može ponijeti tisuće epiteta, ali bi i tada njezino značenje ostalo nedorečeno. Malo je reći da je to pothvat generacije, jer su bili potrebni dugih 38 godina i mnogi naraštaji za ispunjenje sna o povezivanju Kvarnera, Gorskog kotara i najvećega hrvatskog grada modernom četverotračnom autocestom, koja je iz korijena promijenila svaki kraj i grad kroz koji je prošla. Tko se danas uopće sjeća da su bila potrebna barem tri sata naporne i koncentrirane vožnje osobnim automobilom da bi se stiglo iz Rijeke do Zagreba ili obratno. Bilo je tu i zimskih i snježnih teškoća, nepotrebnih opasnosti u brojnim nepreglednim goranskim zavojima, prometnih nezgoda i stradanja i kojekakvih drugih muka. Gorski je kotar zasjao kao pravi prirodni biser Hrvatske nakon što je autocesta omogućila da izletnici iz Rijeke ili Zagreba u samo pola sata mogu doći do Vrbovskog, Fužina, Ravne Gore ili Delnica. Zauvijek su prošla i ona vremena kad su se goranske kuće ili vi-

Stari miljokaz još uvijek krase povijesnu Lujzijansku cestu, preteču današnje suvremene prometnice

kendice prodavale za sitniš, pa danas više nitko ne može podcjenjivati razvoj turizma u Gorskom kotaru. Ni Istra više nije prometno izolirana od ostatka Hrvatske, a Rijeka tek sada otvara novu stranicu u svojem prometnom razvoju, koja tek mora biti zaokružena završetkom riječke obilaznice već iduće godine.

DUGIH 38 GODINA

Promet kroz riječku luku tek sada može dobiti puni zamah ne samo zbog autoceste Rijeka – Zagreb nego i zbog činjenice da je završena autocesta Rijeka – Budimpešta duga oko 500 kilometara. Time se na najbolji način obnavljaju povijesne veze Hrvatske i Mađarske, države koja je praktično iz temelja izgradila riječku luku, a zatim je ucrtala kao jednu od najvažnijih prometnih i geostrateških točaka u tom dijelu Europe. Danas te prometne i gospodarske veze upravo autocestom idu izravno u srce Europe i tako riječki prometni pravac vraća europsku važnost i značaj. Da bi valorizacija bila potpuna, bit će potrebno izgraditi i željezničku prugu, modernizirati i proširiti luku, što je ipak nešto dalja budućnost. Međutim, u povijesti će ostati upisano da je upravo autocesta prva probila barijere i povezala

Pripremio: **Zlatko Tkalec**

Snimke: **Silvano Ježina (Novi list) i HINA**

Matica u svom broju iz veljače 1971. piše o početku radova na autocesti kod Rijeke

Rijeku s Europom. Pokazat će se da je upravo to bio prijelomni trenutak da i Europska unija prepozna i bolje valorizira važnost riječkoga prometnog pravca.

Autocesta Rijeka – Zagreb postala je temelj razvoja hrvatske autocestovne mreže, ne samo zbog toga što je to bila prva autocesta građena u bivšoj državi već i zato što je upravo na njezinu koridoru zacrtan odvojak trase prema Dalmaciji. Trasa se prema Splitu i Dubrovniku odvaja u čvoru Bosiljevo, koji je tako simbolično odredio sustav i plan povezivanja sjevera i juga, odnosno morske i kontinentalne Hrvatske.

Ovakvom nabravanju kao da nema kraja, iako se nije niti spomenulo sve one putnike, hrvatske građane i sve turiste, koji danas mnogo brže, komfornije i sigurnije mogu putovati iz unutrašnjosti prema moru ili obratno. Da ni oni više ne mogu zamisliti putovanje bez korištenja autocestom, najbolje potvrđuje kontinuirani trend rasta prometa. Šteta je samo što je trebalo čak 38 godina za gradnju autoceste Rijeka – Zagreb. No, vrijedilo je čekati. (Darko Pajić, Novi list) ■

ENG Prime Minister Sanader officially opened all four lanes of the Rijeka-Zagreb motorway on 22 October. The 146.5 kilometre route of the motorway includes 5 bridges, 13 tunnels, 24 viaducts, 45 underpasses and 26 overpasses. The first section, running from Rijeka to Kikovic, was opened back in 1971.

Svečano otvaranje

Svečanosti otvaranja autoceste održana je 22. listopada kod tunela Tuhobića. Proglasivši puni profil autoceste otvorenim, premijer Sanader je istaknuo da je time ostvaren san hrvatskih ljudi koji nije mogao biti ostvaren u vrijeme Jugoslavije. Hrvatska tada nije bila prioritet i nije mogla voditi suverenu politiku, nego onu koju je diktirao Beograd, rekao je i istaknuo da je cestovno povezivanje pretpostavka ukupnog rasta gospodarskih aktivnosti i života

Župan primorsko-goranske županije Zlatko Komadina, ministrica zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva Marina Matulović Dropulić, ministar mora, prometa i infrastrukture Božidar Kalmeta, premijer Ivo Sanader i ministar kulture Božo Biškupić tijekom svečanosti otvaranja

uopće. Novija povijest, od Domovinskog rata dalje, omogućila nam je da usporedo rješavamo velika povijesna i politička pitanja i ciljeve, ali i da nadoknađujemo propušteno, rekao je Sanader, ističući da je ponosan što je sadašnja generacija završila dionice autoceste koje su trebale biti gotove prije. Svečanosti otvaranja autoceste nazočili su ministri Božidar Kalmeta, Marina Matulović Dropulić, Božo Biškupić, predstavnici graditelja, područne i lokalne samouprave, a blagoslovio ju je riječki nadbiskup Ivan Devčić.

AUTOCESTA U BROJEVIMA

Na trasi autoceste dužoj 146,5 km izgrađeno je ukupno 5 mostova, 13 tunela, 24 vijadukta, 45 podvoznjaka i 26 nadvoznjaka. Prva je dionica od Rijeke do Kikovice (10,5 km) otvorena 1971., a dionica od Zagreba do Karlovca (39 km) otvorena je 1972. Sljedeće dionice autoceste i poluautoceste (ukupno 47 km) građene su na potezu od Rijeke do Kupjaka od 1971. do 1982. te 1996. i 1997. Od osnivanja poduzeća Autocesta Rijeka - Zagreb d. d. 1998. gradilo se ubrzano, u dvije faze. Prva je faza obuhvatila izgradnju poluautoceste od Kupjaka do Karlovca (60 km), a dovršena je u lipnju 2004. Druga je faza obuhvatila proširenje poluautoceste u autocestu punoga profila, od interregionalnoga čvora Bosiljevo II do čvora Kikovic (56 km), a dovršena je u listopadu ove godine.

O hrvatskim riječima

Pri prihvaćanju ili odbacivanju pojedinih riječi uvijek valja na umu imati hrvatsku književnojezičnu tradiciju i govornu uporabu tih riječi u hrvatskim mjesnim govorima

O bično se ističe da su hrvatski poslijeporodni pisci (otprilike od druge polovice 19. stoljeća pa dalje) dobar uzor književnojezičnoga izražavanja. Pažljivim pak iščitavanjem hrvatskih poslijeporodnih klasika otkrivamo kako su se neke stare hrvatske riječi, koje su se rabile stoljećima, nakon 30-ih godina 20. stoljeća uglavnom prestale aktivno rabiti u književnom jeziku.

Izrazit primjer takve nestale riječi jest pridjev *nenavidan* i od njega izvedena imenica *nenavidnost*, odnosno *nenavist*. Danas je prosječnomu govorniku hrvatskoga jezika značenje tih riječi nepoznato jer su ih potpuno potisnule inačice *zavidan* i *zavist*. Izvedenicu *nenavidnost* (u značenju *zavist*) susrećemo npr. od Držićeve *Tirene*, pa sve do kratke proze *Nagrađena* *virnost* bunjevačkohrvatskoga pisca iz Bačke Ivana Petreša u prvim desetljećima 20. stoljeća, a inačicu *nenavist* u drami *Svadbena let* Milana Begovića. Begović je rabio i pridjev *nenavidan*, npr. u prijevodima drama *Götz von Berlichingen* i *Kuća kraj mora*. Taj pridjev susrećemo i u kasnobaroknoga hrvatskoga pjesnika iz prve polovice 18. stoljeća Vice Petrovića, rodom s otoka Lopuda kraj Dubrovnika, u njegovu hrvatskom spjevu *San ljuveni*, a također u narodnim prozama bunjevačkih Hrvata koje je prikupio etnograf Balint Vujkov. Tako se dogodilo da su riječi koje su hrvatski štokavski pisci rabili od renesanse do moderne, nakon toga nestale iz hrvatskoga književnoga jezika. Usto, te su riječi svojstvene i čakavštini, pa se npr. u govorima Grobinščine u zaleđu grada Rijeke usporedo rabe pridjev *nenavidan* i od njega izvedena imenica *nenavist*. Pridjev *nenavidan* uobičajen je i u gradišćanskohrvatskim govorima.

Piše: **Sanja Vulić**

Općenito se stoljetni kontinuitet hrvatskih riječi, koje su svojstvene svim trima hrvatskim narječjima, nedovoljno ističe. U hrvatskom jezikoslovlju 20. stoljeća ustalilo se npr. mišljenje kako je imenica *rubac* kajkavizam (prema kajk. *robec*, *rubec*), čime se sugerira da ostali Hrvati tu riječ nisu rabili do uspostave jedinstvenoga književnoga jezika. Međutim, riječ *rubac* pripada staromu sloju hrvatskoga leksika (ne samo kajkavskoga), što npr. pokazuje grobnička riječ *rubac* 'pokrivalo za žensku glavu', koja se u tom govoru rabi zajedno s romanizmom *facol*. Nažalost, u glavnini čakavskih mjesnih govora hrvatski je leksem postupno bio potisnut od toga romanizma, a u štokavskima ili od romanizama *faculet* i *šudar*, ili pak od turcizma arapskoga podrijetla *marama*. Naravno, osim grobničkoga ima i drugih čakavskih mjesnih govora u kojima je sačuvana hrvatska riječ, pa npr. starosjedilačko čakavsko stanovništvo u gradu Senju govori *rubac*, dok se u Vrbniku na Krku rabi inačica *rubec*.

Također je važno upozoriti da imenica *večer* u hrvatskome jeziku može biti muškoga i ženskoga roda. Imenica *večer* u muškom se rodu rabi npr. u gradu Dubrovniku i okolici, od Držićeva vremena i ranije, pa sve do danas. Gradišćanski Hrvati u svojem su arhaičnom hrvatskom jeziku također sačuvali riječ *večer* u muškom rodu. To znači da je *večer* u muškom rodu uobičajena u dijela Hrvata štokavaca i u dijela čakavaca, pa možemo pozdraviti *dobra večer* i *dobar večer*. Također nema razloga da iz hrvatskoga književnoga jezika isključimo pridjev *nenavidan*. Ukratko, pri prihvaćanju ili odbacivanju pojedinih riječi uvijek valja na umu imati hrvatsku književnojezičnu tradiciju i govornu uporabu tih riječi u hrvatskim mjesnim govorima. ■

VIJESTI BIH

DANI SILVIJA STRAHIMIRA KRANJČEVIĆA

SARAJEVO - Svečanom akademijom, koja je održana 1. studenoga u Narodnom kazalištu u Sarajevu, završeni su Dani Silvija Strahimira Kranjčevića, koji

su u organizaciji Hrvatskoga kulturnog društva Napredak, Hrvatskog društva za znanost i umjetnost, Matice hrvatske u Sarajevu i Muzeja književnosti i kazališne umjetnosti BiH, a

pod visokim pokroviteljstvom predsjedatelja Predsjedništva BiH dr. Harisa Silajdžića, počeli 29. listopada.

Na Svečanoj akademiji prigodno je slovo o Kranjčeviću, njegovu životu i pjesništvu kazao akademik Zdenko Lešić, dok je izabrane Kranjčevićeve pjesme čitao glumac Drame Narodnog kazališta Slaven Vidak. Potom je slijedila izvedba oratorija "Mojsije", skladatelja velečasnog Dragana Filipovića, svećenika Mostarsko-duvanjske biskupije. Ovo djelo napisao je na temelju jedne od ponajljepših Kranjčevićevih pjesama "Mojsije".

Svečanost je akademiji nazočio velik broj gostiju, a među njima i predsjedatelj Predsjedništva BiH dr. Haris Silajdžić, nadbiskup vrhbosanski Vinko kardinal Puljić, provincijal Franjevačke provincije Bosne Srebrene fra Mijo Đolan i mnogi drugi.

Obljetnica obilježena modnom revijom "Tradicijsko u suvremenom"

Društvo "Hrvatska žena" tradicionalno okuplja hrvatsku zajednicu dvaput godišnje i organizira velike humanitarne akcije. Tijekom ove akcije prikupljena novčana pomoć donirat će se Domu umirovljenika u Ljubuškom za postavljanje grijanja

Humanitarna modna revija "Tradicijsko u suvremenom" održana je u organizaciji "Hrvatske žene" iz Chicaga

Društvo "Hrvatska žena", grana br. 1 Chicago, svečanim banketom i modnom revijom obilježilo je 79 godina aktivnoga djelovanja. Modna se revija održava već 18 godina, a ove godine održana je 19. listopada pod nazivom "Tradicijsko u suvremenom". Posudionice i radionice narodnih nošnji iz Zagreba u dvorani hotela Holiday Inn u Chicagu. Modna revija dio je kulturne ponude Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija, a dolazak autora i organizatora financiran je zahvaljujući Uredu za kulturu Grada Zagreba i bivšemu pročelniku Ureda Pavlu Kaliniću.

Revija predložuje modu inspiriranu baštinom i ideju primjene tradicijskih motiva i tekstilnih tehnika na suvremenoj odjeći. Kao inspiracija poslužile su narodne nošnje i tradicijska baština razli-

čitih hrvatskih regija, a kolekciju skladno dopunjuju nakit, torbice, pojasovi, obuća, frizure i pokrivala za glavu izrađeni prema tradicijskim predlošcima. Modeli su dizajnirani prema idejnim rješenjima autorice projekta Davorke Lenac i modne kreatorice Lidije Fištrek.

Modele prvi put nisu nosili plesači s kojima su autori uvijek bavili koreografiju, nego mladi hrvatske zajednice Chicaga. Modna revija okupila je više od 450 gostiju i sastojala se od triju segmenata: revije narodnih nošnji mlađenaca, revije ljetnih modela (tzv. bijela revija), revije zimskih modela (tzv. crna revija koja je 2007. dobila nagradu u Moskvi), te svirke na gajdama koja se izvodila između revijalnih brojeva. Gosti iz Zagreba bili su: prof. Josip Forjan - voditelj projekta, Davorica Lenac - autorica modela, Danijela Kuliš - koreografkinja, Lidija Božović - preparatorica i Božica Rashid Shahin - preparatorica, koje su oblačile manekene, te Ivan Forjan - svirač na gajdama. Društvo Hrvatska žena tradicionalno

okuplja hrvatsku zajednicu dvaput godišnje i organizira velike humanitarne akcije. Tijekom ove akcije prikupljena novčana pomoć donirat će se Domu umirovljenika u Ljubuškom za postavljanje grijanja. Ovogodišnji svečani ručak i modna revija imali su do sada najveći broj sponzora i bogatu lutriju. Posudionica i radionice narodnih nošnji kao dar Društvu izradila je zastavu društva. Program je vodila članica Društva Mary Kušček, a goste je pozdravila predsjednica Nevenka Jurković, te Marica Matković, generalna konzulica RH, koja je iskoristila ovu prigodu za oproštaj od prisutnih s obzirom na to da joj završava mandat u Chicagu. Hrvatsku i američku himnu otpjevao je David Škaro, a molitvu izrekao fra Marko Puljić, kustos Franjevačke kustodije u Chicagu. Društvo Hrvatska žena jubilarnu, 80. obljetnicu obilježit će 21. veljače iduće godine. ■

ENG The Chicago Branch No. 1 of the Croatian Woman association marked its 79th year of activities with a gala banquet and fashion show. Money was collected during this humanitarian event that is to be donated for the instalment of heating facilities at the old age home in Ljubuški.

Napisala: **Marica Matković**

Snimio: **Ivan Mlinarich**

Ima li još nade za taj napaćeni puk?

Zašto je čisto hrvatsko selo podijeljeno na dva dijela, jedan dio u Republici Srpskoj, drugi u Federaciji BiH, nikomu nije jasno, a posebice ovdašnjim Hrvatima. Taj je politički apsurd još jedna velika prepreka njihovu povratku

Pogled na udaljeno brdsko-planinsko selo Korićani

poginulo više od trideset ljudi u najboljim godinama, ostavljajući iza sebe malodobnu djecu, ono je do Domovinskog rata imalo tisuću stanovnika. Nažalost, zadnji rat nije zaobišao ni ovu župu. Zbog izoliranosti sela (duboki kanjon rijeke Ugra, planina Vlašić, okruženost sa selima drugih naroda) njegovi su stanovnici morali prisilno napustiti svoje stoljetne domove. Iako nije bilo izravnih borbenih djelovanja u tome selu, ono je srušeno i spaljeno do temelja. Nažalost, dvanaest je hrvatskih vojnika poginulo u Domovinskom ratu.

Nakon godine 1995. i potpisivanja Daytonškoga sporazuma, čisto hrvatsko selo podijeljeno je između Federacije BiH i Republike Srpske. Većina sela, kojemu pripada i župna crkva sv. Ilije Proroka (mjesno je groblje u Federaciji), pripala je Republici Srpskoj, tako da malobrojni povratnici, odnosno oni koji žele obnoviti svoje domove, administraciju moraju obavljati u srpskome gradiću Kneževu (prije Skender Vakuf) kojemu nikada nisu gravitirali, a kamoli na bilo koji način pripadali. Je li moglo

Hrvatsko selo i katolička župa Korićani nalazi se na obroncima planine Vlašić u srednjoj Bosni na nadmorskoj visini od čak 1270 metara, što je čini najvišom župom u jugoistočnoj Europi. Prvi put se u pisanim zapisima spominje godine 1463. pod imenom Zecpolje, kada na ovo područje, bježeći pred Turcima iz istočne Bosne, dolazi plemić Stipan Dobreta. Za razliku od posljednjega bosanskog kralja Stjepana Tomaševića koji je bježao Lašvanskom dolinom u poznatije Jajce, kamo je nadirala turska vojska, predak ovih Korićanaca skrivao s po neprohodnim Vlašićkim i okolnim šumama i pećinama te time sačuvao glavu od prvog naleta Turaka i njihova ubojičkog pohoda na Bosnu.

Iako je selo, kao i većina BiH bilo više od 400 godina pod Turcima, te različitim nepovoljnim vladarima, ipak je uspjelo zadržati svoj nacionalni ponos i sačuvati

čvrstu katoličku vjeru. Stoljećima su bili povezani s Jajcem i župom Dobretići, od koje su se odvojili 1878. godine prije svega zbog prevelike udaljenosti, ali i zbog ondašnje austrougarske politike, kada je nastao veći broj župa radi prepuštanja pastoralnog rada svjetovnim svećenicima, a na štetu franjevac koji su stoljećima, pod turskom čizmom pastoralno djelovali u ovoj napaćenoj državi. Ovim činom selo Korićani, na nepristupačnom vlašićkom platou, još se više udaljilo od matične župe Dobretići i postalo izolirana hrvatska enklava.

VELIKE ŽRTVE RATOVA

Tijekom Drugoga svjetskog rata ovo hrvatsko selo je do temelja izgorjelo, a njegovi su stanovnici morali napustiti svoje rodne kuće. Više od stotinu trideset hrvatskih vojnika poginulo je tijekom toga rata, a većina njih 1945. Godine, kada su "komšije" promijenile uniforme. Iako se selo ipak nekako uspjelo oporaviti od materijalnih, a posebice tolikih ljudskih gubitaka jer je iz neke obitelji

Obnovljena kapelica sa spomen-pločom poginulih branitelja

Napisao i snimio: **Ivo Aščić**

Rijetko sačuvane kuće – brvnare

biti drukčije? Zašto je čisto hrvatsko selo podijeljeno na dva dijela, nikomu nije jasno, a posebice ovdašnjim Hrvatima. To je još jedna velika prepreka povratku Hrvata na svoja stoljetna ognjišta, ali i obnovi porušenih kuća.

Koliko je nesretno ovo selo, potvrđuje i podatak da je ono u vrijeme Jajačke banovine (1463.-1528.), kojom su upravljali hrvatsko-ugarski kraljevi bilo uz neposredno granicu s Banovinom na strani Osmanlijskoga Carstva. U znak sjećanja i zahvalnosti ratnim vihorom raseljeni su domoljubi podigli spomen-ploču, s imenima svih poginulih u Drugome svjetskom i Domovinskom ratu na kapelici na seoskome groblju.

ČIRO, KARAŠEVSKI HRVATI I BRVNARE

Najpoznatiji Korićanac, odnosno Korćanac – kako se to izvorno izgovara, jedan je od najkarizmatičnijih i najuspješnijih hrvatskih nogometnih trenera Miroslav Čiro Blažević koji je trenutačno aktualni izbornik BiH. Iako je popularni Čiro rođen u Travniku, kamo su se odselili njegovi roditelji kao i veliki broj Korićanaca prije i nakon rata ipak se Korićanci ponose njime i smatraju ga "Svoje gore listom".

Također, ono što se još povezuje s Korićanima jesu karaševski Hrvati u Rumunjskoj. Nakon prodora Turaka u Bosnu, velik broj katolika morao je napustiti svoje kuće. Jedan od izbjegličkih pravaca bio je i sjeveroistočni pravac prema Rumunjskoj. Prema jednoj od teorija, najstarija i najbrojnija hrvatska dijaspora, ona kod grada Ričice u Rumunjskoj, upravo je nastala od doseljenih Hrvata s vlašičkog platoa u srednjoj Bo-

sni, što se svakako izravno može povezati s Korićanima. Ovi Hrvati, podrijetlom iz Bosne, zadržali su svoje običaje, vjeru, jezik i govor. Glavne gospodarske grane karaševskih Hrvata istovjetne su onima kojima su se bavili do zadnjega rata ovdašnji Hrvati, a to su: stočarstvo, ratarstvo, voćarstvo i rudarstvo.

Ono po čemu su Korićani još poznati, jesu drvene kuće - brvnare. U izoliranim brdsko-planinskim enklavama Bosne sa sačuvanom crnogoričnom šumom, stanovalo se čak i u drugoj polovici 20. stoljeća, u tradicionalno oblikovanoj kući-brvnari, od temelja do krova izgrađenoj od isključivo drvenog materijala baštinenim tehnikama specijaliziranih majstora. Da tijekom Domovinskog, a posebice Drugoga svjetskog rata u požarima nije izgorio velik broj brvnara, zasigurno bi u ovoj malo poznatoj hrvatskoj enklavi broj sačuvanih primjeraka bio mnogo veći. Danas ih je ostalo samo nekoliko koje će vjerojatno u skoroj budućnosti nestati.

"Kada bi brvnare izgradili iskusni i specijalizirani majstori od kvalitetnog drveta, najčešće od omorike ili jele, mogle bi trajati i više od stotinu godina. Osobno

Razrušene kuće svjedoče o žalosnoj i ne tako davnoj prošlosti a obnovljene kuće vraćaju nadu da selo ipak nije ostavljeno

Crkva sv. Ilije iz 1874. godine

sam valjda napravio na desetine drvenih kuća i drugih gospodarskih objekata na Korićanima i svi bi oni i dandanas bili za stanovanje i uporabu da nisu u ratu zapaljeni", kaže jedan od iskusnijih majstora 80-godišnji Anto Tokalić, trenutačno nastanjen kod Vrbovca u Hrvatskoj. Brvnara kod Hrvata u Bosni bila je prepoznatljiva po tome što je imala omanji drveni križ pričvršćen na kraju sljemena.

SV. ILIJA, ZAŠTITNIK KORIĆANA I BOSNE

U Korićanima je 20. srpnja ove godine, prije nekoliko stotina mahom raseljenih Korićanaca proslavljen blagdan sv. Ilije Proroka, zaštitnika Bosne i brojnih župa Vrhbosanske nadbiskupije. Mismo je slav-lje predvodio don Pave Nikolić, travnički župnik koji opslužuje i župu Korićane.

Većina prognanih i izbjeglih župljana sada živi u Lašvanskoj dolini ili u Slavoniji. Također, znatan broj njih je u zapadnoeuropskim zemljama, a najviše u Austriji i Švicarskoj. Naime, prije rata značajan je broj Korićanaca radio izvan granica bivše države jer jednostavno zbog ondašnje politike nisu mogli dobiti posao te time i uzdržavati višečlane obitelji. Neki su čak plovili i na preko-oceanskim brodovima, što i nije baš uobičajeno za kontinentalce, a posebice za ljude s ove planinske visoravni, gdje snijeg pada već početkom listopada, a topi se u svibnju.

Danas je u Korićanima obnovljeno samo tridesetak kuća, a tek ih je nekoliko trajno nastanjeno. Jedna od malobrojnih svijetlih točaka u turobnome stanju jest pilana obitelji Blažević koja zapošljava dvadesetak radnika. ■

ENG The Croatian village of Korićani and its Catholic parish is situated on the foothills of Mount Vlašić in central Bosnia. The inhabitants of the village have suffered massive losses both in World War II and during the 1990s war in Bosnia & Herzegovina.

Jubilarni koncert hrvatskog misionara u zagrebačkoj Dubravi

Na poticaj i u organizaciji Hrvatskoga katoličkog radija (HKR) u franjevačkom samostanu u zagrebačkoj Dubravi u nedjelju 26. listopada priređen je koncert hrvatskog misionara iz Švicarske fra Šimuna Šite Čorića u povodu 40 godina bavljenja duhovnom glazbom. Koncert je održan prije i za vrijeme misnoga

slavlja koje je vodio fra Šitin dugogodišnji prijatelj, fra Radovan Čorić, s kojim je nastupao i još uvijek nastupam diljem svijeta. Uz omiljene fratre, jubilarni koncert uveličali su oktet iz Švicarske Chorus Croaticus.

Mnogobrojnim nazočnim prijateljima i kolegama na kraju koncerta obratio se i slavljениk velikog jubileja, popularni "fratar s gitarom", dr. Šimun Šito Čorić: "Svakomu osobno velika hvala. S toliko suradnje bili ste mi pri ruci, bili ste mi prijatelji. Ovom bih prigodom posebno zahvalio Stipici Kalogjeri, Hrvoju Hegedušiću, legendi Arsenu Dediću, pokojnim kolegama Tomislavu Ivčiću, Ivici Perclu i Đorđu Novkoviću, koji su mi mnogo pomogli u dosadašnjem radu", istaknuo je fra Šito s kojim su svi u crkvi pjevali i slavili njegov veliki jubilej. Nakon slavlja fra Šito je u zajedničkom druženju sa svim prijateljima razmijenio poneku riječ i zahvalio što su pronašli vremena za ovo zajedničko druženje i pokazali mu koliko cijene njega i njegov rad.

Fra Šimun Šito Čorić u proteklih je 40 godina objavio pet "singl" ploča, 16 albuma, kao i šest videoprograma. U povodu jubileja izašao je album "Sve proći će s kišom", s dvadesetak probраних pjesama iz njegova dugogodišnjega glazbenog djelovanja. (Željka Lešić; foto: Damir Lešić)

Pjesmom "Zemljo moja" pomažu domovini

"Band Aidom želimo upozoriti na cijeli niz talentiranih glazbenika i pjevača među Hrvatima u inozemstvu, a, s druge strane, pridonijeti humanitarnim radom i pomoći onima u domovini kojima je pomoć najpotrebnija", rekla je pjevačica Anđela Kolar

U Frankfurtu je osnovan prvi hrvatski Band Aid izvan granice Hrvatske pod nazivom "CROunitas", i to na inicijativu pjevačice Anđele Kolar, proslavljene duetima s Draženom Zečićem, i pjevača grupe "Impulsi" Marka Pavića iz Frankfurta. Skupina od desetak poznatih hrvatskih izvođača i glazbenika koji žive u inozemstvu udružila je snage i osnovala humanitarnu udrugu "CROunitas", a potom snimila pjesmu pod nazivom "Zemljo moja".

-Još početkom godine tek tako smo iz rukava istresli ideju o Band Aidu, želeći upozoriti na cijeli niz talentiranih glazbenika i pjevača među Hrvatima u inozemstvu, a, s druge strane, pridonijeti humanitarnim radom i pomoći onima kojima je pomoć najpotrebnija - rekla nam je Anđela.

- Nakon što je rođena ideja, trebalo je posložiti još mnoge kockice, odabrati pjesmu i krenuti s kontaktiranjem izvođača. Mukotrpan posao uzeo je, naravno, mnogo vremena te je brzo postalo jasno da je prvotni rok od izdavanja pjesme uoči Europskog prvenstva u nogometu 2008. jednostavno nedostižan. Čitav posao uglavnom smo odradili sami, ostvaren je bezbroj kontakata i stvorena mreža simpatizera koja će, vjerujemo, dovesti do konačnog uspjeha projekta - objasnio je Marko.

Ideja za pjesmu "Zemljo moja" već je dulje postojala u notesu talentiranoga skladatelja iz Wiesbadena. -Na osnovnu sam melodiju došao uz pomoć glazbenika Ante Bošnjaka iz Mainza koji je također pružio jedan dio teksta koji

Marko Pavić i Anđela Kolar s prijateljima iz Band Aida

smo onda na kraju dopunili Edi Zelić i moja malenkost - riječi su pjevača grupe "Impulsi" koji je glazbu doradivao s poznatim producentom Vincentom Roxom u Frankfurtu.

Kao glavni izvođači u pjesmi "Zemljo moja", uz Anđelu i Marka, sudjeluju Antonio Macan, Dubravka Šeparović-Mušović, Karmen Kočila, Nicole Jukić, Robert Čolina, Saša Amić i dalmatinska klapa "Chorus Croaticus" iz Švicarske. U sviranju i snimanju također su sudjelovali Ante Filipović i Perica Vasić.

-Tekst je atraktivan i pamtljiv, a varijacije s recitalom na početku pjesme, zatim svjetski poznatom opernom pjevačicom Dubravkom, talentiranim pijanistom Antoniom Macanom, dalmatinskom klapom iz Švicarske i mnogim drugim efektima gotovo je pa jedinstvena - uvjereni su Anđela Kolar i Marko Pavić.

Za pjesmu je nedavno snimljen i spot u Frankfurtu, a za taj dio posla bio je zadužen poznati snimatelj Željko Petreš iz Šibenika. Osim kadrova iz Frankfurta, u novom će se spotu naći već pripre-

mljene scene iz Splita i Zagreba, gdje su svoje uloge odglumili operna pjevačica Dubravka Šeparović-Mušović i klapa "Chorus Croaticus" iz Švicarske.

Akciju prikupljanja pomoći "Anđelima", kako je najavljeno, poduprijet će i Hrvatski svjetski kongres, ali i mnogi uglednici koji trenutačno žive izvan Hrvatske poput znanstvenika Ivana Đikića.

Izdavanje posebnog CD-a i DVD-a sa spotom pjesme "Zemljo moja", instrumentalnom verzijom i prilogom o tome kako je nastao projekt udruge "CROunitas" trebalo bi se ostvariti najkasnije ostvariti do kraja godine, za kada se planira početak velike akcije prikupljanja pomoći splitskim "Anđelima" koja bi trebala biti okrunjena spektakularnim koncertom Band aida "CROunitas". ■

ENG A group of ten well known Croatian performers and musicians living abroad has established the CROunitas humanitarian association in Frankfurt and recorded a song called Zemljo moja / My Country. They hope, by their effort, to assist the Split-based Anđeli (Angels) association.

Istinski pobjednici prežive samo u literaturi

“Iseljništvo je zacrtano u biografiji, ne moramo biti u njemačkom jezičnom prostoru da bismo se osjećali, kako to znamo reći, gore ili dolje”, kaže Julijana Matanović

Julijana Matanović, jedna od najčitanijih i najprodavanijih hrvatskih spisateljica, rado je viđena gošća na književnim susretima s našim iseljenicima. Nedavno je gostovala u Stuttgartu promovirajući najnoviju knjigu *Tko se boji lika još* koja, otkako je objavljena, ne silazi s vrha rang lista čitanosti među domaćim naslovima. Autorica je više stručnih i više beletrističkih naslova, sveučilišna profesorica na zagrebačkom Filozofskom fakultetu, vrsna poznavateljica starije i novije hrvatske književnosti, i među rijetkim je kolegama književnicima koja se može pohvaliti da joj knjige dožive po nekoliko, pa čak i 14 izdanja!

U razgovoru za Maticu govori o svom recentnom gostovanju među našim ljudima u Njemačkoj, o tome što nas povezuje i preko granica i kako je za rođendanski poklon dobila vlastitu – web stranicu!

Na čiji je poziv i kojim povodom upriličen ovaj recentni posjet našim iseljenicima u Njemačkoj?

— Poziv mi je upućen neposredno poslije objavljivanja knjige *Tko se boji lika još* početkom rujna iz osječkoga Ureda za međunarodnu suradnju. U Njemačkoj sam gostovala kao Osječanka, “predstavница kulture” svoga grada i to

me jako veseli. Na književnoj večeri organiziranoj u našem konzulatu razgovor je vodio koordinator hrvatskih škola gospodin Ivan Adamović, i koncentrirao ga oko moje prve i posljednje knjige. Dok sam slušala posjetitelje u nevezanom razgovoru prije i poslije službenoga dijela, samoj sam sebi pojašnjavala kako sam ja poslana k njima i zbog toga što su naše biografije bliske u svojoj raspršenosti i pukotinama. Šalje me Osijek, živim i radim u Zagrebu, poznajem u dvorani Hrvate koji su s mojim ocem, u nekom

bosanskom gradiću, igrali nogomet i osjećaju me svojom zemljakinjom, isto kao što i ja na njihovim licima vidim sličnost s najbližim rođacima. Iseljništvo je zacrtano u biografiji, ne moramo biti u njemačkom jezičnom prostoru da bismo se osjećali, kako to znamo reći, “gore” ili “dolje”. Iseljenici prepoznaju što im bića iz “međuprostora” žele reći, čak i kada šute o tome.

Išli ste u ratnim godinama, i sad ponovno nakon više od desetak godina...

— I taj prvi put bio je Stuttgart, ratne 1993. kada smo svi bili drukčiji, dječje naivni, bolji u svom neznanju i puni vjere u jake likove naše povijesti. Petnaest godina poslije, prije tjeđan dana, u istom gradu s gostima konzulata razgovaram o književnim obradama teme Domovinskoga rata, svjesna kako će slabi junaci i pravi pobjednici preživjeti samo i jedino – u literaturi.

Imali ste, ne tako davno, i simpatičan poziv iz Švicarske. Čitaju vas zaista razni...

— Prije četiri godine bila sam gošća u Zürichu. Domaćin je bio gospodin Ante Soldo, a sve je bilo organizirano u sklopu svečanosti hrvatskog nogometnog kluba. Naime, simpatično su povezali moje igranje nogometa, jednu fikcionalnu priču naslovljenu “Sat”, objavljenu u četvrtom izdanju knjige *Zašto sam vam lagala* i tako povezali dvije teme. “Šekula-

Sa književne večeri organizirane u konzulatu u Stuttgartu 04.11.2008.

rac”, kako su me zvali u djetinjstvu, imao je svoj nastup u Švicarskoj, e da su to mogli vidjeti dječaci iz moje ulice!

Čime objašnjavate tako velik i kontinuiran interes?

— Jednu priču iz posljednje knjige završila sam rečenicom Možete me o svemu pitati, samo me nemojte pitati plaćem li za vama. Sad ću nastaviti istim ritmom: Možete me o svemu pitati, samo me nemojte pitati o postupcima kojima zavedim svoje čitatelje. Zanimarimo li vjerovanje da su neke stvari i događaji jednostavno vlasnici svoje logike, promisliti ću o barem dva razloga. Nisam očekivala toliko zanimanje za svoj prozni prvijenac. Godinama poslije, pitanja drugih o tome su se pojačavala i nagovala me da oslikam vlastitu poziciju. Do te 1997. potpisala sam već nekoliko stručnih knjiga, odradila najmanje petsto književnih predstavljanja u kojima sam opisivala i vrednovala suvremene hrvatske pisce, uređivala Biblioteku hit nakon Zlatka Crnkovića, vodila Književni petak, pisala po novinama i časopisima, predavala na fakultetu. I poslije svega pojavila se na pragu zrelosti s autorskom knjigom. I mene bi, kao čitatelja, zainteresiralo što i kako ta žena piše! A kad su pročitali knjigu - bile su to krhke godine domaće povijesti u kojima smo već naslućivali da su naši snovi uveliko drukčiji od snova što su ih odsanjali oni čija će imena biti zapisana u povijesnim udžbenicima i leksikonima! - vidjeli su da se može pisati

i o običnim stvarima, vrijednostima koje su ogromne u svom “ničemu”, ljubavima kojih nikada nije ni bilo. I tu su se prepoznavali. Uvjerena sam da je ključna riječ našeg “ljubavnog odnosa” upravo prepoznavanje.

Što najviše zanima iseljenike, je li različita recepcija vaših knjiga doma i izvan domovine, među prvim naraštajem i mlađim generacijama koje tamo odrastaju?

— Teme na kojima bi trebao počivati svijet oni shvaćaju ozbiljnije. Oni čeznu. Bojim se samo da se od čežnje ne umore. Ali i ako se, i kad se jedna generacija od čežnje umori, taj će osjećaj nadomjestiti tuga što takvu čežnju ne prepoznaju u očima svojih mlađih. U Kraljevoj Sutjesci divna učiteljica Vjekoslava Tomić pričala mi je o svojoj djeci koja su iseljavala u Kanadu. Spominjala je tada četverogodišnjeg unuka koji je stao uz kuću i počeo ljubiti zidove. Vjekoslava će kuću čuvati. I zna da će se unuk vratiti. Ali se pita hoće li ona svjedočiti njegovu dodiru. Po Bosni su doista samo tarabe ostale. Valjda se neće baš sve, u godinama iščekivanja, urušiti i nestati u vlazi i magli.

Pronašla sam podatak da ste za rođendanski poklon dobili – vlastitu web stranicu; zvuči više kao priča nego kao stvarnost kakvu živimo na ovim prostorima!

— Imate pravo, sve što je toplo, prijateljski, danas je neobično. Stranicu su mi

darovali fratri iz franjevačkog samostana u Kraljevoj Sutjesci. I sve su radili u tajnosti. Dan prije mog rođendana javili su mi iz Vjesnika da sutradan kupim novine. Na stranicama kulture pročitala sam tu vijest. Fra Ivan Nuić je urednicu kulture zamolio za pomoć. Željeli su da “saznam iz novina”. A sad ćete me, vjerojatno, pitati i o mojoj vezi sa sutješkim krajem. Jedna moja jako draga studentica bila je iz Sutjeske. Dugo smo vremena provodile u priči. Moje je knjige darovala svom gvardijanu. Nakon što se vratila “dolje” jednom me nazvala da je u Zagrebu i da je s njom i sutješki gvardijan koji bi me želio upoznati. Moja kći Magdalena imala je tek četiri mjeseca, gubila sam se u pelenama, dojenju, hormonima..., nekako sam se uplašila situacije u kojoj će dijete plakati a ja iscrpljena jedva naslućivati o čemu gvardijan govori. Samo sam pitala zna li gvardijan da sam na trećem katu bez lifta? Dolores, tako joj je ime, zasigurno je bila zbunjena, ali nije ništa odgovorila. Očekivala sam starijeg fratra, sa štapom i sjedinama, a pojavio se otprilike tridesetogodišnjak i uputio mi rečenicu koje se često sjetim: Pročitao sam vaše knjige i mislim da sam stekao pravo da vas upoznam. Za šest mjeseci Magdalena i ja bile smo gošće gvardijana fra Vjeka, prijateljila sam se s divnim ljudima toga kraja, a uvjerena sam da sam svoje najtoplije priče “www.kraljeva-sutjeska.com” i “Ministrant” napisala upravo za njih. Proljetos sam se sa svima njima susrela na književnoj večeri u Kaknju.

“Tko se boji lika još” već ima status bestselera, a nije ni imala ozbiljniju promociju u Hrvatskoj; ne treba vam marketing?

— Prijem knjige i mene je ugodno iznenadio. Prva je promocija bila 29. rujna u Osijeku, zagrebačka 15. listopada. Svaki tjedan putujem u nekoliko gradića, jako me raduju susreti s čitateljima, staromodno vjerujem da je razgovor s njima najbolji marketing. U zemlji u kojoj se svi poznajemo, susreti i usmena predaja nadmoćni su reklamama i telefonskim zivkanjima. ■

ENG An interview with Julijana Matanović, one of the most read and best selling Croatian authors and an always well-received guest at literary meetings in our emigrant communities.

Držić povezao hrvatske i talijanske znanstvenike

Godina u kojoj se slavi 500. godišnjica Marina Držića završava u velikome stilu i u susjednoj Italiji. Tako je ovih dana prijevod *Skupa* na talijanski obilježen i znanstvenim skupom u Rimu, koji su organizirali Rimsko sveučilište *La Sapienza* i *Centar za mediteranske studije* Sveučilišta u Zagrebu. *Skupa* su zajedno prevele Rosanna Morabito i Suzana Glavaš, profesorica,

odnosno lektorica na Napuljskom sveučilištu *L'Orientale*. "Držić i njegovo doba" bili su pak tema znanstvenoga skupa u *Odeionu*, a predsjedale su mu rimska povjesničarka Rita Tolomeo i direktorica Centra za mediteranske studije Ivana Burdelez.

Hrvatska – svjetsko središte kazališta za djecu

Republika Hrvatska dobila je Glavno tajništvo međunarodne organizacije kazališta za djecu i mlade ASSITEJ International na kongresu u Adelaideu u Australiji u svibnju 2008., kada je Ivica Šimić izabran za glavnog tajnika. Ministar Biškupić tom je prigodom pohvalio rad Hrvatskog centra ASSITEJ, a posebno novoizabranog tajnika Međunarodnoga centra ASSITEJ, naglasivši važnost daljnjeg razvoja kazališta za djecu i mlade u Hrvatskoj. Glavni tajnik Međunarodnog centra ASSITEJ Ivica Šimić posebno je zahvalio *Ministarstvu kulture* koje je svojom potporom odigralo odlučujuću ulogu u dobivanju glavnog tajništva i predsjedanje ovom svjetskom organizacijom. Hrvatska je, istaknuo je, postala središtem svjetskog kazališta za djecu i mlade, epicentar kazališnih zbivanja iz kojeg će se širiti ideja suradnje na globalnoj razini.

Hrvatski plesači u Koreji

Plesači *Zagrebačkoga plesnog ansambla* nastupili su na jednom od najvećih međunarodnih plesnih festivala u Aziji. Publika koja je potkraj listopada pohodila impresivni *Towol Theatre* kako bi u sklopu 11. međunarodnoga plesnog festivala u Seulu pogledala nastup naših plesaca, predstavu "Ogoljeno" ispratila je burnim pljeskom i glasnim ovacijama. Napori male skupine umjetnika, koja se u Koreju uputila predvođena umjetničkom ravateljicom Snježanom Abramović-Milković tako su završili na najbolji mogući način - oduševljenjem punoga gledališta. Čestitali su im i zadovoljni domaćini. Predstava "Ogoljeno" *Zagrebačkoga plesnog ansambla*, koja na provokativan i duhovit način razotkriva stereotipe u umjetnosti, ali i u suvremenom dekadentnom i površnom društvu, izabrana je jer savršeno odgovara temi ovogodišnjega festivala - otkrivanju svih aspekata ljudskoga tijela putem plesa. Doduše, za gostovanje u Koreji predstava premijerno izvedena u Zagrebačkom kazalištu mladih potkraj 2007. doživjela je neke nužne izmjene.

Pripremila: Anči Fabijanović

Studio 3LHD: nagrada u Barceloni

Studio 3LHD uspješni je arhitektonski ured koji za svoje projekteredovito osvaja priznanja na domaćoj i inozemnoj sceni. Eto, njihova športska dvorana u Balama, moderna zgrada u malome istarskome mjestu osvojila je nedavno na 1. svjetskom festivalu arhitekture u Barceloni, u kategoriji sportskih objekata, prvu nagradu u žestokoj konkurenciji. Bili su bolji od londonskog stadiona Wembley te olimpijskih borilišta u Peking. Mala športska dvorana iz istarskoga gradića Bale osvojila je žiri kao primjer objekta koji je presudno utjecao na život lokalne zajednice. Naime, prema riječima ocjenjivačkoga suda, "kvaliteta u arhitekturi postoji u svim mjerilima, veličina nije važna, ni globalna prepoznatljivost, a ključno pitanje za odabir pobjednika bio je utjecaj koji određeni projekt ima na život zajednice kojoj služi".

Izložba Hrvatski svjetionici u Dublinu

U organizaciji izložbe "Hrvatski svjetionici", netom održane u *European Union House* u Dublinu, sudjelovali su Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija RH i hrvatsko veleposlanstvo u Dublinu. Izložba je projekt tvrtke "Plovput", a veleposlanik Grubišić zahvalio je na ustupanju prostora za organiziranje izložbe, te ukratko opisao važnost projekta za promociju Hrvatske, istaknuvši nužnost održavanja i očuvanja hrvatskih svjetionika.

Priznanja Georgu Pfannensteinu i Mati Arloviću

"Ostat će zapamćeno i nikad neće biti zaboravljeno kako su građani Njemačke i njihova država pomogli našim građanima i našoj domovini u teškim vremenima naše bliske prošlosti", rekao je Mato Arlović primajući nagradu

Dodjela nagrade "Franjo Basić", koju je prošle godine utemeljilo Njemačko-hrvatsko društvo iz Bonna, doživjela je u Berlinu svoje drugo izdanje. Za istaknuti angažman u izgradnji njemačko-hrvatskih odnosa te zauzimanje za jačanje i napredak civilnoga društva, nagradom "Franjo Basić" i počasnim članstvom u Njemačko-hrvatskom društvu u godini 2008. nagrađeni su Georg Pfannenstein, bivši povjerenik za Hrvatsku i parlamentarac Bundestaga, i Mato Arlović, bivši predsjednik i zastupnik Hrvatskog sabora.

Dodjela nagrade "Franjo Basić" održana je u potpuno popunjenoj dvorani Predstavništva slobodne države Bavarske u Berlinu. Ponajprije je sve nazočne pozdravio Hartmut Koschyk, prošlogodišnji prvonagrađeni ovom nagradom i počasni predsjednik Njemačko-hrvatskog društva.

Nagradu je laureatima predao Daniel Glunčić, predsjednik Njemačko-hrvatskog društva i II. tajnik u Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Njemačkoj. – Velika mi je čast da ste ovaj put odlučili da ovo, posebno priznanje dodijelite mojemu dragom prijatelju, bivšem zastupniku Bundestaga, gospodinu Georgu Pfannensteinu i meni. Ostat će zapamćeno i nikad neće biti zaboravljeno kako su građani Njemačke i njihova država pomogli našim građanima i našoj domovini u teškim vremenima naše bliske prošlosti. Ta solidarnost i pružanje osjećaja nama u Hrvatskoj da nismo sami ostvarivala se preko humanitarnih udruga i drugih organizacija građana. Hrvatska je danas, kao što je znano, na svojem putu pridruživanja Europskoj uniji. Zahvalni smo njemačkim vlastima za sve što su učinili

Nagrađeni Mato Arlović i Georg Pfannenstein u društvu predstavnika Njemačko-hrvatskog društva i uglednih uzvanika

i čine podržavajući nas na tom putu i želji da što prije postanemo članicom EU - rekao je Mato Arlović zahvaljujući i primajući nagradu "Franjo Basić".

Nagrada "Franjo Basić" obradovala je i Georga Pfannensteina. – Već 40 godina poznajem Hrvatsku još od mojih mladenačkih dana i odlazaka na odmor. Godine 1995. je pri Bundestagu osnovana Njemačko-hrvatska grupa čiji sam bio predsjednik. Radili smo na razvijanju i izgradnji nove percepcije o Hrvatskoj. U pogledu Hrvatske uvijek sam bio i ostao optimističan. Hrvatska je, prema mojoj prosudbi, trebala biti članica Europske unije davno prije Bugarske i Rumunjske - rekao je po primitku nagrade Georg Pfannenstein preko čijeg se optimizma i pozitivnog odnosa prema našoj zemlji može uvidjeti kako je dobro imati prijatelje i kako je korisno raditi na razvijanju njemačko-hrvatskih odnosa kroz što se vidi i pozitivna perspektiva udruga poput Njemačko-hrvatskoga društva.

Dodjeli nagrade Franjo Basić nazočili

su brojni Nijemci i Hrvati, primjerice članovi njemačkog Bundestaga, Jochanes Jung i Michael Brandt zatim predstavnici diplomatsko-konzularnih predstavništava RH, predstavnici hrvatskih udruga i društava te članovi Njemačko-hrvatskog društva koji su doputovali iz Bonna.

– Cilj djelovanja društva jest da se stvori ugodna atmosfera, platforma u kojoj ljudi surađuju, šire zajedničke interese, mir, toleranciju; to hoćemo njegovati. Ovo je bio vrlo ugodan događaj i vjerujem da će oni koji su bili ovdje ponijeti vrlo lijep dojam o Hrvatima i Hrvatskoj. Nastojat ćemo da ovaj događaj održimo, produbimo i obogatimo - rekao je zadovoljno na kraju Daniel Glunčić, predsjednik Njemačko-hrvatskog društva Bonn. ■

ENG This year's Franjo Basić Award of the German-Croatian Society of Bonn was presented to George Pfannenstein, a former Member of the German Federal Parliament and its commissioner for Croatia, and to Mato Arlović, a former Croatian MP and Speaker of the House.

Napisala: i snimila **Sonja Breljak**

Pjesmom svjedoči svoju vjeru

Moj prvi nastup u domovini bio je na smotri popularne duhovne glazbe, koja se održala 1992. godine u Koncertnoj dvorani Vatroslava Lisinskog. Tada sam nastupila s pjesmom *Neka svijetla gori*, koju sam napisala zatečena ratnim strahotama koje su se sručile na Hrvatsku

Nastup na ovogodišnjem Bonofestu u Vukovaru

Kantautorica Marijana Zovko, Hrvatica rođena u Njemačkoj, sa svojim duhovnim pjesmama poznata je ne samo hrvatskim vjernicima u Njemačkoj nego i ljubiteljima duhovne glazbe u Hrvatskoj. Javno nastupa od 1992. i otada pjeva na festivalima, misama i duhovnim obnovama, a čest je gost mnogih hrvatskih misija u Njemačkoj. Naša se sugovornica rodila 1972. u gradiću Laupheimu u južnoj Njemačkoj nedaleko od Ulma, gdje i danas živi sa svojom obitelji, mužem Tinkom, podrijetlom iz Konjice, i desetogodišnjim sinom Dominikom. Roditelji su joj se 1970. doselili u Njemačku iz sela Vrbove kraj Nove Gradiške.

“Već kao dijete bila sam povezana s glazbom, posebno crkvenom, u koju sam se zaljubila pjevajući u crkvenome zboru.

Napisao: **Hrvoje Salopek**

U maloj skupini s prijateljicama često sam molila krunicu, te u takvome duhovnom ozračju počela sam uz gitaru skladati i pisati pjesme. Svoje sam skladbe jednom pokazala svećeniku u svojoj župi, a on me je uputio u Hrvatsku, na smotru popularne duhovne glazbe, koja se održala 1992. godine u Koncertnoj dvorani Vatroslava Lisinskog. Tada sam prvi put nastupila u domovini s pjesmom *Neka svijetla gori*, a koju sam napisala zatečena ratnim strahotama koje su se sručile na Hrvatsku”, priča nam Marijana. Treba napomenuti da našu glazbenicu odlično prihvaća i njemačka publika. Najpoznatija Marijanina pjesma na njemačkom, koja se nerijetko čuje na tamošnjim radiopostajama, jest *Du bist mein Weg*.

MOLITVOM LIJEČI BOLEST

Publika na koncertima mlade i vitalne kantautorice i ne može slutiti da od rane mladosti ima ozbiljnih zdravstvenih pro-

blema. “Rođena sam sa srčanom bolešću, zbog koje sam imala operaciju već sa šest godina”, priča nam Marijana i dodaje kako je upravo u tim teškim trenucima osjetila posebnu Božju prisutnost. “Djetinjstvo mi je bilo uistinu lijepo i na meni se nije moglo vidjeti da sam bolesna. Međutim, moje se zdravstveno stanje jako pogoršalo, osobito kad sam 1998. rodila sina Dominika - srce mi je izgubilo snagu, srčani mišić mi je oslabio i stvarao razne teškoće. Više sam ležala nego bila na nogama, osjećala sam se jako loše. Liječnici su razmišljali o tome da me stave na listu čekanja za presadbu srca. Bio je to šok za sve nas, osobito za moju mladu obitelj, roditelje, brata s obitelji i prijatelje”, priča nam o svojim nevoljama Marijana. Kad joj je teško, utjehu nalazi u molitvi. Kaže kako je i njezina majka okupila žene u molitvenu zajednicu kako bi se molile za njeno ozdravljenje. “Nije prošlo mnogo vremena - a ja sam se oporavila! Mogla sam se polako opet dizati i brinuti se o svome djetetu. Svi su se čudili. Osobito liječnici nisu imali objašnjenja

Naslovnica novog CD-a

Sa suprugom Tinkom i sinom Dominikom

za moje medicinsko čudo. Moja je mama znala tajnu, ozarenog bi lica govorila: *Molitva. Ništa drugo – samo molitva.* Sad sam kod kuće. Brinem se za dijete, molim se i, hvala dragom Bogu, dobro sam, premda i dalje nosim srčanu bolest.”

I SIN ODLIČNO GOVORI HRVATSKI

Marijana je tipično gastarbajtersko dijete rođeno u Njemačkoj. Međutim, iznenađuje njezin besprijeekorni hrvatski bez uobičajenoga njemačkog naglaska koji je, u pravilu, prisutan kod druge generacije naših iseljenika. Na tu konstataciju naša sugovornica kaže: “Mnogi Hrvati druge generacije govore vrlo malo ili nikako hrvatski. Hrvatski sam jezik naučila doma od roditelja. Kod kuće smo morali govoriti samo hrvatski. Sjećam se kako sam se s bratom zaključavala u sobu da bismo mogli nesmetano govoriti njemački. Redovito sam putovala u Hrvatsku, za svakih školskih praznika. Tamo sam uvijek imala mnogo prijatelja, od kojih sam često dobivala pisma. Voljela sam i čitati knjige na hrvatskom, iako mi je lakše bilo čitati na njemačkom. Sve mi je to pomoglo u svladavanju hrvatskoga jezika. Kao što su se moji roditelji zalagali da naučim odlično hrvatski, tako se i ja

trudim s našim sinom Dominikom koji također lijepo govori hrvatski.”

Marijana je pohađala vjeronauk koji je u Laupheimu održavala Hrvatska katolička misija iz obližnjeg Ulma. Išla je i na dopunsku nastavu koju su 80-ih godina organizirale jugoslavenske službe. S tim u vezi ispričala nam je zanimljivu zgodu: “U dopunskoj smo školi imali nekog učitelja Crnogorca koji nam je u nastavi nametao ćirilicu. Ne samo to već je tražio da križiće, koje je većina učenika nosila oko vrata, skinemo ako hoćemo sudjelovati u nastavi. Tog sam dana plačući dotrčala kući i sve ispričala roditeljima. Moj se otac vrlo zauzeo oko tog slučaja. Kontaktirao je socijalnog radnika, svećenika i ravnatelja škole. Da paradoks bude veći, u svim učionicama u kojima je održavana dopunska nastava bila su postavljena velika raspela, a naš jugoučitelj od nas je tražio da maknemo svoje križiće!? Nakon intervencije koju je pokrenuo tata, morao je odustati od svojega nebuloznog zahtjeva. Njemačke službe su mu čak htjele dati otkaz. Tad se otac sažalio nad nesretnikom, koji je imao doma i bolesno dijete. Zauzeo se da ga se ne kazni tako drastično. Učitelj na kraju nije ostao bez posla a moj otac je svojim dobrim djelom pokazao kako se kršćanski prašta.”

U PRIPREMI NOVI CD

Danas je Marijana uspješna kantautorica koja se može pohvaliti i s dvama nosačima zvuka *Neka svijetla gori* i *Sretan*

dan, o, Gospode. Kaže da su joj njezini nastupi prelijepo iskustvo, a česti koncerti u Hrvatskoj omogućili su joj da se tješnje poveže s domovinom. Posebno izdvaja koncert održan u Međugorju na samu Novu godinu 2004. u crkvi sv. Jakova, koji je prenosila uživo i radio-postaja ‘Mir’. “Ovo je za mene bio jedan od najljepših događaja jer sam i Gospi Međugorskoj napisala pjesmu. I eto, Gospa me je dovela u Međugorje da joj srce otvorim”, ushićeno će naša sugovornica. Važnim uspjesima u svojoj karijeri smatra nastupe na festivalima duhovne glazbe Uskrsfest u Zagrebu i Bonofestu u Vukovaru. Marljiva umjetnica trenutačno priprema i svoj treći CD pod nazivom *Svjedočenje* koji će izaći sljedeće godine. Kaže da je njezin život postao jedna velika turneja koja je vodi diljem Njemačke obilazeći hrvatske katoličke misije. Na kraju naša sugovornica dodaje: “Na taj način pjesmom svjedočim svoju vjeru i približavam duhovnu pjesmu našem narodu izvan domovine. Nadam se, i Boga molim, da mi se crkve i dalje otvaraju tako da i dalje mogu svojim srcem pjevati na slavu Božju.” ■

ENG Singer-songwriter Marijana Zovko, a Croatian born in Germany, is known for her spiritual songs not only to the faithful in Germany, but also to spiritual music fans in Croatia. She has performed publicly since 1992 and has been appearing at festivals, holy masses and spiritual renewal meetings since then. She is a frequent guest of many Croatian missions in Germany.

S prijateljicama Marijom Husar i Željkom Marinović

TRIDESET I PET MISIJSKIH GODINA U TRAUNREUTU

NJEMAČKA - Hrvatska katolička misija Traunreut u Bavarskoj svečano je u nedjelju 19. listopada proslavila 35. obljetnicu postojanja. Svečano misno slavlje u tom je povodu u punoj crkvi Presvetoga Otkupitelja u Traunreutu predslavio kotorski biskup mons. Ilija Janjić u zajedništvu s voditeljem misije fra Mogomirom Kikićem, bivšim voditeljem misije don Mladenom Mrakovčićem župnikom u Rabu i župnikom u njemačkoj župi u Pallingu fra Ivom Božićem. Toga je dana priređeno i slavlje sakramenata prve pričesti i sv. potvrde. Prvu

pričest primilo je sedmero djece, a sv. potvrdu dvadeset i troje mladih. Mise se na hrvatskom jeziku u misiji, koja ima oko 3 000 vjernika, osim u crkvi Presvetoga Otkupitelja u Traunreutu, služe u Grassau, u Bad Reichenhallu, u Freilassingu te u Burghausenu.

55. OBLJETNICA AMERIČKO-HRVATSKOG RADIOKLUBA MILWAUKEE

SAD - Tradicionalnim godišnjim banketom hrvatska zajednica iz Milwaukeeja 18. listopada svečano je obilježila 55. obljetnicu Američko-hrvatskoga radiokluba. Svake nedjelje Radioklub emitira program na hrvatskom jeziku, a jedan od voditelja, Karlo Milling, na radiju radi više od 30 godina. Program je te večeri vodila Matea Macan, a goste su pozdravili potpredsjednik Radiokluba Ivan Macan i tajnica Kluba Marijana Grošek, koja je pročitala pismo predsjednika Kluba Damira Braovca, Josip Veber kao predsjednik Središnjice pozdravio je sve goste, kao i voditelj Radiokluba Karlo Milling. Fra Pavao Maslač, župnik u hrvatskoj župi Srca Isusova u Milwaukeeju pozdravio je sve prisutne te vodio molitvu. Goste je pozdravila i hrvatska generalna konzulica koja se na kraju mandata u GK RH u Chicagu oprostila od hrvatske zajednice u Milwaukeeju. Na svečanosti se okupilo oko 200 gostiju, a zabavljala ih je grupa "Plavi Jadran" iz Chicaga. Banket Radio kluba najveća je godišnja manifestacija hrvatske zajednice u Milwaukeeju.

JEDANAESTA SMOTRA ZBOROVA DJECE I MLADIH

NJEMAČKA - Jedanaesta smotra zborova djece i mladih iz hrvatskih katoličkih misija (HKM) i zajednica (HKZ) iz Njemačke održana je u subotu 25. listopada u crkvi sv. Antuna Padovanskog u Frankfurtu na Majni, u organizaciji Hrvatskoga dušobrižničkog ureda iz Frankfurta i Hrvatske katoličke misije Frankfurt. Nastupilo je jedanaest zborova: HKM-a München uz pratnju tamburaškog orkestra HKM-a München, zbor HKM-a Mainz, zbor HKM Offenbach; zbor HKZ Esslingen; zbor HKM-a Darmstadt; zbor HKZ Sindelfingen; zbor HKM-a Wiesbaden; HKZ-a Stuttgart Zentrum; zbor HKM-a Rüsselsheim; HKM-a Main-Taunus/Hochtaunus i, na kraju, domaćin zbor HKM-a Frankfurt. Na kraju smotre predstavnicima zborova spomenice i cvijeće uručio je delegat za hrvatsku pastvu u Njemačkoj fra Josip Bebić. Za sve je pripremljen domjenak u prostorijama HKM-a Frankfurt uz nastup skupine "Bon-Ton" iz Offenbacha.

Prva Hrvatska večer u Baaru

U organizaciji Hrvatske katoličke misije Zug, u prepunoj dvorani Waldmannhalle u Baaru, u kojoj se unatoč jesenskim praznicima tijekom cijele priredbe tražilo mjesto više, 11. listopada održana je prva Hrvatska večer. Proslava je započela intoniranjem Lijepe naše i uvodom riječi fra Rade Vukšića. Fra Rade je još jednom naglasio važnost zajedničkih druženja i među-

sobnih dodira između Hrvata na ovim prostorima, te je posebno zahvalio članovima misijskih Vijeća Pfäffikon, Zug, Schwyz i Altdorf na svesrdnoj pomoći u organizaciji ove veličanstvene priredbe. Nakon fra Rade goste su pozdravili Sanja Javor, voditeljica Konzularnog odjela GK u Zürichu, te Stanko Lipnjak, savjetnik u Veleposlanstvu RH u Bernu. U prvom dijelu Večeri nastupio je Tamburaški sastav "Bečari" koji djeluje u sklopu KUD-a Kolovrat iz Luzerna. "Bečarima" su se na pozornici zatim pridružili i plesači KUD-a Kolovrat. Program je nastavljen nastupom KUD-a Posavina Zürich-Baden. U predivnim šarolikim nošnjama KUD Posavina je uz pratnju violine i šargije izveo nekoliko plesova karakterističnih za Hrvate iz Bosanske Posavine. Posebne simpatije publika je uputila najmlađim pripadnicima KUD-a Posavina. U daljnjem nastavku priredbe ponovno su nastupili članovi Kolovrata, ovaj put s pjesmom i plesovima Hrvata iz

Hrvatskog zagorja, a KUD Posavina izveo je splet plesova iz Bosanske Posavine. Nakon folklorša na pozornicu su stali glazbenici iz Bolera, pratećeg sastava Petra Graše. Dolazak Petra Graše na pozornicu digao je na noge i preostali dio gostiju koji su zajedno s Petrom i Bole-rom pjevali i plesali do ranih jutarnjih sati. Fra Rade je najavio kako je ova priredba prva, ali ne i posljednja takve vrste, te da će održavanje Hrvatskih večeri u Hrvatskoj katoličkoj misiji Zug postati tradicija. (Miroslav Belošević, foto: www.hrvati.ch)

HBZ: održan 22. odrasli TAMFEST

Odrasli tamburaški festival Hrvatske bratske zajednice, 22. po redu, održan je početkom studenoga u Nashvillu. Ovo je treći put da je festival HBZ-a održan u ovom znamenitom gradu glazbe i zabave, i u otmenom hotelu "Gaylord Opryland". Na okupu se našlo 19 tamburaških i folklornih skupina iz 19 gradova SAD-a i Kanade.

TAMFEST ima svoju dugu povijest. Sve je započelo godine 1987. u Pittsburghu, sjedištu Glavne uprave HBZ-a. Na svojem dugom putu posjetio je mnoge hrvatske naseobine i osvežio korijene hrvatske kulturne baštine te ponosno promovirao naše kulturno blago. To su i glavne niti ove kulturne manifestacije - razvijanje, promoviranje i čuvanje naše baštine. Okuplja i daje prigodu mnogim talentiranim glazbenicima, pjevačima i plesačima da pokažu i usavrše svoje umijeće. Potreba je niknula i spoznajom da Omladinski TAMFEST okuplja i školuje mladež do 19. godina života, a potom im je, da se ti mladi ljudi ne "izgube" i ne

otuđe, pružena prigoda daljnjeg usavršavanja i nastupa na pozornicama. No, uz spomenuto, TAMFEST je sa svojom odličnom organizacijom i uzoritošću privukao pozornost mnogih novih doseljenika koji su se rado pridružili bratskoj i "matičnoj kulturnoj kući", postojećim zborovima ili pridodali nove.

Na pozornici hotela, u Predsjedničkoj dvorani, nastupilo je 11 tamburaških i folklornih društava. Publici su predstavljene originalne narodne nošnje te bezbroj kola, pjesama i pučkih sadržaja. Izvedeno je i nekoliko najnovijih tamburaških skladbi. Mnogobrojna publika, a posebno domaća - mlade hrvatske naseobine iz Nashvillea - jednostavno je uživala u praćenju festivalske priredbe koju je uspješno vodio tajnik Zajednice Edward Pezo. Izraz oduševljenja dao je u svojem govoru i predsjednik HBZ-a Bernard Luketich. Spomenuo je da je ovo, uz ostalo, obiteljski skup prve, druge i treće generacije Hrvata u Americi. Taj je skup obitelji i glavna misija Zajednice

putem koje se druži naš narod, veseli se i upućuje na zajedništvo da se širi bogata hrvatska baština i običaji naših djedova i pradjedova, istaknuo je predsjednik Luketich. (Franjo Bertović)

JOZO BRKIĆ IZ AUSTRALIJE U POSJETU HMI-u

ZAGREB - Ugledni predstavnik hrvatske zajednice iz australskog New South Welsa posjetio je 23. listopada Hrvatsku maticu iseljenika. Jozo Brkić iz Sydneya trenutačno obnaša dužnost glasnogovornika Ujedinjenih hrvatskih klubova NSW-a koji okupljaju najznačajnije hrvatske kulturne i sportske udruge u tom dijelu Australije. Poznato je kako je Brkić hrvatsku zajednicu toga dijela Australije zadužio i iznimnom ulogom u promicanju hrvatske kulture i športa te organizacijom mnogobrojnih aktivnosti važnih za kulturni, sportski i društveni život tamošnjih Hrvata. U Hrvatskoj matici iseljenika Jozo Brkić se susreo s ravnateljicom Danirom Bilić s kojom je razgovarao o budućoj suradnji Matice s hrvatskim udrugama u NSW-u.

15. ROĐENDAN HFS-A ZVONIMIR

AUSTRALIJA - Početkom listopada u velikoj dvorani Hrvatskoga katoličkoga centra Duha Svetoga u Keysboroughu sve je bilo u znaku folklor. Stotinjak folklorista iz raznih krajeva Melbournea skupilo se da proslavi 15. rođendan HFS "Zvonimir" - 15. godina nastupanja i plesanja pod imenom hrvatskoga kralja Zvonimira - iako je skupina mnogo starija, što je i naglasio vlč. Ivica Zlatunić u svojem pozdravnom govoru na početku programa. U folklornome dijelu programa nakon male skupine "Zvonimira" predstavili su se gosti HFS-a "Mladi Hrvati Clifton Hilla" sletom kola iz Slavonije, a HFS "Antun Mihanović" iz Fawknera kolima iz Podravine, dok je mlada grupa, "Hrvatske zore" iz Sunshinea nastupila s koreografijom "Mi smo djeca vesela". Folklorni dio programa dovršila je velika skupina "Zvonimira" s koreografijom "Podravske svatove". Nakon toga, svi su zaplesali i zabavljali se uz zvuke glazbene grupe "Vruće igre".

KAREN OREMUŠ IZLAGALA U VINKOVcima

VINKOVCI - U Galeriji likovnih umjetnosti Slavko Kopač 16. listopada otvorena je izložba pod nazivom *Dekonstrukcija/Rekonstrukcija*, na kojoj je kanadska umjetnica hrvatskog podrijetla Karen Oremuš izložila rukotvorine, uspomene, osobnu arheologiju i obnovu. Organizatori su izložbe Hrvatska matica iseljenika i Gradski muzej Vinkovci. Budući da nije mogla osobno biti na izložbi, autorica je poslala pismo u kojemu zahvaljuje svima koji su joj pomogli u pripremi ove izložbe. Autorica putem svojih umjetničkih djela izražava aspekte nepredvidivosti i krhkosti života kroz osobnu i univerzalnu perspektivu. O autorici i radovima govorili su povjesničar umjetnosti Ivica Belamarić i akademski slikar Stjepan Jozić, ravnatelj GMV-a, a izložbu je otvorio Silvio Jergović, voditelj podružnice HMI-a Vukovar.

Ljubav dviju domovina

Barbara je za hrvatsku zajednicu u Adelaidei darovala, kako kaže, mnogo slobodnog vremena. Aktivna je članica Hrvatske žene "Katarina Zrinski", Prijatelja hrvatske književnosti "Zlatno slovo", KUD-a "Hrvatski pleter"...

"**S**pisateljica Barbara Pribanić-Junković spada u red neprofesionalnih zaljubljenika u riječ kao mogući ambijent, gdje čuva uspomene na staru domovinu, ali istovremeno s ljubavlju i poštovanjem prihvaća novu australsku sredinu koja joj je pružila utočište." Riječi su to iz pogovora koji je napisala Nevenka Nekić za knjigu *Ljubav dviju domovina* spomenute autorice. Riječ je o drugoj knjizi ove Hrvatice iz Australije koja je nedavno boravila u Hrvatskoj. Tijekom svoga boravka sa svojim suprugom Slavomiroom posjetila je i Maticu.

Barbara Pribanić, udana Junković, rođena je 1936. u selu Skradniku, u ogulinskome kraju. Odrasta u velikoj obitelji s jedanaestero braće i sestara. Nakon Drugoga svjetskog rata trpe represiju komunističkih vlasti jer je Barbarin brat, koji je bio vojnik NDH, prebjegao u inozemstvo. Kao 18-godišnjakinja na zaručnikov nagovor bježi 1954. iz Jugoslavije. Mladi emigranti dospijevaju u izbjeglički logor u Trstu, gdje se uskoro i vjenčaju. U logoru su australske organizacije nudile povoljne uvjete mladim ljudima za odlazak u Australiju. Tek vjenčani braćni par prihvaća ponudu i odlazi u tu daleku stranu zemlju.

HRANILA TRITISUĆE DOSELJENIKA

"Preko Sydenya dospjeli smo konačno u Adelaide, gdje su nas smjestili u veliki logor za prihvrat doseljenika Commonwealth Hostel Pennington. Tada nisam niti slutila da ću u tom nepreglednom moru limenih baraka ostati još dugi niz godina. Naime, tamo sam poslije našla posao. Od pomoćne radnice u kuhinji postala sam šefica menze koja je hranila oko tri tisuće korisnika", priča nam Barbara i nastavlja: "Moji prvi dojmovi nakon dolaska bili su

Prigodom posjeta Matici sa suprugom Slavkom Junkovićem

dvojaki. S jedne strane sam se primjerice divila velikoj količini hrane - pogotovo mesa, a, s druge, hrana je za nas bila neukusna - spremala se uglavnom na ovčjem loju."

Uskoro po dolasku rodio se sin Bruno, a 1963. i kći Anita. Suprug je ponajviše bio odsutan radeći u rudniku zlata u Nobles Nobu (Northern Territory). Rijetko se javljao kući. Duge godine odvojenog života i sve veća otuđenost dovela je naposljetku do rastave.

SAMOHRANA MAJKA

Mlada samohrana majka sama podiže dvoje djece. "Iako sam brzo naučila engleski s djecom sam uvijek razgovarala hrvatski. To se tada mnogima u Australiji nije sviđalo", govori Barbara. S tim u vezi ispričala nam je zanimljivo osobno iskustvo: "Učiteljice su nama 'neengleskim' roditeljima htjele nametnuti da s djecom razgovaramo isključivo engleski. Ja sam se usprotivila. Rekla sam im na roditeljskom sastanku da želim da moja djeca znaju dva jezika, te da su dvojezična dje-

Sa sinom Brunom i kćerkom Anitom, snimljeno u stanu u adelaidskoj četvrti Quenstown sredinom 70-ih

Na promociji knjige u Ogulinu s Nikolinom Luketić i članovima KUD-a Klek

Na promociji knjige u Adelaidei s prof. Karmen Petrić, vlč. Lukom Pranjićem i dr. Anđelkom Tomasovićem

ca, u pravilu, inteligentnija i bolji učenici. Predložila sam da učiteljice usporede ocjene jednojezične i dvojezične djece pa će vidjeti razliku. Nakon više mjeseci, kad sam već i zaboravila na svoj prijedlog, javila mi se dotična učiteljica, rekavši: – Znate, imali ste pravo. – Ja nisam imala pojma o čemu žena govori. Na moj upit rekla je: Pa znate već, ono s dvojezičnom djecom. Provjerili smo, ti učenici zaista imaju znatno bolji prosjek ocjena. – Eto, tako smo se nekad borili s asimilacijom. Danas je stanje u Australiji posve drukčije. Danas se, hvala Bogu, na sve strane podupiru razne etničke zajednice.”

Barbara je aktivna i u hrvatskoj zajednici Adelaide od njezinih početaka. “Godine 1962. kupljena je zgrada u četvrti Brompton u kojoj smo uredili Hrvatski dom. Tada nas je bilo oko 150 članova. Kad je Dom postao premalen, počelo se razmišljati o gradnji novog, koji je sagrađen 1980. Uz taj Dom, u Adelaidei imamo i Hrvatski športski centar u State Sports Parku”, priča nam Barbara zanimljivosti iz prošlih vremena adelaidske hrvatske zajednice, koja danas ima oko osam tisuća Hrvata. Barbara je za hrvatsku zajednicu darovala, kako kaže, mnogo slobodnog vremena. Aktivna je članica Hrvatske žene “Katarina Zrinski”, Prijatelja hrvatske književnosti “Zlatno slovo”, KUD-a “Hrvatski pleter”. Kao vrsna domaćica i kuharica, posebno je cijenjena kao odlična organizatorica raznih domjenaka i prijmova.

PISANJE – DUŠEVNA TERAPIJA

Iz nostalgije prema voljenoj domovini i svojim najmilijima počinje 1975. pisati. Piše duhovne, ljubavne, rodoljubne i dječje pjesme. Rado piše o događanjima u hrvatskoj zajednici, o gradu Adelaidei, o Australiji... U tom dragocjenom hobiju pronalazi i utjehu za ratne i poratne traume koje nisu posve zacijeljele. “Kao dijete svašta sam vidjela i proživjela, zajedno sa svojim roditeljima, braćom i sestrama, kao i kasnije u školi. Pisanjem o raznim životnim događajima ostvarujem najbolju duševnu terapiju. Ona mi znači utjehu i užitek”, govori nadahnuto Barbara. Godine 1981. udaje se za australskog Zagrepčanina Slavomira Junkovića. S njim 1989. prvi put nakon dugih 35 godina izbjavanja kreće u posjet voljenoj domovini. “Neopisivi dojmovi s tog posjeta, susret s rodnim krajem i s rodbinom dali su mi bezbroj inspiracija za nove pjesme,” kaže Barbara koja je i 2001. posjetila Hrvatsku i dodaje: “Svaki put kad dođemo, vidimo kako se stanje u Hrvatskoj poboljšava. Tomu se posebno radujemo.”

Prvu knjigu, zbirku pjesama pod nazivom Koracima života, objavila je 2001. godine. Tijekom svog nedavnog boravka u Hrvatskoj Barbara je svoju novu knjigu Ljubav dviju domovina predstavila u Ogulinu. “Posebno mi je drago da sam knjigu mogla predstaviti u svojem starom zavičaju. Predstavljanje je bilo odlično organizirano”, kazala je zadovoljno i dodala kako je 50 knjiga donirala za

župu sv. Josipa u Josipdolu, a dodatnih 50 za obnovu kapelice u rodnom selu Skradniku. U razgovoru za Maticu, koji je obavljen samo nekoliko dana prije odlaska na daleki put u Barbarinu drugu domovinu Australiju, rekla je: “Rastanak je uvijek bolan. Ljudi nas pitaju zašto ne dolazimo češće. Ali, morate znati da su putni troškovi vrlo visoki. Ja sam već tri godine umirovljenica, a australske mirovine nisu osobito velike. Međutim, imam svoje pjesme koje me tješe i vesele i tamo na drugom kraju svijeta u iščekivanju ponovnog susreta s Lijepom našom.” ■

ENG Writer Barbara Pribanić Junković out of Australia's Adelaide was in Croatia recently. She was in Ogulin to promote *Ljubav dviju domovina / Love Of Two Homelands*, her second collection of poems.

S rodbinom u Skradniku prigodom prvog posjeta domovini 1989. godine

Odvojiti bitno od nebitnog

Od riznice do elektroničkog vodiča stogodišnji je put čuvanja dokumenata, osluškivanja potreba korisnika, praćenje tehnologije i unapređenje struke

Prof. Darko Rubčić, ravnatelj Državnog arhiva u Zagrebu

P oželjeli ste saznati više o sebi, o baki, djedu i pradjedu, a i povijest rodne kuće nije nezanimljiva. I nacionalizacija je zanimljiva, ključna mjesta iz kojih je razvidna. Možda i povijest medicine, podaci su važni za vaš znanstveni rad. Obraćate se arhivu, vaša znatiželja ovisi o njihovom odgovoru, hrvatski arhivisti tvrde kako upravo žive prijelomni trenutak struke, usko povezan i s vašom znatiželjom. Trenutak nazivaju promjenom paradigme. Jasno, to je proces koji će još dugo trajati, no sada mu se znaju i čvrsti obrisi, forma i sadržaj. Paradigma znanja upravo nasljeđuje paradigmu informacija, identitet arhivista prerasta u informacijsko-dokumentarističku struku, u novo zvanje. Arhivar je davno prestao biti tek čuvar riznice postavši stručnjak

za informacije. Sada, originalnom obradom informacija, povezivanjem nespojivog ili otkrivanjem očekivanog na neočekivanim mjestima, informaciju pretvara u novo zvanje.

Državni arhiv u Zagrebu (DAZ) u tome prednjači u Hrvatskoj, a da složeni proces pretvorbe nije nimalo teško razumjeti, svjedoči "Vodič kroz fondove i zbirke Državnog arhiva u Zagrebu", knjiga s više od tisuću stranica i s 15 vrsta podataka arhivskoga gradiva. Čini ga 1 131 fond i 17 zbirki DAZ-a. Projektu koji je nastajao više od tri godine "Tematsko kazalo" je ključ razumijevanja, prava zlatna knjiga. Dvostruku promociju doživljava u krugu autora, suradnika i gostiju DAZ-a te na međunarodnom sajmu knjiga i učila Interliber. Knjige su zaintrigirale domaće stručnjake i zemlje oko nas i mogle bi postati stručni best-seller, uspješnica kojom će se izbjeći muko-

trpnost tuđeg iskustva. DAZ je iznjedrio izuzetno vrijedan projekt uz svoj redovni, svakodnevni posao, što je pravi pothvat i treba ga samo prenijeti u svoje, europske arhive.

Profesor Darko Rubčić, ravnatelj DAZ-a, idejni začetnik projekta i urednik vodiča skromno tvrdi kako je riječ o obavijesnom pomagalu koje bi trebalo svima olakšati posao.

— Dovoljno je u "Tematskom kazalu" potražiti temu, npr. nacionalizacija, i odmah ćete biti upućeni na nekoliko, možda desetak fondova u kojima je skriven dio odgovora na vaše pitanje. Ne ovisite više ni o razgovoru s našim djelatnicima, što dosad nije bilo moguće, najviše zbog same razdvojenosti fondova, ali i gomile informacija kojima su prekriveni, svaki od njih. Informaciju ste morali dugo tražiti pa je ovo potpuno novo oruđe – i korisniku i struci.

Zbog čega je cijeli projekt važan i za standardizaciju struke, u čemu prednjačite i u Europi?

— Svi slični vodiči imaju četiri, pet, najviše šest elemenata. Mi smo izradili čak petnaest elemenata opisa arhivskoga gradiva. Svi su usklađeni s međunarodnom normom, s europskim i svjetskim standardom.

Nisu li i širi od svjetskoga standarda?

— Ako i jesu, onda je to najviše zbog posljednjeg, petnaestog elementa – valorizacije fonda ili zbirke. Pruža uvid u vrijednost informacije za određena zvanja, za određene profesije koje bi se njima mogle baviti, odgovara i na temeljno pitanje zašto su fond ili zbirka značajni, koga bi mogli zanimati. Taj, petnaesti element zapravo je recenzija dalekosežnih posljedica.

Mijenjate li time i povijesno znanje, utječete li na njega?

— Srediti i obraditi arhivsko gradi-

vo u fondove i zbirke znači, istodobno, proizvoditi i određene informacije za istraživače povijesti. O našoj vještini stvaranja takvih informacija ovise i rezultati, nove informacije, novo znanje. To je trend svjetske arhivistike, mi ga samo slijedimo, arhivistika postaje multidisciplinarna znanost. Naš Zakon o pravu na pristup informacijama naše je oružje: udar javnosti na našu struku. Dio ljudi koji čuvaju izvore informacija još ne zna što to doista znači. Riječju: mi smo sluge ovog naroda. Doslovno. Sada je to osnaženo i zakonom.

Kako mi možete pomoći, a trebam podatke, dokaz, svjedodžbu, dokument? Živim u Zagrebu, možda i u Sydneyu ili u Madridu?

— Naša mrežna stranica www.daz.hr uvid je u fondove i zbirke, a naš *online vodič* je na adresi www.daz.hr/vodic. To znači da sve možete pregledati iz svoga doma, iz svoga stana. Zahtjev za informaciju upućujete elektroničkom poštom na adresu info@daz.hr, a sve to možete zatražiti i klasičnim, pismenim putem. Mi ćemo vrlo brzo poslati odgovor, najčešće već istog dana.

Faza pisanja i dopisivanja zamijenjena je elektroničkom. Koja je sljedeća?

— Tek predstoji naknadno vrednovanje građe, suradnja sa stručnjacima, odluke o tome koliko nam dugo neki dokument treba, hoćemo li ga čuvati ili izlučiti, uništiti. Danas je, samo u Grad-

Svaka isprava ima svoju priču

“Kazalo je već je postavljeno na internetu, aplikacija *open source* u skladu je s opredjeljenjem EU”, kaže prof. Branka Molnar, autorica ‘Tematskog kazala’. Govori kako, iako stalno ulaže u znanje i slijedi sve svjetske standarde struke, nema dobre uvjete rada. Osim u Opatičkoj 29, spremište mu je na drugom kraju grada. Njegov najstariji dokument – Zlatna bula kojom ugarsko-hrvatski kralj Bela IV. osniva 1242. slobodni kraljevski grad Zagreb – čuva trezor Hrvatskog državnog arhiva. DAZ čuva darovnicu Bele IV. iz 1258. Svaka isprava čuvarica je vremena i ima svoju priču. Da bismo je saznali stoljećima kasnije, dovoljno je u osobno računalo unijeti elektroničku adresu i ostvariti *online* pristup povijesti. Priča o DAZ-u neodoljivo podsjeća na našu priču o sportu, na vrhunске rezultate ostvarene u teškim uvjetima. Kad svjetska arhivistika usvoji proširene standarde struke čiji je autor naš DAZ, bit ćemo ponosni što smo i arhivistiku obilježili svojim doprinosom. S pravom.

skom poglavarstvu grada Zagreba, oko 17 kilometara dokumentacije, niz dokumenata poredanih odavde do Zaprešića. Ako čuvate sve, ne čuvate ništa. Moramo čuvati samo ono što je vrijedno. Vodič i Tematsko kazalo čine oruđe koje će prepoznati što treba ostati kao kulturno dobro, pisana baština. Pomagala poput ovih knjiga približavaju nam i vrijeme kada će u ministarstvima i poglavarstvima raditi visokoobrazovani koji su spoznali osnove arhivistike da bi znali zaštititi dokumentaciju, preuzeti je u pismohranu i u sređenom stanju predati je arhivu kako bi se arhivisti bavili složenijim poslom – znanstvenom obradom, opisom, objavljivanjem. Dokument valja znati zaštititi već u trenutku kada nastaje.

Jeste li zadovoljni komunikacijom s iseljeništvom?

— Nisam, jer su nam put do njega nam krčili drugi, ne uvijek uspješno. Nismo im pružili dovoljno in-

Zlatna bula

formacija, barem ne onoliko koliko smo mogli. Sada smo sami stvorili oruđe, mogućnost izravne veze s njihovim domom. Trebaju iskoristiti našu povlasticu što smo na izvoru, što smo ga vidjeli i znamo što je u njemu, a znamo i tko bi mogao biti njegov korisnik, potaknuti i druge na njegovo istraživanje. Stavljanjem na internet i slobodnim pretraživanjem web stranica arhivistika se mijenja – mijenja se i zatečeno stanje.

Digitalizacija, kao nova paradigma, presudit će elektroničkom gradivu kao što je upravo ova presudila pisanom. Što će tada arhiv čuvati kao original – papir, tekst na računalo, disk? Kolika je trajnost tako pohranjene građe?

— Odgovore još nitko ne zna, konvencionalna pravila ne vrijede, zakonodavac još šuti, nema ni novca za takav pothvat. Do tada, do tih, novih vremena, koristimo se pravom na znatiželju, a nove knjige DAZ-a doista je potiču. Upustiti se u reviziju vlastite građe, odvojiti bitno od nebitnog, preuzimanje je nove odgovornosti za memoriju, iako odgovornost prema pamćenju jedne regije i jednoga grada postoji oduvijek, još od osnutka 1907. godine, kada je današnji DAZ utemeljilo Gradsko poglavarstvo, kao i muzej i knjižnice, na prijedlog Braće hrvatskog zmaja, za gradonačelnika Milana Amruša. ■

ENG A Guide to the Funds and Collections of the National Archives in Zagreb and the Topical Index are new books that allow Croatian and European archive research to take a new approach to evaluating the importance and significance of preserved works. We spoke to the chief editor, Professor Darko Rubčić.

Vodič kroz fondove i zbirke Državnog arhiva u Zagrebu s više od tisuću stranica i s 15 vrsta podataka arhivskoga gradiva

Jedna mala svijeća

U Njemačkoj smo se isto tako sjećali naših pokojnika. Bio je to obred koji smo sami oblikovali. Poslije podne smo upalili svijeću i u njezinoj svjetlosti u razgovoru obišli sve pokojnike

Blagdan Svih svetih je. Posjećujemo grobove. U međuvremenu ih je mnogo. Na mnogim grobljima, u mnogo država. Ne mogu sve obići. Nikada nisam niti mogao. Svedeno, pronašao sam način da se prisjetim mrtvih, nestalih, svih onih koje sam na svom životnom putu sreo, a koji nisu više fizički prisutni. Moji su roditelji pokopani na groblju Svetoga Bartola u Bartolovcima. Nedaleko od kuće u kojoj smo živjeli, pokopana su njihova tijela, duše su na nebu, a duh je još uvijek kod nas. U selu se govori: Svi ćemo mi k Svetom Bartolu ili Otišao je on k Svetom Bartolu...

"BOŽE, PA KAD JE ON UMRO?"

Ovo seosko groblje, koje postoji vrlo dugo, postalo je pretijesno. Njegov nagli rast nije bio predviđen. Sve se očekivalo - rast nacionalnog dohotka, rast industrije, rast poljoprivrede..., a raslo je samo groblje. U oslobođenoj se državi pokušava uvesti reda, pa i na groblju Svetog Bartola, ali to teško polazi za rukom. Navike običaji, razumljiva želja da budeš pokopan pokraj najbližih..., sve to otežava uvođenje nekog reda. Grobne su parcele preblizu jedna drugoj, prilaza njima nema, pa su posjetitelji prisiljeni gaziti po tuđim grobovima da bi stigli do groba svojih najmilijih. Novo je groblje planirano, ali ovakvo će stanje potrajati još dugo.

Da bismo došli do grobova svojih, moramo proći pokraj bezbroja drugih grobova. Među njima je mnogo znanih. Bože, pa kad je on umro? Bio je otprilike mojih godina. Vidi, imao je troje djece! A spomenik podiže supruga Vera. Ona je rodom iz Slobodnice, sestra onog Adama što je radio u Socijalnom... Ma znaš Adama, on je živio u Brodu..., a žena mu radila u "Vesni". Kako ne znaš? I tako od groba do groba.

Piše: **Emil Cipar**, Snimke: **HINA**

Ima i grobova, mnogo grobova, kod kojih moraš pitati zašto?. To su sve mladi ljudi, većinom između 20 i 30 godina. Hrvatski branitelji. Roditelje im poznajem i nikada ne mogu naći pravu riječ, koju bi im uputio. Iskrena sućut - nije mi dovoljno. To se kaže svakomu. Ali, što reći roditelju, koji stoji nad grobom svojega sina, umjesto da to bude obratno. A njegov je sin poginuo i za mene. Što inače možeš učiniti, pitam se. Možda, na neki način, oteti zaboravu, uvijek govoriti

sebi i drugima da njihova smrt nije bila uzaludna.

Još jedna skupina grobova privlači moju pažnju. Isto tako, naglo prekinuti mladi životi. No, ovaj put, stradali su u prometnim nesrećama. Broj njihovih grobova isto je tako znatan. Zbog nečije-ga pijanstva, nepoštovanja tuđega prava na život..., leže tu nijemi svjedoci i glasno optužuju sve nas. Na neki način svi smo krivi za njihovu preranu smrt. Nismo dovoljno glasno rekli NE divljanju na našim

cestama. Smrt se osilila, postala je drska, odavno je njezin simbol prestao biti skelet s kosom, sada je to čaša, brzina, imponiranje konjskim snagama, kada već nemamo osobnih osobina. A mi to šuteći prihvaćamo, negodujemo, pokapamo...

ROBLJE JE GROBLJE

U Njemačkoj smo se isto sjećali svojih pokojnika. Bio je to obred koji smo sami oblikovali. Dan Svih svetih bio je blagdan. Poslije podne smo upalili svijeću i u nenoj svjetlosti obišli u razgovoru sve pokojnike. Nekako mi to nije bilo dovoljno, ali što učiniti kada u blizini nije bilo grobova naših dragih. Pomislio sam - groblje je groblje.

U Njemačkoj je mnogo groblja na kojima su pokopane znane i neznane žrtve raznih ratova. Ta se groblja uredno održavaju i stoje tu kao nijemi spomenici besmislenosti ratova. Kao opomena. Često sam ih obilazio, ali nikada nisam vidio drugih posjetitelja. Mislim da je to bilo 1975., kada sam prvi put odlučio na jednom od tih groblja odati počast svojim pokojnicima. Bio je tipičan jesenski dan, maglovit i hladan. Na ulasku na groblje mali je paviljon. Tu sam kanio upaliti svijeću. No, ovaj put nisam bio sam. Tu je bio i Günther, moj kolega s posla, koji je došao s istom nakanom. Začudilo me to s obzirom na to da je tu rođen i da na jednom od obližnjih groblja sigurno leže njegovi pokojni, gdje može položiti cvijeće, upaliti svijeću...

Ovdje dolazim svake godine. Otac mi je poginuo u Drugome svjetskom ratu kod Staljingrada. Nisu ga stigli pokopati, nije bilo vremena. Sigurno je poslije pokopan na jednome od ovakvih groblja, bar ja vjerujem u to. Nisam ga upoznao, niti sam ga ikada vidio. Djed mi je poginuo u Prvome svjetskom ratu, u Francuskoj... Opet ista priča. Ne znam gdje mu je grob, a moj ga otac isto tako nije upoznao. Zato dolazim svake godine ovamo, upalim svijeću, zahvalim Bogu za to što sam ja svoga sina vidio, doživio... I tko zna, možda u ovome času, negdje u Francuskoj, u Rusiji... netko, na groblju na kojemu su moj otac ili djed, pali svijeću. Netko poput mene. Možda su kosti njegova oca ili djeda baš ovdje, na ovome groblju. Eto, sad sam ti ispričao priču koju ne pričam baš rado. Naša povijest i nije baš tako slavna. Ostalo je mnogo grobova iza nas. Grobova na koji-

ma nema tko upaliti svijeću, u povjerenju će Günther.

Od tada je prošlo mnogo godina, ali taj je susret ostavio trag. Svijeća koju palim za svoje pokojnike gori i za Güntherova oca i djeda. I ne samo za njih nego i za sve one, koji su, odlukom neke više sile, pokopani negdje gdje se za njihove grobove ne zna. Mnogo je takvih grobova po svijetu.

Groblje svetoga Bartola u Bartolovcima je puno. Na blagdan Svih svetih mnogo je živosti. Posjećuju se grobovi, susreće rodbina, poznanici, prijatelji... Tako je na većini groblja. Ali ima mnogo grobova koje nitko ne posjećuje, na kojima ne stoje imena, ne gori svijeća. Moja svijeća gori i za njih. Ne znam da li i moja skromna molitva, naivno sročena, dodiruje njihove duše, ali ja vjerujem u to.

Mislio sam da o ovome nikada neću pisati. To više što je Günther rekao da svoju priču nerado priča. Ali mislim da

ga nisam izdao. Sigurno je da je i njegova želja da se svatko pokopa kod svojih najbližih. Pišem o životu, o njegovim dobrim i lošim stranama, o radostima, veselju, žalostima... Ali, ovu priču, jednostavno ne mogu prešutjeti. Niti mi je to želja. Smrt je isto tako dio života, kao i sve drugo. Ako sam ipak pogriješio, Güntheru, oprosti mi!

JEDNA MALA SVIJEĆA

Čitavo vrijeme boravka u Njemačkoj pratila me Preradovićeva pjesma "Putnik". Ja sam je odbijao, tjerao od sebe..., ali dubinu i značenje njenih stihova nisam mogao negirati. Često sam pomislio na neki stih iz nje, ali nisam ga izustio naglas. Realnost je ipak bila nešto drukčija, živimo u drugome vremenu..., više se to ne može primijeniti. Cijenim Preradovića, posjećivao sam i njegov grob na Mirogoju. Hoćeš-nećeš od njega ne možeš pobjeći. Na pjesnikovu je grobu spomenik na kojemu su zadnji stihovi spomenute pjesme: U tvom polju daj mu groba. Tvojim cviećem grob mu kiti. Stihovi napisani u neakvome pjesničkom zanosu, u neakvom stanju patnje, tjeskobe..., ne znam, ali znam da su mi dirnuli dušu. Dugo vremena nisam imao domovinu, nisam niti znao što je to domovina. Kada sam to shvatio i kada sam se odlučio za nju, prihvatili smo se obostrano. Od domovine ne tražim ništa više. Već mi je dala previše, ne znam jesam li toga dostojan. Ipak, ostalo je još ono što piše na pjesnikovu grobu. To bih još želio. Za sebe i za sve ostale. I to je utkano u moju molitvu.

Dok ovo pišem, svijeća još uvijek gori. Njezin mali plamičak grije dušu. I ne samo moju već dodiruje duše svih onih na koje u ovome času mislim. Jedna mala svijeća. ■

“Ponosan sam na svoju djecu”

Od 2005. naovamo dolazim u Hrvatsku svake godine. U planu je, barem kad je riječ o meni, i povratak za stalno. Za sada, dok ne uredim kuću u Visu, stanujem kod rodbine

Davor Ivičević u Australiji
je izučio za autolimara

Kad razgovarate s nekim koji je dugi niz godina u inozemstvu, uvijek je glavno pitanje – zašto ste otišli? Na to pitanje Davor Ivičević, naš iseljenik iz Perth-a kojega ovdje predstavljamo, kaže: - U Australiju sam iz rodnoga Visa otišao godine 1966., sa samo 16 godina, i to zato što je moja obitelj mislila, s pravom, da nas tamo čekaju bolje mogućnosti za život. Sa mnom su na put krenuli roditelji i brat. U početku nam je bilo najteže jer nismo znali jezik. Mučili smo se, naravno učili, i poslije je sve bilo lakše... Tata je radio u tramvajima, a majka u tvornici torbi.

Doznajemo od Davora Ivičevića da je vrlo brzo izučio za autolimara i našao posao. - Godine su otišle kao vjetar. Oženio sam se, rađala su se djeca... mislio sam već davno doći u rodni kraj, ali nisam htio da me ne bi uzeli u jugoslavenšku vojsku. Nisam se slagao s ondašnjim političkim sistemom. Sada češće dolazim ovamo, jer je uspostava hrvatske države za mene bila veliki događaj. Od 2005. naovamo dolazim u Hrvatsku svake godine. U planu je, barem kad je riječ o meni, i povratak za stalno. Za sada, dok ne uredim kuću, stanujem kod rodbine. To su moji rođaci Josip i Dinko Ivičević-

Bakulić kojima sam zahvalan na velikoj dobroti i velikom gostoprimstvu, kaže Davor.

Zatim nastavlja napominjući kako je u nas more slanije nego igdje na svijetu, kako je sunce ljepše, pa se nigdje čovjek ne može tako dobro odmoriti kao u Hrvatskoj, u Visu posebno. Kaže da je sva četiri sina prvi put 1996. godine poveo sa sobom te ističe: - Žarko sam želio pokazati im gdje im se otac rodio, da vide kakva je Hrvatska. Vodio sam ih na otoke i u Dubrovnik, Pulu, Zagreb, Rijeku i na kraju na Vis. Naš sugovornik ističe da je sinove naučio voljeti Hrvatsku. Pa zajedno s njima često odlazi u hrvatsku crkvu *San Mary*. Tamo postoji, naravno, i *Hrvatski klub* u kojem se petkom priprema večera. Saznajemo od Ivičevića da djeca vole ta druženja s Hrvatima, iako je njihova majka Australka. Uostalom, kaže nam Davor, tamo se priprema dobra hrana, posebno riba.

Ponosni otac četvorice sinova (to su, redom, Franjo, Felix, Dane i Trent) Davor ipak najviše priča o sinu koji je teškom mukom i velikom voljom postao

Dane Ivičević:
Valja zapamtiti
ovoga mladića
koji postiže
velike uspjehe u
body buildingu

Davor sa sinovima i s rođacima Dinkom i Josipom pred njihovom kućom u Visu

više nego uspješni sportaš – prvak svijeta u bodibildingu! Priča nam o tome kako je Dane odmalena volio sport, pa je tako najprije igrao australski nogomet. Poslije je počeo s bodibildinom i uspio. Već sa 17 godina postiže prve velike uspjehe.

Uspjehe svojeg sina naš sugovornik objašnjava ovako: - Dane je bio i ostao uporan. I tvrdio 'Sve što hoću, to i napravim'. Druge je iznenadio, ali ne i sebe. On je rođeni pobjednik i ima dar od Boga! Zna da je konkurencija velika i da se mora mnogo truditi da bi bio i ostao najbolji na svijetu. Trenira mnogo, ali mu ništa nije teško. U dvorani u kojoj trenira na zidu se nalazi njegovo ime, kao pobjednika, ali on ostaje skroman.

Ponosan je Davor Ivičević i na ostalu svoju djecu: jedan se bavi građevinom, drugi je ličilac, a treći sportski trener. Sretan je što će sljedeće godine iz Australije na put do Hrvatske i Visa ponovno njegov sin, svjetski prvak, ali i njegov mlađi brat s djevojkom i prijateljem. I Davor će, naravno, opet biti tu, u Hrvatskoj, zadovoljan što se vraća doma, jer godine idu kao vjetar, a na Visu je najljepše. ■

ENG Davor Ivičević, a Croatian emigrant now living in Perth left for Australia in 1966 at the young age of 16. The proud father of world bodybuilding champ Dane, he has made frequent visits to Croatia of late.

Velikim piknikom kanadski 'Zajedničari' obilježili obljetnicu

Povećan broj članova u Kanadi naveo je godine 1973. čelništvo HBZ-a na inicijativu da se osnuje Ontarijska Federacija odsjeka HBZ-a. Prvi predsjednik Federacije bio je Marijan Kružić koji je dugi niz godina obnašao tu funkciju

Predsjednik HBZ-a Bernard Luketich sa svojim vjernim kanadskim članovima

Nakon što je prvi odsjek HBZ-a u kanadskoj pokrajini Ontario osnovan daleke, 1924. godine, nicali su postupno novi koji su dijelom uspješno, a dijelom manje uspješno funkcionirali sve do novijega vala doseljavanja Hrvata koji je tekao 60-ih i 70-ih godina prošloga stoljeća. Zbog snažnijeg doseljavanja Hrvata došlo je i do većeg broja novih članova HBZ-a koji su popunili djelomično prorijedene odsjeke.

Ojačano članstvo početkom 70-ih godina navelo je čelništvo HBZ-a na nove, bolje organizacijske promjene u Ontariju. Naime, u proljeće 1973. godine sazvana je konferencija sa svrhom da se osnuje federacija odsjeka HBZ-a. Na sastanak s predstavnicima ontarijskih odsjeka iz Pittsburgha došli su tadašnji vođe HBZ-a John Badovinac, Milan Vraneš i Bernard Luketich. Nakon dugoga vijećanja na kraju dana postignut je uspjeh. Ve-

ćina izaslanika iz raznih odsjeka, kojih je bilo tridesetak, odlučila se za federaciju u koju je originalno ušlo jedanaest odsjeka. Poslije je u Federaciju ušlo još dvanaest, već prema prilikama, mogućnostima i nakani. Na sastanku su zacrtani i budući zadaci Federacije kao npr. da se godišnje održava dan 'Zajedničara' u obliku piknika, da se bira čovjek ili žena godine, da se održava godišnji banket i da se uvede zajednički radioprogram. Federacija je prvotno nazvana Južnoontarijskom, a poslije je ime promijenjeno u Ontarijsku, kako bi se nazivom obuhvatio i sjeverni Ontario.

Prvi predsjednik Federacije bio je Marijan Kružić, koji je dugi niz godina obnašao tu funkciju. Njega je zamijenio Franjo Bertović koji je više godina časno i uspješno obavljao tu dužnost. Sadašnji je predsjednik Federacije Ladislav Meze, koji svoj nimalo lak posao uvijek obavlja uz osmijeh. Ladislav Meze, osim toga, vodi i polusatni tjedni zajednički radioprogram.

Ovogodišnji, jubilarni piknik, 35. po redu, koji je održan 27. srpnja u parku

"Karlovac" u Miltonu, bio je posebno uspješan. To idealno zemljište za piknike bilo je preplavljeno mnoštvom Hrvata iz raznih dijelova Ontarija. Više od 1 300 članova i prijatelja HBZ-a došlo je da se susretnu i pozdrave barem jedanput godišnje, da obnove dosadašnja i steknu nova prijateljstva. Program proslave bio je posebno bogat. Nakon sv. mise započeo je kulturni dio svečanosti koji su otvorili izvedbom himni članovi zbora "Lado". Zatim su pozdravne govore održali Bernard Luketich, predsjednik HBZ-a, Ladislav Meze, predsjednik ontarijske federacije i predstavnik hrvatske diplomacije iz Kanade. U glazbenom programu koji je trajao puna dva sata nastupilo je pet tamburaških i pjevačkih zborova. Kao i uvijek ova naša proslava završila je plesom za koji je svirao odličan orkestar "Kristali". Solist je bio Ivica Hajsan, poznati pjevač u ovim krajevima i aktivni Zajedničar. ■

ENG A big picnic marked the 35th anniversary of the Ontario Federation of Croatian Fraternal Union Branches. The celebration was held on 27 July at the Karlovac Park in Milton, gathering CFU 1,300 members and friends.

Mnoštvo hrvatskih iseljenika na pikniku u Miltonu

Tekst: **HS** prema članku iz 'Zajedničara' od 22. Listopada 2008., Foto: **Roko Tanfara**

“Hrvatska je moje prvo i zadnje odredište”

Nakon nagrađene prve zbirke pjesama “Vaše oči gospođo” u rukopisu je i druga zbirka pjesama “Cviće moje i ja bi te brala”, koju je s francuskog jezika preveo književnik dr. Luko Paljetak, a koja uskoro izlazi u Hrvatskoj iz tiska

Ivanka Paul prigodom dodjele nagrade koju joj je Međunarodna Akademija Lutecija dodijelila za djelovanje u svijetu kulture

ODLAZAK U PARIZ

Pariz je od rane mladosti bila željeno odredište Ivanke Paul. Nakon diplome u Sarajevu, u veljači 1965. godine odlazi u Pariz. “Jako sam voljela francuski jezik i cilj mi je bio doći u Pariz, jer me ta kultura jako zanimala”, pojasnila nam je odlazak u Francusku, pjesnikinja Paul. U francusku metropolu je ponajprije otišla turistički, no odmah nakon dolaska upisala je doktorat iz književnosti. “Budući da je te, 1965. godine u Parizu raspisan natječaj za diplomatskoga prevoditelja, javila sam se i u jakoj konkurenciji dobila posao. Na tom sam poslu radila deset godina, a sada se isključivo bavim književnim radom.”

No, osim priznanja u književnom radu, Ivanka Paul bila je iznimno aktivna u vrijeme agresije na Hrvatsku, pa se tako tijekom Domovinskog rata odmah stavila na raspolaganje hrvatskoj zajednici i HDZ-u. “Osim organiziranja manifestacija i drugih aktivnosti koje su bile

u okviru HDZ-a, pisala sam govore koji su naši ljudi izriicali diljem Francuske, te djelovala na humanitarnom radu. Tada je uslijedilo i osnivanje Hrvatskoga svjetskog kongresa koji sam pratila u stopu. Zнала sam da se stvara država, pa sam sve svoje snage usmjerila u tom pravcu. Moja druga uloga bila je na polju informiranja, odnosno pratila sam francuske novine, te imala takve kontakte da sam na francuskoj televiziji, odnosno u njihovim dnevnicima demantirala njihove laži o Hrvatskoj. Tada sam svojem mještani i prijatelju Luki Bebiću zahvaljujući kojemu sam došla na studij u Sarajevo slala informacije o stajalištu francuske vlade na objavljene informacije kako bi naša vlada mogla poslati demanti na izrečene laži. Bila mi je čast uključiti se u rad za domovinu. Veoma sam ponosna na priznanje dr. Tuđmana kojim me odlikovao za moj rad, i mislim da je jako važno”, iskreno će Ivanka Paul koja nam je otkrila kako je uvijek tijekom svojih

Prigodom dolaska u domovinu Hrvatsku, razgovarali smo s priznatom pjesnikinjom i pripovjedačicom Ivankom Paul, koja je prije četrdesetak godina otišla u Francusku. Ondje je s posebnim žarom zagovarala svoju Hrvatsku, neprestano pronoseći istinu o voljenoj zemlji. Boravak u Zagrebu iskoristila je za posjet HMI-u, te za susret s uglednim književnikom dr. Lukom Paljetkom s kojim u Hrvatskoj dogovara izlazak najnovije zbirke pjesama “Cviće moja i ja bi te brala” koju je s francuskoga preveo spomenuti književnik.

Napisala: **Željka Lešić**
Snimke: **Iz albuma I. Paul**

Prigodom izložbe u UNESCO-u u društvu veleposlanika Mirka Galića

Pjesnikinja prigodom promocije knjige "Vaše oči gospođo"

nastupa imala kartu Hrvatske pokraj sebe, objašnjavajući gdje je ta Hrvatska, jer ljudi nisu znali o našoj domovini.

No sada je naša sugovornica, kako kaže, totalno okrenuta prema pjesništvu. "Uvijek sam se osjećala umjetnikom. Voljela sam interpretacije. Poezija nije pisanje, to je izraz komunikacije. Način na koji ja komuniciram, materijal pjesnika je duša čovjeka", veli pjesnikinja napominjući kako joj je najljepša kritika bila kada joj je jedna Hrvatica rekla: *Ivanka, ti pišeš kako ja ne bih znala reći*. "Pjesnik je svjetionik - kažem na jednom mjestu i cilj mi je okretati ljude prema lijepome. Umjetnost jednog pjesnika ogleda se u tome koliko se ljudi prepoznaju u njegovu radu. Kruna su mojeg rada nagrade koje sam dobila za svoj rad."

LJUBAV PREMA DOMOVINI

Veza s Hrvatskom je snažna i u nju se svake godine Ivanka Paul vraća. Ljubav prema domovini prenijela je i na sina Thierryja, arhitekta koji već četiri godine živi u Hrvatskoj gdje je osnovao poduzeće za obnovu starih kuća pod nazivom "Dalmatinski običaji", te na kći Nathalie koja se bavi novinarstvom.

"Hrvatska je moje prvo i zadnje odredište. Tu sam rođena i želim da tu bude i

Pjesnikinja Ivanka Paul

Ivanka Paul rođena je u selu Kominu kod Opuzena 1939. godine. Diplomirala je na Filozofskom fakultetu na Sveučilištu u Sarajevu, te dobila zvanje profesora francuskog jezika i kulture. Živi od 1965. godine u Francuskoj, gdje 1975. završava studij prava na Pariškom Sveučilištu Sorbonnei. Godine 1992. osnovala je društvo za kulturnu razmjenu Francuske i Hrvatske (YDEAL). Od 1995. do 1998. bila je glavna i odgovorna urednica akademskog lista "Journal des écrivains du 7-ème Arrondissement de Paris" (Dnevnik književnika 7-og Pariškog kruga). U okviru spomenutoga društva organizirala je okrugle stolove, priređivala pjesničke večeri. Član je društva Francuskih pjesnika, član udruge "Cercle des Arts" i Društva za zaštitu francuskog jezika. Nakon četrdeset godina provedenih u Francuskoj pokrenula je inicijativu za otvaranje francuskoga kulturnog centra u Hrvatskoj. Ivanka Paul predsjednica je udruge za kulturu i druženje između Francuske i Hrvatske. Autorica je više puta primila međunarodne pjesničke nagrade, među kojima srebrnu medalju Francuskog akademskog društva umjetnosti i znanosti (Arts Sciences Lettres), a Međunarodna akademija Lutecija dodijelila joj je 30. ožujka ove godine medalju s pohvalom za njezino djelovanje u svijetu kulture. Za zbirku "Vaše oči gospođo" (Vos Yeux Madame) dobila je drugu nagradu "Trophées Viktor Hugo" na XII. međunarodnom festivalu poezije i umjetnosti u gradu Seyne-Sur Mer na Azurnoj obali u Francuskoj. Dr. Franjo Tuđman joj je dodijelio odličje Red hrvatskog pletara za promicanje i širenje hrvatske kulture u Francuskoj.

Ivanka s Lukom Bebićem ispred dvorca Versaj 1995. godine

moje zadnje počivalište, iako je moj muž pokopan u Parizu" - kaže Ivanka koja ima još dosta planova u Hrvatskoj. Želja joj je rodnoj kući u Kominu obnoviti i u njoj ostvariti nastavak života koji je tu postojao, sačuvati stare vrijednosti. Naime, u našoj su se kući oduvijek skupljali intelektualci, ljudi koji su željeli čuti očeva pripovijedanja, jer je bio pripovjedač."

Nastavljajući očevu tradiciju pripovijedanja, Ivanka je nastavila pripovijedati po Francuskoj u serijama koje je nazvala "Korijeni i lišće". "Ja nisam kroničar ni povjesničar. Činjenicu romansiram. Pjesnikinja sam i pripovjedačica. Htjela bih život pretvoriti u pjesmu, jer sve je pjesma", veli naša pjesnikinja. ■

ENG An interview with acclaimed poet and narrator Ivanka Paul, who moved to France forty years ago. She is currently preparing the publication of her latest collection of poetry, *Cvijeće moja i ja bi te brala / I'd Pick You To, My Flowers*, translated from the French by Luka Paljetak.

Govor Ivanke Paul na manifestaciji Pjesnici za mir

RIJEČ JE O BOSNI

Nedavno je iz tiska izašla knjiga Jure Krišto "Riječ je o Bosni" u izdanju Golden marketinga i Tehničke knjige. S hrvatske gledišne točke pitanje Bosne i Hercegovine sastavni je dio "hrvatskog pitanja" te se Jure Krišto i sam bavio tim pitanjem od trenutka pokušaja razumijevanja moderne hrvatske povijesti i prisutnosti istaknutih crkvenih ljudi i interesa u njoj. Stoga je raspon njegovih interesa išao od zauzeća Austro-Ugarske Monarhije Bosne i Hercegovine i uspostave

redovite crkvene hijerarhije u njoj do života u posljedajtonskoj Bosni i Hercegovini. To je ujedno raspon sadržaja ove knjige. Posebnu je pozornost autor posvetio istaknutim osobama koje su djelovale u BiH - Petru Rogulji, Ivi Lendiću, Ivi Pilaru, te nadbiskupima Josipu Stadleru i Ivanu Šariću. Jure Krišto rođen je u Stipanjićima, u općini Duvno (Tomislavgrad), BiH. Prvi put je doktorirao 1979. na Notre Dame University u SAD-u, a drugi put 1993. na Odsjeku za povijest Sveučilišta u Zagrebu. Od 1978. do 1990. predavao je na više sveučilišta u SAD-u. Od 1991. zaposlen je u Hrvatskome institutu za povijest kao voditelj istraživačkog projekta.

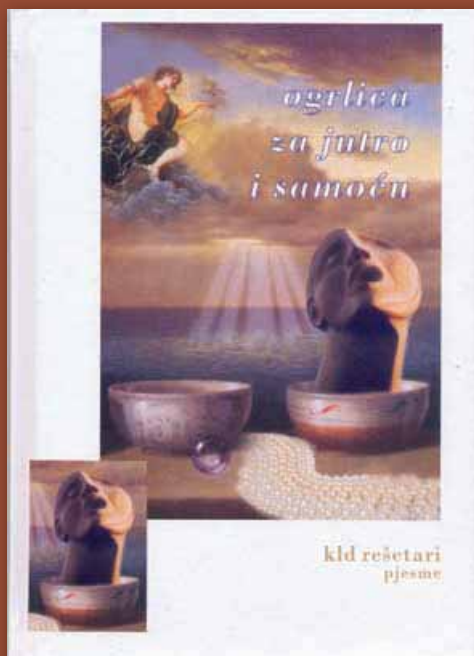

FRA FRANJO TROGRLIĆ "NA VALOVIMA ŽIVOTA"

"Na valovima života" - naziv je nove knjige nagovora za godinu A fra Franje Trogrlića, člana Franjevačke provincije Bosne Srebre. Knjiga je tiskana u povodu 40. obljetnice postojanja i rada Hrvatske katoličke misije Aachen, u kojoj je autor voditelj misije više od petnaest godina. Izdavači

su ovoga djela Hrvatska katolička misija Aachen i Franjevački samostan Fojnica. Uz predgovor, dodatak i recenzije, knjiga sadržava cjeline: Došašće, božićno vrijeme, korizmeno vrijeme, uskršno vrijeme i vrijeme kroz godinu. Knjiga propovijedi fra Franje Trogrlića, uz to što će biti od velikoga značenja i pomoći svećenicima, đakonima i drugim dušobrižnicima, pomoći će i čitateljima vjernicima da lakše iskuse bogatstvo evanđeoskih i životnih bisera te tako zrelije nastoje živjeti svoju vjeru u svakodnevnom životu na osobno dobro i dobro zajednice kojoj pripadaju.

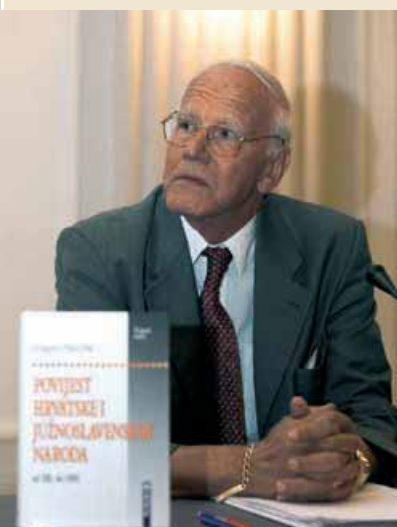
Natječaj za zbornik hrvatskih pjesnika u dijaspori

Rešetarački susret pjesnika" i ove godine je objavio Natječaj za budući zbornik pjesama hrvatskih pjesnika u dijaspori, i članova književne sekcije "2 9 2" KLD "Rešetari" iz Rešetara. Svaki pjesnik može sudjelovati s tri pjesme, pisane standardnim hrvatskim književnim jezikom ili dijalektom hrvatskog jezika kojim se govori u kraju gdje živi pjesnik. Pjesme treba dostaviti na e-mail adresu, a floppy/CD ili otipkani tekst na papiru A 3 formata (jedna pjesma jedna stranica) na adresu KLD "Rešetari", Vladimira Nazora 30, 35 403 Rešetari, Hrvatska.

Radovi se primaju najkasnije do 1. siječnja 2009. Dakle, Natječaj je otvoren još dva mjeseca, odnosno do konca godine. Broj objavljenih pjesama u zbirci isključivo ovisi o kvaliteti dostavljenih radova. Svaki autor treba poslati svoj kratki životopis - do šest rečenica (datum rođenja, adresa stanovanja, stručna sprema i posao koji sada radi, gdje i kada su do sada objavljeni radovi). Predstavljanje zbornika izabranih radova bit će 26. rujna 2009. na XII. Rešetaračkom susretu pjesnika.

Pokrovitelji Zbornika su Hrvatska matica iseljenika iz Zagreba i Brodsko-posavska županija, a supokrovitelj Poglavarstvo općine Rešetari. Izbor radova izvršit će mr. Ivan Slišurić, književnik iz Nove Gradiške, mr. Stipan Blažetin, književnik iz Pečuha i prof. Đuro Vidmarević, književnik iz Zagreba. Informacije o Susretima i dosadašnjim zbornicima, uvjetima Natječaja daje urednik i predsjednik KLD "Rešetari" Ivan De Villa na faks 00 385 35 333 111 ili telefon: ++ 385 (0) 98 16 75 765, kao i putem e-maila ivan.de-villa@sb.t-com.hr

"POVIJEST HRVATSKE I JUŽNOSLAVENSKIH NARODA OD 395. DO 1992."

U Novinarskom domu u Zagrebu predstavljena je knjiga Gregoryja Perochea "Povijest Hrvatske i južnoslavenskih naroda od 395. do 1992.". Budući da u Francuskoj ne postoji nijedna ozbiljna knjiga koja govori o starijoj i novijoj povijest hrvatskoga naroda Peroche je napisao vrlo pregledan prikaz povijesti svih južnoslavenskih naroda namijenjen u prvom redu francuskoj publici. O knjizi su govorili Antun Abramović i Josip Jurčević te sam autor. Nažalost, ni danas se ne može reći

da svi Hrvati dovoljno poznaju svoju povijest, a još manje povijest ostalih naroda i carstava koja su vladala na području jugoistočne Europe tijekom 15 stoljeća, stoga je knjiga mala povijesna enciklopedija u kojoj čitatelj može uz pomoć sadržanih zemljovida naći sažeto tisuću i petsto godina povijesti rađanja južnoslavenskih naroda i država. Posebna je vrijednost knjige temeljit prikaz srpske agresije na Hrvatsku 1991. godine, svih događaja koji su prethodili toj agresiji te svih poteza pojedinih europskih i izvanoeuropskih zemalja, uključujući mnoge lice-mjerne odluke i stajališta. Prema riječima Gregoryja Perochea, nijedan narod na svijetu nije 15 i više stoljeća svoje povijesti krvlju branio svoj identitet, svoju pripadnost Kristu i Katoličkoj crkvi kao što je to činio hrvatski narod.

VJEKOSLAV KRSNIK: "PRESS KARTE NA STOL"

"Press karte na stol" prva je knjiga slobodnog novinara i publicista Vjekoslava Krsnika u kojoj s više od 120 polemičnih tekstova u razdoblju od 1984. godine do danas analizira stanje u hrvatskom novinarstvu. Ovo publicističko izdanje počinje polemikom s jugoslavenskim medijima godine 1984. u povodu odlaska nogometaša "Hajduka" Vedrana Rožića u sydneyjsku "Croatiju". U razdoblju od više od 20 godina Vjekoslav Krsnik polemizirao je s brojnim domaćim i stranim novinama i novinarima. Nakon osamostaljenja Hrvatske samoinicijativno odlazi 1995. godine u New York, gdje je prvi stalno akreditirani novinar iz slobodne Hrvatske u Ujedinjenim narodima. U New Yorku je najprije 1996. godine pokrenuo za američke Hrvate tjednik "The American Croatian Newsletter". Bilten je poslije prerastao u novinski polumjesečnik "Croatian American Times", kasnije preimenovan u "Croatian American", koji je izlazio do 2007. godine. Vrativši se u Hrvatsku 2002. godine, Vjekoslav Krsnik nastavio je izdavati američke novine koristeći se prednostima interneta, jer se "Croatian American" kao prva hrvatska tiskovina pripremala u Zagrebu, a tiskala u New Yorku. Kroz karijeru Vjekoslav Krsnik bio je povremeni suradnik mnogih hrvatskih iseljeničkih medija. Za hrvatske je iseljenike knjiga od posebnog interesa jer brojni članci obrađuju stanje i odnose u iseljenoj Hrvatskoj. (Ivan Čizmić)

O ŽRTVAMA U RATU I U MIRU

Hrvatsko žrtvoslovno društvo od osnivanja godine 1990. održalo je tri kongresa koji su rezultirali opsežnim zbornicima radova. Tema ovogodišnjeg bila je: "O žrtvama u ratu i miru". Izlaganja su prilagođena za objavljivanje u zborniku od gotovo sedamsto stranica, koji je objavilo Hrvatsko žrtvoslovno društvo iz Zagreba. Urednik Zbornika je dr. Zvonimir Šeparović koji je u proslavu objasnio sve oko organiziranja 4. kongresa, a posebno je zahvalio pokrovitelju dr. Johnu Dussichu, predsjedniku Svjetskoga viktimoškog društva, Hrvatu iz Amerike. Zbornik je podijeljen u pet dijelova: Uvodni referati, Povijesne teme, Domovinski rat, Žrtve u miru i Umjetnici kongresu. (Š. Penava)

lijo pokrovitelju dr. Johnu Dussichu, predsjedniku Svjetskoga viktimoškog društva, Hrvatu iz Amerike. Zbornik je podijeljen u pet dijelova: Uvodni referati, Povijesne teme, Domovinski rat, Žrtve u miru i Umjetnici kongresu. (Š. Penava)

Pripremio: **Hrvoje Salopek**

PETRIĆEV SPLITSKI RJEČNIK

Još jedan **rječnik splitskih riječi i izraza** upravo je izašao iz tiska. Njegov je autor inženjer **Željko Petrić**, koji je godinama bilježio riječi koje se pomalo gube, a sjeća ih se još iz djetinjstva. Rječniku je prethodio njegov *blog* koji je privukao čitatelje sa svih strana svijeta, a piše ga na splitskom dijalektu, onomu koji je naučio još u danima djetinjstva provedenog

na *Manušu*. Danas se često spominje, navodi autor, da je od splitskoga govora nastao pravi "*paštroć*", da se izmišljaju i rabe nove 'beside' pa je nastojao stare sačuvati, ne zaboravljajući, međutim, da ni svi Splićani nisu govorili jednako... Osim svojim sjećanjima i bilješkama, poslužio se i djelima splitskih književnika - od Uvodića do Smoje, a osobito su mu pomogli zapisi "*Smiji i suze starega Splita*" Ivana Kovačića i savjeti prof. Perislava Petrića.

Lovro Pogorelić svira Musorgskog i Rahmanjinova

Pijanist Lovro Pogorelić ovih je dana u izdanju francuske diskografske kuće *Intrada* objavio novi kompaktni disk s izvedbama djela Musorgskog i Rahmanjinova. Promotivni koncert održan je nedavno u pariškoj *Salle Gaveau*. A s *Intradom* Pogorelić je već surađivao 2006. godine, objavivši Lisztova klavirska djela. Ovoga puta odlučio se za jedan od stupova pijanističke literature, a to su svakako "Slike s izložbe" Modesta Petroviča Musorgskog.

Lana napunila Cibonu

Humanitarni koncert Lane Jurčević "Sve za nju", održan u Ciboni pred oko 6000 tisuća raspoložених fanova, bio je ispunjenje sna mlade pjevačice, koja je prvi put u karijeri okupila na svojem solističkom nastupu toliko masovnu publiku. Trijumfalno i uz ambicioznu plesачku koreografiju, Lana je svoj najveći koncertni spektakl započela pjesmom "Jedan razlog", a cijelo ju je vrijeme pratio frenetičan vrisak brojnih tinejdžerica iz prvih redova. Lani treba odati priznanje i zbog humanitarnog cilja kojemu je jednim dijelom posvetila ovaj koncert, čiji je prihod bio namijenjen otvaranju Centra za psihološku pomoć ženama oboljelima od raka maternice i dojke.

Pripremio: **Toni Kovač**

Četvrti festival hrvatske glazbe u Beču

Četvrti po redu *Festival hrvatske glazbe* održan je u Beču i trajao je 20-ak dana. U to je vrijeme hrvatska glazba odjekivala Bečom. Festival nije ponudio samo niz koncerata, naglašeno je, već je značio sakupljenu snagu promidžbe hrvatske kulture. Ove je godine glazba bila poduprta na više načina: tu su bili programska knjižica, plakati, a i veliki osvijetljeni plakati postavljeni po ulicama u Beču. Cilj je organizatora bio ne samo predstaviti hrvatsku glazbu nego na taj način utjecati na razvoj kulturnoga turizma. Na Festivalu su nastupili Martina Filjak s recitalom, zatim pijanistica Susanne Artzt i violončelist Othmar Müller, nastupe su imali i *Zadarski komorni orkestar* pod ravnanjem Ivana Repušića i *Puhački orkestar Hrvatske vojske* pod ravnanjem Tomislava Fačinija. Po želji publike, kako ističu organizatori, održana su i dva koncerta popularne glazbe: Olivera Dragojevića te klappe *Cambi*.

Predstavljen mjuzikl "Majka Božja Bistrička"

U prostorijama Hrvatskoga društva skladatelja predstavljeno je novo izdanje Croatia Recordsa, mjuzikl "Majka Božja Bistrička". Riječ je o djelu za koje je libretto napisao Željko Pavičić, glazbu Zrinko Tutić, a na njemu su sudjelovali vrsni glazbenici: Tony Cetinski, Maja Blagdan, Đani Stipaničev, Jacques Houdek, Danijela Pintarić, Vladimir Kočiš Zec, kvartet "Gubec" te mješoviti oratorijski zbor crkve sv. Marka "Cantores Sancti Marci". Osim nosača zvuka, Zrinko Tutić najavio je i premijernu izvedbu mjuzikla na proljeće iduće godine, i to u režiji Krešmira Dolenčića.

Toni Cetinski nastupio na londonskom koncertu Michaela Boltona

U nastavku suradnje Tonyja Cetinskog i Michaela Boltona, Tony je potkraj listopada gostovao na njegovim koncertima u londonskom Royal Albert Hallu. Ovaj put smo svjedočili koliki respekt Tony uživa od slavnoga američkog prijatelja. Naime, Michael je Cetinskog publici predstavio kao jednog od najboljih pjevača na svijetu s kojim je imao čast raditi. Najavljen je i duet spomenutoga dvojca, koji bi trebao biti plasiran početkom slijedeće godine, tako da će se Tony i Michael družiti i u studiju.

Novi CD Prljavaca u znaku 30. obljetnice

Grupa "Prljavo kazalište" 30. listopada u hotelu Sheraton u Zagrebu predstavila je svoj novi dvostruki studijski album poznat pod nazivom "Tajno ime". Njihov trinaesti po redu album obilježava gitaristički i žešći zvuk sa snažnim tekstovima u kojima progovaraju o ljubavi, nostalgiji za vremenom iz 80-ih, ali i o današnjim aktualnim temama. Album sadržava 14 novih pjesama, a kao bonus track tu su i obrade pjesama "Sve je lako ka d si mlad", "Sretno dijete" i "Kao" u izvedbi "Capricornsa". Posebnost ovog albuma jest i u činjenici da ga publika može kupiti "u vinilu" kao dvostruku LP ploču. "Prljavo kazalište", osim novog albuma, ove godine slavi i 30. obljetnicu svojeg postojanja. Osnovani su 1977., a prvi maxi singl "Televizori" objavili su 1978. Njihov debitantski album "Prljavo kazalište" smatra se jednim od najboljih takvih albuma na ovim prostorima. 'Prljavci' uskoro kreću na veliku koncertnu turneju po svim većim gradovima u Hrvatskoj pa će publika moći i uživo čuti pjesme s novog albuma.

HR TOP 10

zabavna

- Toše Proeski** - Nesanica
album: Igra Bez Granica, 2007. / Hit Records
- Jasmin Stavros** - Emilija
album: Nemoj Se Udavati, 2007. / Hit Records
- Mate Bulić** - Jablani
album: Zlatne žice Slavonije, 2008. / Zlatne žice Slavonije - Požega 2008.
- Baruni** - Draga
album: Svanut će Jutro Puno Ljubavi, 2007. / Hit Records
- Halid Bešlić** - Dvadesete
album: Halid Bešlić 08, 2008. / Hit Records
- Severina** - Tridesete
album: Zdravo Marijo, 2008. / Dallas
- Antonija Šola i Gazde** - Milijun poljubaca, album: Zlatne žice Slavonije, / Zlatne žice Slavonije - Požega 2008.
- Prva liga** - Melem
album: Zlatne žice Slavonije, 2008. / Zlatne žice Slavonije - Požega 2008.
- Leo** - Da me barem mržiš
album: Krevet od ruža, 2007. / Hit Records
- Danijela** - Evo mene
album: Split 08, 2008. / Split 2008.

pop&rock

- Dino Dvornik** - Hipnotiziran
Dancing Bear
- Luka Nižetić** - Na tren i zauvijek
album: Na Tren I Zauvijek, 2008. / Menart
- Toše Proeski** - The hardest thing
Hit Records
- Lana** - Volim biti zaljubljena
Hit Records
- Tony Cetinski** - Ako to se zove ljubav
album: Ako To Se Zove Ljubav, 2008. / Hit Records
- Tony Cetinski** - Umirem 100 x dnevno
album: Ako To Se Zove Ljubav, 2008. / Hit Records
- Elemental** - Crveno
album: Pod Pritiskom, 2008. / Menart
- Gibonni** - Činim pravu stvar [Acoustic live], album: Acoustic/Electric, 2007. / Dallas
- Jacques** - Kao kiše kap
Croatia Records
- Massimo & Neno Belan** - Zar više nema nas, album: Dalmatinske Šansone, 2008. / Dalmatinske Šansone 2008.

Roniaci vadili smeće ispod zadarskoga mosta

Kristijan Kike Curavić, najbolji hrvatski ronilac na dah, svjetski rekorder i jedini čovjek koji je zaronio ispod Sjevernoga pola, nastavlja otvarati svoje ronilačke akademije duž Jadrana. Nakon što ih je već otvorio na Krpnju, u Vodicama, Rogoznici i Splitu, novu akademiju "Curavić Diving Academy" otvorio je nedavno i u Zadru. Ideju je osmislio Kike koji duž Jadranske

obale želi stvoriti najjaču ronilačku akademiju ne samo u Hrvatskoj nego i u Europi. Svrha joj nisu samo tečajevi ronjenja nego i popularizacija toga sporta tijekom cijele godine, ali i provedba ekoloških i humanitarnih projekata. Tako su Kike i polaznici njegove škole ronjenja vadili smeće iz mora kod Zadarskoga mosta.

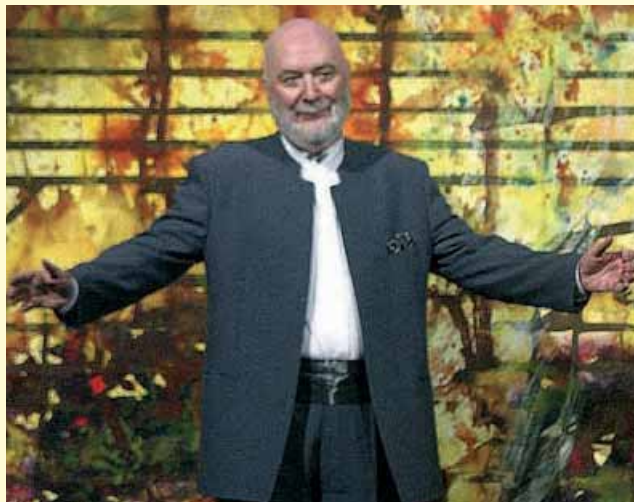

Dan kravate – 18. listopada

"Dan kravate u Republici Hrvatskoj" svečano je obilježen 18. listopada na Trgu bana Josipa Jelačića u Zagrebu. "Ponosni smo da je Hrvatska domovina kravate, a da je Zagreb njezina svjetska prijestolnica", rekao je Ivan Jarnjak, potpredsjednik Hrvatskoga sabora koji je na posljednjoj sjednici 18. listopada proglasio Danom kravate. Poručio je svima da se uvijek i u svim prigodama ponašaju tako da budu "dostojni kravate, dostojni Hrvatske - naše domovine". Na Trgu bana Josipa Jelačića 'Academia Cravatica' održala je zabavni program u kojem su sudjelovali i "vojnici" odjeveni u replike hrvatskih vojnih odora iz 17. stoljeća te članovi udruge "Plemenitaši" u baroknim nošnjama iz vremena nastanka kravate.

Predstavljen Trebotićev riječki zastor

Na premijernoj izvedbi opere 'Sunčanica' Borisa Papandopula predstavljen je sredinom listopada novi svečani zastor slikara Matka Trebotića u HNK-u Ivana pl. Zajca u Rijeci. Riječki je zastor najveći u Hrvatskoj, dimenzija, otprilike 8,5x12 metara, jer HNK Ivana pl. Zajca ima i najveću pozornicu u zemlji. Zastor krase glagoljična slova i originalni notni zapisi Ivana pl. Zajca, iz opere "Nikola Šubić Zrinski", a oslikan je akrilnim bojama. Taj riječki zastor dio je "Jadranskog triptiha" jer je Trebotić već prije izradio zastore za dubrovački i splitski teatar.

Pripremila: **Mirna Jagodić**, Snimke: **HINA**

Najbolja predstava "San Ivanjske noći"

"San Ivanjske noći" W. Shakespearea u režiji Aleksandra Popovskog i produkciji GDK-a "Gavella" proglašena je najboljom predstavom 23. "Gavellinih večeri" koje su održane potkraj listopada u Zagrebu. U obrazloženju ocjenjivačkog suda što ga je pročitala predsjednica Jasna Bilušić, uz ostalo, ističe se da je riječ o predstavi koja na čudesan način osuvremenjuje prilično zahtjevan Shakespeareov klasični prijedložak te ga, ne unizujući njegovu vrijednost, približava ukusu suvremenog gledatelja.

Tri priznanja splitskom hotelu

Na dodjeli prestižnih turističkih nagrada World Travel Awards, koja je sredinom listopada održana u Slovačkom Poprad Aquacity Resortu, hotel "Le Meridien Lav" osvojio je čak tri priznanja, i to u kategorijama vodećega europskoga konferencijskog hotela, vodećega hrvatskog hotela i vodećega hrvatskog Spa hotela, izvijestila je danas Uprava hotela. "Le Meridien Lav" tako je osvojio nagrade u svim kategorijama u kojima je bio nominiran i uspješnu turističku sezonu završio na najbolji mogući način. Na slici su izvršna direktorica tvrtke Grand hotel Lav Dijana Vujević, suvlasnici hotela Slavko Jim Bošnjak i Ivica Kurtović, te generalni direktor hotela Peter Lesch s osvojenim trofejom.

Zagrebačko sveučilište nagradilo športašice

U povodu 'Dies Academicus' – 'Dana Sveučilišta' u Zagrebu, koje ulazi u 340. godinu, početkom studenoga održana je svečana sjednica Senata, na kojoj su prorektori i rektor zagrebačkog Sveučilišta podnijeli izvješće o protekloj godini te dodijelili počasna zvanja i priznanja profesorima i studentima. Visoku obljetnicu zagrebačkog Sveučilišta čestitao je i posebni savjetnik Predsjednika RH za znanost i obrazovanje Izet Aganović, podržavši proširivanje međunarodne suradnje Sveučilišta sa svjetskim visokoškolskim institucijama kao i prepuštanje vojarni za potrebe Sveučilišta, što je već učinjeno u slučaju kampusa Borongaj. U povodu Dana Sveučilišta u Zagrebu dodijeljena su i počasna zvanja i priznanja profesorima i studentima. Posebna su priznanja za športske uspjehe na sjednici dodijeljena Martini Zubčić i Ivani Brkljačić.

DINAMO I DALJE 1. U HNL-U

Nogometaši Dinama i dalje drže prvo mjesto u T-com 1. HNL ligi, iako su u Kupu UEFA doživjeli težak poraz od Tottenhama (4:0). Dinamo je ostvario najuvjerljiviju pobjedu u 14. kolu slavivši protiv Croatije Sesvete s čak 6:1. Nakon 14. kola Slaven Belupo je prvim domaćim ovosezonskim porazom, i to od Varteksa s 3:2, prepustio drugo mjesto Hajduku koji je uvjerljivo slavio protiv Zagreba s 4:0 na Poljudu. Vrlo uvjerljivi bili su domaćini Šibenik i Osijek. Šibenčani su s 4:0 slavili protiv vinkovačke Cibalijske, a Osijek je ugostio posljednji Zadar i slavio s 3:0. Na Kantridi je domaćina Rijeku iznenadio zaprešićki Inter s 1:0. S 24 postignuta pogotka 14. kolo do sada je najučinkovitije kolo u povijesti Prve hrvatske nogometne lige.

HRVATSKOJ ODLIČAN ŽDRIJEB ZA EP

Hrvatska košarkaška reprezentacija na Europskom prvenstvu 2009. igrat će u skupini s Grčkom, Makedonijom i Izraelom. Kontinentalna smotra održat će se od 7. do 20. rujna u Poljskoj. Ovo je vrlo dobar ždrijeb za hrvatske košarkaše, koji bi sljedeće godine trebali napraviti korak naprijed nakon što su ovog ljeta izborili povratak na svjetsku scenu izvrsnim 6. mjestom na Olimpijskim igrama u Pekingu.

Leonessa. U osmini finala Kupa LEN-a sastat će se talijanski Posillipo i riječko Primorje EB, a splitski Mornar Brodospas izvuкао je Dinamo iz Moskve. Prve utakmice igrat će se između 19. i 23. studenoga, a uzvratu su 13. i 14. prosinca.

IZVRSNI GIMNASTIČARI

Hrvatski gimnastičar Tomislav Marković osvojio je prvo mjesto u finalu partera na pretposljednem turniru Svjetskog kupa u Ostravi i tako obranio zlato otprije godinu dana. Za vježbu je dobio ocjenu 15,425, što je druga najbolja ocjena u Markovićevoj karijeri. Na prvom turniru ove sezone u Dohi dobio je 15,500 bodova i brončano odličje. U finalu konja s hvataljkama Markovićev sugrađanin Robert Seligman osvojio je peto mjesto. Seligman je jedini gimnastičar koji je ove sezone na konju s hvataljkama bio u svih devet finala Svjetskog kupa, a osvojio je dva srebra i dvije bronce. Izvrstan nastup hrvatskih gimnastičara zaokružio je i Marijo Možnik koji je osvojio treće mjesto u finalu natjecanja na preči. Nakon četvrtoga mjesta u kvalifikacijama Marijo je u finalu još bolje vježbao.

ČETIRI HRVATA MEĐU 50 TENISAČA SVIJETA

Marin Čilić završio je sezonu kao najbolji hrvatski tenisač na 22. mjestu ATP-ove ulazne ljestvice i ljestvice za prvaka. Tri mjesta slabiji plasman na ljestvici za prvaka, odnosno četiri mjesta na ulaznoj ljestvici nalazi se Ivo Karlović, dok je Mario Ančić kraj sezone dočekao kao 34. igrač svijeta na ljestvici za prvaka i 36. na ulaznoj ljestvici. Posljednji Hrvat u Topu 50 je Ivan Ljubičić na 49. mjestu ATP-ove ljestvice za prvaka i 45. na ATP-ovoj ulaznoj ljestvici.

USPJEŠNE RUKOMETAŠICE

Rukometašice Podravke Vegete izgubile su dvoboj drugog kola skupine C Lige prvakinja na gostovanju kod norveškog Larvika s 27:26, iako su u zadnjoj sekundi utakmice imale sedmerac i prigodu za remi. Rukometašice Trešnjevke plasirale su se u četvrto kolo Kupa kupova. U uzvratnom susretu 3. kola u Kutiji šibica svladale su švedski Onne-reds s 29:21 i nakon +6 iz prvog susreta s dvije se pobjede plasirale dalje. Rukometašice Trogira i kod kuće su svladale portugalski Colegio Joao de Barros s 27:20 u uzvratnom susretu trećeg kola Challenge kupa, nakon što su slavile i u Portugalu te su se zaslužno plasirale među 16 najboljih u ovome europskom natjecanju.

Pripremila: **Nikolina Petan Šutalo**

'PAKLENI' POLOVIČNO USPJEŠNI U KVALIFIKACIJAMA

Hrvatska rukometna reprezentacija pobjedom je otvorila kvalifikacije za Europsko prvenstvo, koje će se 2010. održati u Austriji. U prvom kolu Skupine 4 Hrvatska je, iako oslabljena neigranjem brojnih reprezentativaca, pobijedila Finsku s uvjerljivih 39:20. U drugoj utakmici kvalifikacija 'Pakleni' su doživjeli poraz od reprezentativaca Mađarske, iako su do 47. minute stalno bili u vodstvu. Premda su nastupili bez ponajboljih reprezentativaca Ivana Balića, Blaženka Lackovića i Mirze Džombe, nastup naših rukometaša na EP-u u Austriji ne bi trebao biti upitan. Istodobno, rukometaši Croatia osiguranja

osigurali su plasman u drugi krug natjecanja Lige prvaka, a međusobni dvoboj između 'Zagrebaša' i njemačkog Loewena u Karlsruheu odlučit će o pobjedniku skupine i o broju bodova koje će ponijeti sa sobom u daljnje natjecanje.

MIRNA JUKIĆ PROGLAŠENA ŠPORTAŠICOM GODINE U AUSTRIJI

Naša plivačica Mirna Jukić, 22-godišnjakinja s austrijskom putovnicom, proglašena je športašicom godine u Austriji. Jedna od ponajboljih svjetskih plivačica, europska prvakinja na 100 metara prsno, osvojila je na Olimpijskim igrama u Pekingu brončanu medalju. Rođena u Vukovaru, posljednjih devet godina živi i trenira u Beču. "U Beču su nam ponudili znatno bolje uvjete za trening nego u Zagrebu. Odgovorni u Hrvatskoj nisu na vrijeme spoznali kakav sportski dragulj imaju na području plivanja", kaže Mirnin otac koji je nju i njezina brata Dinka, također izvrnog plivača, odveo u Austriji. (H. Salopek)

NA KRAJU OTON

- *Draga Štefica, moja stručnost ipak nije ostala neprimijećena. Od prvoga sam premještena u direkciju!*

Posjetite stranice web portala
Hrvatske matice iseljenika!

Web stranice HMI čitaju se diljem svijeta, dostupne su na tri jezika (hrvatski, engleski, španjolski) i bilježe stalan porast posjećenosti.

Budite korak ispred ostalih i predstavite se hrvatskim iseljeničkim zajednicama, uglednim poslovnim Hrvatima u svijetu i njihovim partnerima.

**Oglašavajte na web portalu
Hrvatske matice iseljenika!**

Internet marketing HMI osmislio je nekoliko načina oglašavanja:

- BANERI,
- SPONZORIRANI ČLANAK,
- SPONZORIRANE RUBRIKE

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA

Odjel za marketing i promociju

tel. (+385 1) 61 15 116 ■ fax, (+385 1) 61 11 522

mob. 099 61 15 116 ■ E-mail: marketing@matiss.hr

Trg Stjepana Radića 3, 10 000 ZAGREB,

HRVATSKA / CROATIA

UVIJEK U PRAVO VRIJEME...

transfer novca s Western Unionom®

S uslugom Western Uniona, brzo i pouzdano slanje i primanje novca moguće je u svakoj prilici - bilo da je riječ o hitnom slučaju bilo razlogu za slavlje - uvijek u pravo vrijeme!

**WESTERN
UNION**®

Brz i pouzdan transfer novca diljem svijeta.

 Hrvatska pošta d.d.

Info: 01/4839-166, www.posta.hr